

V. LEEUWEN, Notar.
(ed. 2de h. 18de e.).

W O O R D E N - B O E K

Van alderhande

Konst en Bastaart-woorden,

Tot de

P R A C T I J C K J U D I C I E E L

Ende des

N O T A R I S C H A P S

*Ende andere Rechts-oeffeningen
seer Noodig, en Dienstig.*

WNT

W O O R D E N - B O E K

Van alderhande Konst ende

B A S T A A R T - W O O R D E N

Tot de

P R A C T Y Q U E J U D I C I E E L

Ende des

N O T A R I S C H A P S

En andere Rechts-oeffeningen seer nodig
ende dienstig.

A B.

Bandonneren, overgeven, verlaten, opgeven, laten varen.
abboucherer, toespreken.
abbreviatie, afkorting, verkorting.
abbrevieven, verkorten.
abbreviature, verkortfel.
abdiceren, ontzeggen.
aberreren, afwalen, verdoelen.
abhorren, afschrikken, een tegenheid eigens in hebben.
ab intestato, door versterf, buiten uiterste wil.
aboleren, verdelgen, vernietigen, te niet doen, afwissen, uitwissen.
abjureren, afsweren.
abjuratie, afweering.
abrogatie, te niet doeninge.
abrogeren, te niet doen, afschaffen.
abrupt, plotselijk, afgebroken.
absentie, afwesen.
absent, afzijnde, niet tegenwoordig.
absenteren, achterblijven, afzijn.
abolitië brieven, daar by sekere misdaad, die onwetende, of onnosel geschied is,

A B.

quijt-gescheiden ende vergeven werd, gelijk of die nooit begaan en was, ende gelijk als uitgewist word.
abolitie, vernieting.
abomineren, versfoeijen, afschrik hebben.
abominatie, gruwel, afschrik.
aborderen, aanranden, aan boord leggen.
absoluit, onbepaald, plat-uit, rond-uit.
absolveren, volvoeren, voltrekken, vrykennen, afdoen, ontslaan.
absolutie, afdoeninge, ontslaginge.
abstineren, onthouden, spanen.
abstinemie, onthoudinge.
abstract, afgetrokken, afgefondert.
abstraheren, afrekken, ontrekken.
absurd, ongerijmd, qualijk ten propooste gebracht.
abundant, overvloedig.
abundantie, overvloed.
abunderen, overvloedig zijn.
abus, mislag, versinning.
abuseren, misleiden, versinnen, vergripen, vergissen, bedriegen.
abusijf, *abusiefelijk*, door misbruik, tegen 't gebruik.

[a]

acco

acceptatie, aanneming, aanvaarding, toestemming.

acceptatie, een maniere van ontslaginge, mondelinge quijtscheldinge, quijtscheldinge ter schenk.

accepteren, tot zyn voordeel nemen, aanvaarden, aonemen.

accepteur, aanvaarder.

accessoir, een sake die uit een ander spruit, toevallig, bykomende.

access, toegang.

accessoir, toegaakelijk, bykomstig.

accident, toeval, voorval.

accidentiaal, toevallig.

accijs, Tol.

accysenaar, Tollenaar.

accommodabel, behuipzaam, gerijflijk.

accommoderen, voegen, schikken, of behulpig wesen.

accommodatie, behuipzaamheid, gerijf.

accompagneren, vergefelschappen.

accorderen, vereenigen, over-een-komen.

accoord, over-een-komste, verdrag.

accoutrenen, toestellen, optoijen.

accoutrement, toerusting.

accrementum, aanwas. (wassen.

acresceren, aangroeijen, toenemen, aan-

accumuleren, ophopen, vergaderen.

accuraat, bondig, nauwkeurig, wel-geschikt.

accusatie, aanklagte, beschuldiging.

accuseren, aanklagen, beichuldigen, betygen, aantygen, betygen.

acquireren, bekomen, verkrygen.

acquisieur, bekomer.

acquisitie, bekominge.

acquiste, verkryging, aanwinning.

acquirereren, quijtschelden.

acquie, quijtscheldinge, quitantie.

acquiesceren, sich te vreden houden, be-

rusten, toestaan.

acte Notariaal, bescheit van een beamp-
Schryver.

acte, een gedaan werk, een Vonnisse; item, een Schiftuer, daar inne verhaald werd het gene partijen, het sy in Rechten, ofte daar buiten, hebben gedaan, ofte verhandelt; item, blijk, bescheid, kennis, kennis schrift, daad, doening, handeling, bedrijf.

actie, het regt 't welk men ergens toe heeft, oppraak, aanspraak, 'aantal.

actie Reel, aantal op eenig goed.

actie Personeel, oppraak op eenig persoon tot eenige daad.

actief, vernuftig, geestig, werkelijk.

actien, inschulden, gerechtigheden.

actieve, bedryvelijk.

actueel, dadelijk, besig, doende oefnende.

acut, *acute*, scherp, scherpsinnig.

addereren, toedoen, byvoegen, aanlap-
pen, optellen.

additie, toedoening, vergadering, optel-
ling; item, een Schifture alio genoemd, dienende tot wederlegginge van par-
tijen, schriftelyke ingebrachte middelen,
siet *Memorien*.

addiceren, toefeggen, toestaan.

additie, toefegging.

adequatie, evenmatiging.

adequeren, evenmatigen.

ad exhibendum, om yet te voorschijn te
brengen.

adhereren, aanhangen.

adherentien, aanhangelingen.

adherent, aanhanger, aanhangende.

adhiberen, byhouden, voortbrengen,
aanwenden, bybrengen.

adhibitie, toebrenging, bybrenging.

adhortatie, aanneming, aanporring.

W O R D E N - B O E K .

A D.

A D.

adhorteren, aanporren, aanmanen.
adi, heden, van daag.
adieren, aanvaarden, aannemen, onderwin-
 den, beheeren, aanstaan.
aditio hereditatis, aanheringe, aanvaarding,
 of onderwint van erffenis.
a Dieu, vaart wel, God zy met u.
adjicieren, toewerpen.
adjectie, toewerping, bywerping.
adimeren, benemen.
ademptie, ontneming.
adimpleren, vervullen.
adjourneren, dagvaarden.
adjuncten, bygevoegte personen.
adjungeren, byvoegen.
adjudicieren, toewylen, aanwylen.
adjudicatie, toewyling, aanwyling.
adjusteren, gelijk maken, vereffenen, af-
 gassen.
adjuveren, helpen.
adnuncialen, behulpmiddelen.
adnuncieren, bedienen, uitvoeren.
administratie, b. diening, uitvoering, be-
 wint.
administrateur, Bewindhebber.
admireren, verwonderen.
admirabel, wonderlijk.
admiration, verwondering.
admiraal, Zeevoogt.
admiraliteit, Zee-voogdij, Zee-const.
admitteren, toelaten, toestaan, inwilligen.
admissie, aanneming, toelating.
admoneren, vermanen, aanmanen.
admonitie, aanmaaiing, vermaning.
admooveren, aanvoeren, aanbrengeu.
adopteren, yemant voor zyn kint aan-
 nemen.
adoptie, aanneming tot kinderen.
adoptief, aangenomen kint, aanneming.

adoreren, aanbidden.
adorneren, vergieren, opschikken, optoijen.
ad primam, den eersten Rechtdag.
addresseren, beschikken, toelenden, aanwy-
adres, aanwyling. (ten.
adsciberen, toe-eigenen, toefchryven.
adscriptie, toefchryving, byfchryving.
adstringeren, verbinden, dwingen, perilen.
adstruatie, vastmaking.
adstruieren, vastmaken.
advancement, bevordering.
advanceren, voorderen.
advans, voordeel.
advenant, over-een komfte, by gevolg,
 by gelyke.
advers, *adversarie*, tegenpartije.
adverseren, tegenftreven, tegenftaan.
adverteren, waarschouwen, verwittigen.
advertiffement, waarschouwing, bekent-
 making.
advertiffement van Rechten, een Schriftuer
 daar inne eenige middelen ende opmer-
 kingen van rechten by gebragt worden.
advijs, een goetdunken, aanradinge, be-
 radinge.
adviferen, beraden, befinnen, verwittigen,
 kennisfe doen.
advertentie, waarschouwing.
adulatie, pluimftrykerije.
aduleren, pluimftryken, vleijen.
adulterium, Overspel.
adulter, Overspeelder.
adulteren, Overspel bedryven.
advocaat, een Rechts-voorfpraak.
advoceren, toeroepen, voorfpreken, ymants
 woord doen.
advoyeren, toefstemmen, bevestigen, van
 waarden houden, geftant doen.
advoy, toefstemminge.

[a 2]

adificio

edificie, gebou, timmering.
equipage, uitrusting.
equiperen, uitrusten, uitreden.
equipollent, gelijkmachtig, even veel uitwerkende.
equiteit, billijkheid.
equivalent, gelijkwaardig.
equivaleren, gelijk gelden, evenwaardig zyn.
equivocatie, woordspelling, gelijknaamigheid, dubbelsinnigheid.
equum, recht, billijk.
estimatie, waarde, waardering, schatting.
estimeren, waarden, schatten, waardig achte.
affaires, handel, koopmanschap, beko-
 mering.
affectatie, najaging, nastaning, gretigheid.
affecteren, beyveren, behertigen, najagen.
affectioneren, toeneigen, beminnen.
affectie, toegenegentheid, harts-tocht,
 toeneiging.
geaffectioneert, toegeneigt.
geaffecteert, gemaakt, opgepronkt,
 niet natuerlijk.
afficeren, aandoen.
affigeren, aanhechten, aanplekken.
affixie, aanhechting, aanplekking.
affiniteit, Maagschap, Swagerschap, Ver-
 wantschap.
affirmatie, bevestiging, betuiging.
affirmieren, verzekeren, bevestigen, betuigen.
afflictie, quelling.
affligeren, neerslaan, quellen.
affluieren, toevloeyen, overvloeyen.
affluentie, toevloeying.
affront, verkortinge, beledinge, hoon, cer-
 roovinge.
affronteren, verkorten, beledigen, veron-
 gelyken, hoonen.

agent, Gesant, die voor yemant yets uit-
 te voeren gestelt is, Hofgesant, Saak-
 voerder.
ageren, doen verhandelen, in Rechten
 handelen, Dingtaal voeren.
agil, snel, behendig.
aggraveren, beswaren, overladen.
aggreatie, behaging, toestemming.
aggreeren, behagen, toestemmen.
aggrederen, aanvatten, aangaan, toetreden.
aggresseren, aanvatten, aanvallen, invaten.
agnosceren, erkennen.
aketteren, twist-propooften voeren.
aket, twist-propooft, geleide lage.
alieneren, vervremden.
alienatie, vervremding.
alienabel, wandelbaar, dat vervreemd kan
 werden.
alimentatie, opvoeding.
alimenteren, voeden, de kost geven.
allegeren, voortbrengen, ofte in Rechten
 bybrengen, aanwysen.
allegatie, aanwysing, bybrenging.
alliantie, Bondgenootschap.
allieren, verbont maken.
allodiale goederen, vrije ende onleen-goe-
 deren, vryhave.
alloy, muntstofte.
alluderen, op speelen, het oog op hebben.
allusie, insicht op yets, anspel.
alluvie, aanvloeying, aanspoeling.
alteratie, verandering.
alterceren, kyven, bedingen.
altercatie, kyving, bedinging.
altereren, veranderen, verwiltelen.
alternatiif, verwisseling, van de een om de
 ander, het een of het ander.
amanuensis, een Schryver, een Klerq.
ambages, omwegen, om reden.

ambassade,

A M.

ambassade, besending.
ambassadeur, Gesant, Hof-gesant.
ambieren, ergens na trachten, verfoeken, vrijen, begeeren.
ambiguiteit, dubbelsinnigheid, dubbelduiding.
ambiguus, dubbelsinning, twijfelachtig.
ambitie, staat-sucht.
ambitieux, staatsuchtig, eergierig.
amende, boete, straffe.
amiabel, lieflijk, minzaam.
amicabel, vriendelijk.
amicable, *Compositeurs*, Goede-Mannen, Scheids-luiden.
amice, goeden Vriend, vriendelijk.
amisse, verlies.
ammunitie, Toerusting, Oorlogs-ge-reedschap.
amolieren, weg-dryven, uit-roeijen, ver-amoreus, verliest. (delgen.
amortiseren, het goed in een doode hand stellen, dat is, onwandelbaar maken.
amoveren, weren, weg-doen, weg-nemen.
ampel, wijd ende breed, in 't lang.
amphibolie, dubbelsinnigheid.
amphibologie, twijfel-reden, twijfel sin, dubbelsinnigheid.
amphitheatrum, Schouburg, een ronden Burg daar yet heerlijks vertoond werd.
amplifieren, omhelfen, omvangen, aan-nemen, verkiesfen.
ample, breed, ruim, wijd-lustig.
amplieren, verbreedden, vermeerden, uit-breiden.
amputatie, besnoeiing, af-snyding.
amputeren, besnoeijen, af-snoeijen.
analogie, evenredigheid.
analyse, ontbinding, ontknoping, uit-breiding.

A N.

anatomie, ontleding.
anguste, eng, nauw.
animadversie, aanmerking.
animadverteren, waarnemen, behertigen, bevroeden, aanmerken.
animeren, moed geven, aanportten.
animeus, moedig.
animositeit, moedigheid.
annalen, Jaar-boeken, Tijd-rekeningen.
anneeteren, aanknopen, aanhechten.
annex, aangehecht, bygevoegt.
annibileren, annulleren, vernietigen, te niet doen.
annotatie, aanteikening.
annoteren, aanteikenen.
annueren, toewenken, toeknikken, toeslaan.
annullatie, vernietiging.
annulleren, vernietigen.
annuncieren, aanleggen, verkondigen.
antecederen, voorgaan.
antecelleren, uitmunten, overtreffen.
anteceffeur, Voorlaat, voorganger.
anticipatie, voorkoming voor den verval-dag.
anticiperen, voorkomen en verrassen, on-dertcheppen.
antidateren, vervroegen, den dag vroeger stellen als hy is.
antidotaal, tegen-giftig.
antidotum, tegengift.
antijq, antijks, oud, ouwerwets, fraaks.
antipatie, afkeer, weerfin.
antiquereren, afschaffen, te niet doen.
antiquiteit, oudheid.
apart, afgesondert, afgescheiden.
apert, ronduit, openlijk, klaar.
apocha, Quitantie, Quitschelding-brief, Handchrift. (gelt.
apocryph, verborgen, twijfelagtig, ongerijmt (gelt.
apologie,

W O O R D E N - B O E K

A P.

apologie, verantwoording, verdediging.
apostaat, Afvallige, Verloochenaar.
apostel, Gefant.
apostille, op de kant geteikende bescheit, ende uiting op het versoek.
apostilleren, op de kant aanteikenen.
appaïseren, bevredigen.
apparentie, schijnbaarheid.
apparent, cogschijnlijk, schijnbaarlijk, mogelijk.
appellatie, *appel*, Retroep, van een lager tot een hooger Rechter; Ende werd onderscheiden van *Reformatie*, dat by *Appel*, gemeenlijk is verbod van onderusfchen niet te mogen executeren, ende *reformatie* geen executie beletten kan.
appelleren, wederroepen, herkennen, weder gehoor verloeken, weder voor 't Regt roepen. (pen.
... 't Folappel, qualijk en te onrecht beroep.
appendix, aanhangfel, byvoegfel.
applauderen, prylen, toejuichen.
applicatie, toepassing, toeëigening.
appliceren, toepassen, ten propooite brengen.
appointeren, bestemmen, yemant ergens bescheiden, dagvaarden, vergelyken.
appointement, beslechting, uiting, afvaardiging. (sten.
apprehenderen, vasthouden, vangen, aantapreheñse, vating, begryping, hafte, hechtenisse.
approbatie, goetkenning, bestemming, gellading.
approberen, goetkennen, van waarden houden, tceftaan, gestaden.
approcheren, naarderen.
approprieren, toecigenen.
apt. nut, bequaam.
apud acta, voor 't Gerechte, wemelijk.

A R.

arbiters, Scheidsluiden, Middelaars Goede-mannen, Kers-luiden.
arburage, goetduken, uitspraak.
arbitrateurs, Vriedemakers, Goede-mannen.
arbitreren, bemiddelen, uitspreken.
arguatie, beknibbeling, twist propooft.
argueren, twistredenen.
argumentatie, redenkaveling, gevolg van reden.
argumenteren, redenkavelen.
argument, bewijsreden, kort begrip, inhoud.
aristocratie, der better Regering, Adel-gering.
arra, wellekom-gelt, gods penning, meipenning.
arrement, Ding-grond, het fundament daa 't Proces op begoft is, pleit-erving pleit-erve.
arrementen van 't Proces aanvaarden, in d sake voortgaan ende 't Proces aannemen op den gront daar op 't selve begonne is, sig selven pleit-erf stellen.
arrest, beslag, besluit, besetting, bekommering, op yemands persoon, ofte goet item, het Gewijsde ende besluit van de Rechter.
... by arrest wijzen, uitterlyken recht doen sonder datmen daar van vorder, ... hooger beroepen mag.
arresteren, vasthouden, in versekerin houden, besetten, bekommeren, beslaan.
arriveren, aankomen, aanlanden.
arrogant, beroemlijk, trots, vermeten.
artijkel, Lid. Hoofdstuk.
articuleren, beleden, ontleden.
artificie, konsthandel.
artificieel, konstig.

W O O R D E N - B O E K.

A S.

assasinaat, moord, moorderije.
assaut, aanval.
ascendent, opgaande, opklimmende.
asijl, een schuilplaats, vryplaats.
aspect, aanschouw, gezicht.
aspireren, nacrachten, bejagen.
aspiratie, toeblasing, aanblasing.
ascriberen, toe-schryven, toe-eigenen.
assecleren, navolgen, bejagen.
assequeren, bekomen, verkrygen, vervolgen.
asserveren, behoeden, bewaren.
assesseur, bygevoegde, bysitter.
assereren, verzekeren.
assignatie, aanwysing, bewysing, overwysing.
assigneren, op yemant bewysen, overwysen.
assimileren, vergelyken.
assimuleren, veinsen.
assisteren, bystaan, helpen.
adassistent, bystander, medthelper.
assistentie, bystand, hulp.
associeren, verselschappen, met malkan-
 dren vereenigen.
assopieren, stillen, in slaap wiegen, sussen.
assumeren, bynemen, aannemen, toenemen.
assumtie, byneming, aanneming, toeneming.
assureren, verzekeren.
assurantie, verzekering.
assurateur, Verzekeraar.
astringeren, prangen, toeprangen, t'sa-
 men dwingen.
astrueren, opbouwen, aanbouwen, aantim-
 meren, tot een fundament stellen.
astuetie, bouwing, aantimmering, bewering.
astutie, schalkheid, doortraptheid.
atache, aanhegsel, ende is een schriftelijk
 consent op 't g. ne gedaan is, datmen aan
 eenige stukken hangt, ofie byvoegt.
atheïst, God-vergeter, God verjooche-
 ner, God-verfaker.

A T.

atome, een stoffjen, veselken, dat als de
 son schijnt gezien werd.
attaqueren, aanranden, aangrypen.
atteneren, beproeven, onderstaan, on-
 derwinden, ondernemen.
attentie, toelustering.
attente, aandacht.
attentaat, onderwint, stout bestaan, te-
 gens verbot.
attermineren, uitstellen.
atterminatie, verlenging, uitstel.
atterminatie-brieven, zyn Brieven van uit-
 stel, om voor sekeren tijd van zyn Schul-
 denaars niet overvallen te werden.
attestatie, getuigenis, verklaring.
attesteren, betuigen.
attraperen, betrappen, achterhalen.
attribueren, toeschikken, toevoegen, toe-
 eigenen.
atrociteit, strafheid, felheid, wreetheid,
 vinnigheid.
avarie, ichade draging, gemene last over
 de goederen.
avance, winst.
avancement, vordering, bevordering.
avanceren, vorderen, bevorderen.
avangarde, voortroup, de spits van 't Leger.
avantageux, voordeelig.
avantage, voordeel.
audientie, gehoor.
auditeur, toehoorder.
auditorium, g. hoor-plaats.
ausugeren, ontvlieden, deurgaen, weglopen.
augmenteren, vermeerderen.
averseren, een af-keer hebben.
aversie, af-keer.
avoceren, afstemmen, ontraden.
avonturier, waaghals.
avontuer, geval.

avontur

W O O R D E N - B O E K .

A V.

avonturen, wagen, bestaan.
authentijq, bekrachtigt, geloofwaardig, het eerste bewerp.
authenticeren, bekrachtigen, krachtig maken.
authour, Vinder, Maker, Oorzaak van 't werk, insteller.
autographum, grondschrift, eigen schrift, grondtext.
authoriseren, machtig maken, gesag geven.
authoriteit, gesag, macht, geloofbaarheid.
authorisatie, last, volmacht.
auxilio, hulp.
auxilieren, helpen, behulpig zijn.
avoueren, toestemmen.
axioma, een gemeenen regel.

B A.

B*Agage*, reistuig.
baljuw, een Landvoogt, Landdrost, die over het halsrecht ende straffen der misdaden gestelt is.
bal, ballet, dansspel, jongspel.
balanceren, wegen, vergelyken.
balance, Wage, Weegschaal, Evenaar.
banderolle, vlag, vaan, wapenvaan.
Banquerotier, Bank-breker, Achter-uitvaarder.
bandijt, Balling, een Uitgebannen, Woestballing.
baptiseren, naam-geven, doopen, schijngeven.
bastard, Onechteling, Speelkint, Agterling.
beneficium ordinis, voordeel van aanspreek-ordre. (ding.)
--- excussionis, goed-verkoping, uitschud-
--- divisionis, schuld-splijting, scheiding.
beneficieren, wel doen, verbeteren, goet doen.
beneficie, een weldaat, voordeel, een proeve, voorrecht.

B E.

beneficie van Inventaris, voorrecht van Boedel-beschryving, het welk medebrengt dat den erfgenaam niet verder in de schulden des Boedels gehouden is, als de goederen van den overleden mogen toereiken.
benevolentie, goetwilligheid.
benigniteit, goedertierenheid, gulbertigheid.
besoigne, een werk, besigheid.
besoigneren, arbeiden, werken, besigzyn.
bestaal, het Vee, beestelijk.
bibliotheeq, Boek-kamer, Boek-kas.
bigamus, die twee Mans, oft twee Vrouwen te gelijk heeft.
billion, afgekeurt, quaat-geit.
billet, brief, cedulie.
blame, naam-schending, eer-vlek.
blameren, faamroven, naamschenden.
blandieren, vleijen, liefkosen.
blasoen, veldteiken, wapenschilt, sinspreuk in 't vendel.
blasphemereren, lasteren, achterklappen.
blasphemie, lastering.
bordeel, een Hoerhuis.
bouteille, flessche, Bronwater.
boutelier, Schafmeester.
boutelerie, spijskamer.
bouges, een maal, een lederen sak, reisfak.
bravade, trotsering, windbrekerije.
braveren, trotsen.
brevier, een kort begrip, en kort inhoud.
breviteit, kortheid.
brigade, bende van Ruiters of Soldaten.
brusque, stucrs, bars, haastig.
brutaal, onbeschoft, beestachtig.
buses, rechbank, rechtafel.
bulle, een brief, promotie-brief.
buisson, Poetsmaker.

W O O R D E N - B O E K .

O A.

Cabinet, Geheim-schat, Juweel-kamer.
cabaret, bradery, heiberch.
cachet, zegel.
cachetteren, zegelen.
cadet, jonger soon.
cadentie, nedergang, ondergang, toeval.
cadai, neervallig, vergankelijk, bouwvallig, vervalen.
cajoleur, snapper. (spoet.
calamiteit, ellendigheid, quelling, tegen.
calani, Koopvriend.
calculatie, reekening.
calculeren, reekenen, overslach maken.
calculus, legpenning, rekenpenning.
calendrier, Almanach, dach-rol, Maantwyfer, is ook een korte aanwysinge tot wat articulen van de gemaakte Schrif- tuere de overgeleide stukken dienen.
calengeren, beklagen, optygen, betichten.
calengie, verklaging, optyging.
calliditeit, doorgraptheid, loosheid.
calfaeren, lappen, knuifelen.
calumnie, laster, lastering, schandvlek.
calumnieren, lasteren, saamroven.
cambium, wissel, wisseling, ruiling.
cammeraat, Spitsbroer, Makker.
canaal, waterloop, een goot.
canaalje, gespuis, het graauw.
cancelleren, uitschrappen, doordoen, te niet doen.
cancellery, Stads-boek-kamer, Brief-kamer.
cancelier, Opperschryver, Verfoek-meester.
canon, een regel, richtnoer, regelmaat.
canonijk, regelmatig.
canonik, een Geestelijk persoon, Domheer.
canoniseren, inwijzen, heiligen.
capabel, vatbaar, ontfangbaar, bevatte- lijk, b. quaam om yets uit te voeren.
capaciteit, vatbaarheid, begrip, be- quaamheid.

C A.

capitaal, Hoofdsomme, Hoofdschuld; Item, daar lijfen goed aan hangt.
capittel, hoofdstuk, een Godshuis, de vergader plaats der Canoniken. (sing.
capitulatie, verdrag-stuk, hoofdstuk dee-
capituleren, in hoofdstukken verdelen, verdrag-maken. (heid.
caprice, grillen, hoofdigheid, eigenfianig-
capricieux, hoofdig, grillig, eigenfianig.
caprieux, bedriechlijk, becrieglijk.
captren, yemand ergens in b. halen, be- grypen, verkeerdelijk op nemen.
captie, vatring, bedroch, begriyp.
caper, zee-roof schip.
captif, gevangen.
caractier, letter, merkteken, die gemeenlijk de Gefanten hebben als sy aan eenige Ko- ningen of Republyquen gefonden wor- den.
cargo, ladinge van 't schip. (den.
cartel, uit-daach-brief.
carcer, gevangenhuys, kerker.
carcereren, gevangen seuten, kerkeren.
cas, geval.
--- In cas, in geval.
cas subject, 't geval daar geschil om is.
casatie, afschaffing.
casseren, afschaffen, te niet doen.
castigatie, tuchting.
castigeren, tuchtigen, kastyden.
casiratie, lubbing.
casireren, lubben, afsnyden, uittrekken.
casuëel, by geval, toevallich, gevallich.
catheilen, Roerende goederen.
catgoris antwoord, antwoord geven van ja of neen.
cathedra, Stoel, Gestoelte.
Petri ad cathedram, S. Pieters stoel, ende is een dach die geviert word op den 22. February.

[b]

catbolijk

C A.

catholijk, Algemeen, Rechtsinnig.
cataloge, Naam-tafel, Naam-ceel, Rolle.
cause, oorzaak.
causeren, veroorzaken, beschuldigen.
caveren, wachten, verhoeden, Borg blijven, seker doen, verborgen.
caveren de Rato, is Borg blyven voor een ander die principaal Schuldenaar is, soo lang tot dat hy 't selve aanneemt ende van waarden houd 't gene de Borg heeft gedaan, of anders blijft den Borg als principaal verbonden.
cavillatie, kaklerije, knobbling, haarklovery.
cavilleren, kaklen, vitsen, knibblen.
cauteleus, voorsichtich, voorbedacht.
cautele, voorsichtigheid, voorbedachtheid.
cautionaris, Borg.
cautio, Borgtogte, sekerering, borchstelling.
cautio de Judicio fisci, Borg om t'allen tyden in Recht te sullen verschynen.
cautio judicatum solvi, Borg om 't Gewijsde te voldoen. (onder Eede.
cautio juratoir, Borg, of verseekering by of
cautio de dolo, verseekering van niet ter quader trouwe te handelen.
cautio damni infecti, verseekering van geen schade aan te doen.
cautio legatorum, verseekering van betaling der makingen.
cautio rem salvam fore pupillo, verseekering dat een voogd zyne W eesen sal onbescha-dicht houden.
cautio rem ratam haberi, verseekering van gestant te doen.
cautio defensum iri, verseekering van verantwoording te doen.
cautio de restituendo, verseekering van weder te sullen leveren.
cautio de demolendo, verseekering van een getimmer af te werpen.

C A.

cautio de non offendendo, verseekering van den gedreigden niet te beschadigen.
cautio sufficiens, genoegsame verseekering.
cederen, overgeven, afftant doen, wyken.
cedulle, Schdnbrief, Hantschrift.
celebreren, vieren, gedachtenis ergens van houden.
celeriteit, haastigheid, snelheid.
cesure, bestraffinge, toets.
cesureren, bestraffen, toetsen.
census, Cijns-recht.
centener, hondert pont.
ceremonie, hoffelijk onthaal, ofte manier.
 Item, Kerken-dienst, dienst-plichtig.
ceremonieux, hof-dienstig, dienst-plichtich.
cerneren, sien, onderscheiden, ziften.
certeren, wed-stryden, wedden.
certe partije, eep contract van bevrachting.
certificatie, verklaar-brief, verseekering, getuigenis.
certificeren, voor de waarheid verklaren.
cesseren, ophouden, eindigen.
cessie, overgeving van goederen, afftant.
cessionant, *cessionaris*, die al zyn goet aan zyn Crediteuren over geeft.
cessio honorum, Boedel-afftant.
 -- brieven van *cessie*, Brieven van Boedel-afftant te mogen doen.
changeren, wisselen, verruilen.
change, verwisseling, ruiling.
charitabel, medogent, goet arms.
chariteit, liefde, mildadigheid.
charletan, quakzalver.
chaos, verwarde en woeste klomp, verwarfel.
charakter, een merkletter, of kenteiker van een gesant, schriftstuk, uitdrukfel boektave, uitgedrukt beeft.
chargie, aanval. last, ampt.
chargeren, aanvallen, belasten.

CH. CI. CL.

chirographie, Hantschrift.
chronologie, Tijdrekening.
charmeren, betoveren, verlokken.
chef, Hoofd, Opperhoofd.
chisme, verdichtfel.
chicaneur, een warre-vogel, krakelaar, een schrobber.
cijffer, talletter, talmerk.
cipier, Gevangen-hoeder, Stok-waarder, Stok-wagter.
circumducceren, misleiden, bedriegen.
circumferentie, *circuit*, ommegang, omtrek, omloop.
circumlocutie, omspraak.
circumspelt, voorlichtig, omfiende.
circumspicieren, her-om sien.
circumstantie, omftandigheid, gelegenheid van de faak.
circumvenieren, bedriegen, misleiden, verciftern, Regenbak. (strikken).
circumventie, bedrog, verflrikking.
citadelle, burcht, flot, cafteel.
citatie edictaal, of *by edictie*, daging by afkonding en klokkluiding.
citatie Reel, daging by aantaffing.
citatie perforeel, daginge in perfoon.
citatie verbaal, daging by monde, monde-ling dachvaarden.
citatie, roeping, daging, dachvaarding.
citeren, in rechten betrekken, dagen.
civile faake, daar lijf noch bloet aanhangt.
civil, beleeft, heus, burgerlijk.
civiliteit, beleeftheid.
civilen Rechter, Wereltlyken Rechter.
clameren, roepen, kryten.
clandestin, heimelijk.
classis, Scheeps-vloot, bende, vergadering van kerkelyke perfonen. (fel).
clause, flot, besluit, grontreden, byvoeg-

CL.

clause edictaal, besluit van de buitenlant-
 fe dachvaardinge.
clause codicillaris, byvoegfel van een vol-
 komen uiteifte wille.
clause van inhibitie, verboj jegens de Exe-
 cutie, het welk een ordinaris Clausul is
 in een Mandament in cas d'Appel.
clause approbatoir, besluit waar by voor
 goet gekent werd.
clause Reservatoir, besluit waar by den
 macht word behouden.
clause derogatoir, onwederroepelijk be-
 fluit van een testament.
clause salutair, een voordelig byvoegfel.
clause van arrest, besluit van besetting.
clause van authorisatie, flotreden van
 machtig making.
clause pœnaal, besluit van straffe. (diging).
clause justificatoir, besluit van Rechtvaar-
clementie, fachtmoedigheid.
cliens, Schut-genoot, Leenman.
clientele, belcherming.
coactie, dwang.
codicil, een foorte van uiteifte wille, sonder
 erven, ofte ont erven.
coadjutor, medehelper.
coerceren, dwingen.
coers, loop, gebruik.
cognosceren, bekennen, erkennen.
cognoscement, kennis, ofte getuig-fchrift.
cohiberen, bedwingen.
cohier, Schat-ccel, Blaffart. (val).
colaterale successie, zydelingse erving, zijd-
collateraal, zydeling, zydeling maagfchap.
collatie, vergelyking, bypaffing.
collationeren, t'lamen brengen, vergelyken.
collecceren, verlameten, vergaderen.
colleccie, *colleccie*, versameling, verpachting.
colleccieur, Inmaner, Versameler, Gaderm.
 [b 2] collegia-

C O .

collega, Amptgefel, Amptgenoot.
collegie, by-een-komfte, Gilde, gefelfchap.
collegialiter, famentlijk.
collegeren, verlamelen.
collucteren, t'famen worftelen.
colluderen, t'famen bedektelijk handelen.
coluffe, heimelijk verftant, bedroch.
colonie, bewooring, Volkplanting.
combineren, t'famenvoegen.
combat, gevecht.
comitie, Landsdach, Rijxdach.
commanderen, bevelen, gebieden.
commandeur, Opperfte bevelhebber.
comédie, Schouwfpel, Blyfpel.
comédiant, Kamerspeelder, Toneelfpeelder.
commemoreren, herdenken, herhalen, vertellen.
commensaal, Dis genoot, Tafel gaff.
commentarie, verkfaring, uitlegging.
commenteren, verklaren, vergieren, uitleggen.
commercie, koophandel, verhandeling.
commigreren, verhuifen, fich nederfetten.
commiseren, dreigen.
commiss, Bevelhebber.
commisereren, erbarmen, deernis hebben.
commiseratie, erberming, deernis.
commissaris, Bevelhebber, uitvoerer.
commisceren, vermengen.
commissie, bevel, laft.
committent, Bevelgever.
committimus, volle macht.
committeren, yemant te werk ftellen, bevel geven, misdoen, fondigen.
committerde, Bevelhebers, Gemachtigde.
commoedioux, gerijffelijk, gemakkelijk.
commoeditie, gemak, gelegenheid, gerijf.
commodatie, leeninge.
commonitie, vermaning, waarschouwing.
commotie, beroerte, beroering.

C O .

commoveren, bewegen, roeren, verroeren.
communicatie, gemeenfchap, berading, mededeeling.
communiceren, mededeelen, ramen, te radenemen, gemeen maken.
communicabel, mededeelbaar.
communie, gemeenfchap. (deren.
communie bonorum, gemeenfchap van goederen.
commutatie, verwiffeling. (ren.
commuteren, mangelen, wiffelen, veranderen.
compact, verdrag, beding, verbond.
compagnie, gemeenfchap, maatschap, vergadering, gefelfchap, vaandel krijgs-voik.
comparatie, vergelyking.
comparant, verfchyner.
compareren, verfchynen, fich vertoonen.
comparitie, by-een-komfte, vergadering.
comparuit, is, als yemant eenen anderen in Rechte betreft, ende defelve niet en verfchynt, dan verkrijgt den Gedaagde oorlof van den Hove, ende condemnatie van de kosten by hem gedaan, ten lafte van den Aanlegger.
compassie, medelyden, mededogen, deernis.
compatibel, medelydig, gedoogzaam, ergens wel mede over-een-komen.
compelleren, toedryven, aanklagen, aanspreken.
compendius, beknopt, kort.
compensatie, vergelyking, vergelding.
compenseren, de een fchult tegen de ander vergelyken.
competent, behoortijk. (heid.
competentie, behoortijkheid, onderhorig.
competenten Rechter, daagelijken ende onderhorigen Rechter.
competeren, behooren, aangaan, fchuldich zyn, toebehoren.
complaceren, believen.

complain-

C O .

C O .

complainte, klachte.
 --- *mandament van Complainte*, is de klagte die men doet in cas van nieuwigheid, als yemant in zyn rustig ende vredich besit geweld, ofte hinder aangedaan werd.
complexie, aart, gesteltheit.
compleet, vol, volkomen, voltooit.
complice, Makker, Medepleger van een eenig quaat.
complimenten, eerdienstigheden, dienstreden, gediensligheden.
complimenteren, gediensligheid betonen.
complot, *complotterije*, t'samen'spanning.
composeren, t'samenstaàn, t'samen'spannen.
complotteren, verdragen, over-een-komen.
composant, afmaker, versoener.
comporteren, gedragen.
comportement, handel ende wandel. (ten.
componeren, t'samenstellen, toestellen, dig-compositie; t'samenstelling, versoening.
componist, t'samensteller. (bevatten.
comprehenderen, in een trekken, begrypen,
comprehensie, bevatting, begryping.
compres, in een gedrongen, dicht geperst.
comprimeren, toeperssen, toedrukken.
compromis, toefegging, verblijf, belofte.
compromitteren, toefleggen, verblyven, overgeven.
comptoir, Reeken-kamer, Schrijf-kamer, Banke, Wissel.
compulsie, t'samendrift, toedryving.
compulsoir, dwang-brief.
 --- *mandament Compulsoir*, een bevel tegens gewoert regt, ende geleden overlast.
computatie, rekening, toerekening, aanrekening.
computeren, toereekenen, aantekenen.
concederen, verlenen, gunnen, toegeven, toestaan, bewilligen.

concept, begriip, ontwerp.
concerneren, betreffen, aanhoren.
concertatie, sryding, t'samen'sryding.
concerteren, sryden, redenkavelen.
concessie, toestant, toelating, bewilliging.
concierge, Hofwachter, Stadhuis bewaarder.
conclie, Raads-vergadering, Lands dach; Landsraat, Kerkenraat.
concliatie, bevryding, verzoening.
conclieren, bevredigen, verzoenen.
conclipieren, begrypen, ontwerpen, opnemen.
conclave, een kamer, een vertrekamer.
concluderen, de sake in Rechten aanleggen, besluyten.
conclusie, slot, besluit.
conclusie in Rechten, is een korte stelling, en gront daar op het proces werd aangeleit.
concluderen in Rechten, is de sake op alies besluyten, sonder nadien iets meer over te leggen, ende op 't overgeleide Recht verloeken.
concordantie, t'samenstemming, over-eenstemming.
concorderen, over-een-komen.
concordie, eenstemmigheid, cendracht.
concubine, Byfit, Boetie.
concurrentie, t'samen-deeling, mededeeling, t'samenloop.
concurreren, t'samenlopen, mededeilen; t'samendeilen.
concessie, dwang, overlast. (nissen.
condemneren, verdoemen, verwijzen, von-
condemnatie, vonnisse tot ymants nadeel.
condepereren, t'samenhangen.
condependentie, t'samenhangig, aanbehooring.
condescenderen, afreden, inwilligen, toestaan.

C O .

conditie, weder eiffing van 't geen t'onrecht of te veel betaalt, of gegeven is.
condiceren, toefleggen, wedereiffchen.
condiscipel, school-gesel, mede-leerling.
conditieur, flichter, maker.
conditie, voorbeding, voorwaarden, een indien.
conditioneren, befpoken, voorbedingen.
conditioneel, op voorwaarde.
condoleantie, rouw beklaging. (zyn.
condoleren, rouw beklagen, mede-droevig
condoneren, vergeven, toegeven.
condonatie, vergeving.
conduceren, leiden, hueren.
conductie, verhuering.
conducteur, leidsman, huerman.
confederatie, verbont, bont-genootschap.
confedereren, verbont maken.
conferentie, t'samenprake, redchwiiffeling.
confereren, over een brengen, redenwiiffelen.
confefferen, belyden, bekennen, biechten.
confeffie, belydeniffe, biecht-bekenteniiffe.
conficieren, voleinden, ten einde brengen.
confidentie, vertrouwen, vrymoedigheid.
confideren, toe vertrouwen.
confident, betrouweling.
confirmatie, bevestiging.
confirmeren, bevestigen, gefluden.
confifqueren, verbeurt-verklaren, aanslaan.
confifcatie, verbeurtmaking.
confiteren, bekennen.
confiteren, ftryden, kampen.
conflueren, t'samen-vloeien, t'samen-lopen.
confluentie, toeloop, t'samen-vloeiing.
confunderen, verwarren, befchaamt maken.
conform, gelijk gemaakt.
conformereren, vergelyken.
conformiteit, in gevolg, gelijk geflelt.
conforteren, verfterken, moeijigen.

C O .

confrater, Spijs broeder, Mede-broeder.
confringeren, verbieken.
confronteren, den een by den ander vergelyken, en is eigentlijk als partijen of getuigen tegens malkandren werden behoort.
confugereren, toevlucht nemen.
confugie, toevlucht.
confuus, verwart, ontfltek, over hoop, hol over hol.
confunderen, verwarren, over hoop helpen.
confufie, verwarring.
confutatie, wederlegging.
confuteren, wederleggen.
congereren, t'samen-brengen.
congratuleren, begroeten, geluk wenschen.
congregatie, verfameling, by-een-komfte.
congregeren, verfamelen.
congrueren, gevoegen, over-een-komen.
congruentie, gevoechlijkheid, over-een-koming.
conjecture, giffing, raatfel, raming.
conjectureren, ramen, giffen.
conjungeren, t'samenvoegen.
conjuncture perfoon, bevoechde, nagel-naaft.
conjunctie, t'samenvoeging.
conjuncture, beloop, t'samen-voeging, loop des tijds.
conjuratie, t'samen-sweering.
conjureren, t'samen-sweeren, besweeren.
connetteren, t'samenknoopen, t'samenhechten.
connexie, t'samenknoping.
connexiteit, t'samenkoppeling.
conniventie, oogluiking.
conniveren, oogluiken, door de vingeren fien, gedogen.
conquest, overwinft, verovering.
conquetteren, veroveren, verkrygen, winnen.
confacreren, tocheiligen, heiligen, wijen.
 confe-

W O O R D E N - B O E K .

C O.

consecratie, toehellinging.
consanguiniteit, Bloed-vrantschap, Maag-
 schap, Bloed-verwantschap.
conscenderen, klimmen.
conscientie, Gemoed, Geweten, Gewisse.
conscientieus, vroom, oprecht, rechtvaardig.
conscenderen, doorsnyden, doorhouwen,
 doorhakken.
conscriberen, schryven, beschryven.
consecutie, vervolgt.
consent, bewilliging, verlof, toestand.
consenteren, bewilligen, toestemmen,
 verwillige-keuren.
consequentie, gevolg.
consequeren, vervolgen.
conservatie, bewaring, onderhouding.
conserveren, bewaren, behouden, beschutten.
considerabel, aanmerkelijk, nadenkelijk.
consideratie, insicht, nadenking.
considereren, insien, bedenken, aanmerken.
consilie, raadslach, berading.
consilieren, raadslaan, raadplegen.
consignatie, onder recht-legging; siet *Oblatie*.
consigneren, onder-recht-leggen, verzegelen.
consistieren, bestaan.
consistentie, bestendigheid.
consistorie, Kerkenraad, Raadkamer.
consobrius, Susterlingen.
consolatie, vertroosting.
consoleren, vertroosten. (heeling.)
consolidatie, heeling, vermenging, t'samen-
 consolideren, heelen, t'samen-hechten.
consummeren, voleinden, voltrekken.
consummatie, voleinding, voltrekking.
consonant, over-een-stemmende, gelijk-
 luidende.
confort, Medestander, Makker.
conforten, Medestanders, Makkers.
conspèct, aanschouw, aansien.

C O.

conspiceren, aanschouwen, aansien.
conspicue, klaarblykende.
conspirateur, t'samenspanner, vloekverwant;
conspiratie, t'samenpanning, t'samen-
 twering.
conspireren, t'samen-sweren, t'samen-
 spannen, aanspannen om eenig quaad
 te doen, of uit te voeren.
constant, stantvastig.
consteren, blyken, in waarheid bestaan,
 bekend zyn. (len.)
constituieren, machtig maken, in plaats stel-
constitutie, instelling, gestaltenis, toefegging.
constituans, een Rent-verschryver.
constrictie, conreincte, bedwing.
constringeren, dwingen, prangen, pramen.
constructie, bouwing, beleid.
construeren, t'samea-voegen, bouwen,
 beleggen.
consulieren, beraden.
consul, Borgemeester, ook een persoon die
 ergens plaats hout, en zyn natie defen-
 dere onder 't gebiet van vreemde Hee-
 ren van wegens de Koopmanschap.
consult, wijs, wel beraden.
consultatio, consulte, raatgeving, raatpleging.
consummeren, volvoeren, voleinden.
consummatie, voleinding, volvoering.
consumeren, doorbrengen, verteren, ver-
 slyten.
consumptie, verdoening, vertering.
contabel, aansprekelijk, schuldig, telbaar.
contagie, besmetting.
contagieux, besmettelijk.
contaminatie, besmetting.
contamineren, besmetten.
contant, gereet.
contemplatie, aanschouwing, vermaking,
 opmerking.

con-

C O.

contempleren, overdenken, beschouwen, aanlien.
contemptie, verfmading, verachting.
contenantie, gelaat.
contenderen, invaren, twiften, krakelen, pleit-aanleggen, eis-maken.
content, te vreden.
contentement, genoeg, vergenoegen.
contenteren, vernoegen, te vreden stellen.
contentie, twist, krakeel.
contentieux, krakeelig, twistig.
conterfeitfel, af-beeldfel.
conterfeiten, namalen, namaken, af-beelden.
contestatie, betwiging.
contesteren, beroepen, betuigen.
conthoralen, Bruid en Bruidegom; Echtgenoten, Bedgenoten.
contineren, bevatten, begrypen.
continentie, inhouling, ingetogenheid, onthouding.
continue, inhoud.
in continenti, aanftonts, datelijk, strax, op fttaande voet.
contingent, gebeurlijk, dere.
contingentie, geval, gebeurlijkheid.
contingeren, gebeuren, betreffen, aanroeren, aangaan.
continuatie, aanhouding, volherding, vervolg.
continueren, aanhouden, volherden, vervolgen.
contrabande goederen, verbodene goederen.
contrabanderen, tegen aanspannen.
contracteren, contraheren, over-een-komen, t'famen handelen, verkorten, intrekken.
contract, over-een-koming, verdrag, overkoming.
contract-antenuptiaal, Huwelijx-voorwaarden.

C O.

contractant, onderhandelaar.
contradiceren, tegenspreken, tegensleggen.
contradictie, tegenspraak.
contrainte, dwang.
contramanderen, af seggen, tegen-gebieden.
contramandaat, tegen-gebod, af segging.
contrarieren, tegenstryden, tegenstreven.
contrarie, dwars, ftrydig.
contraristieit, ftrydigheid.
contraminieren, tegen-mynen.
contra-rol, tegen-boek.
contrarollereren, tegen-boek houden.
contravenieren, tegen-gaan, overstreden.
contraremonfrant, tegen-betoner.
contraventie, overtreding.
contraventeur, tegenstrevet, overtreder.
contrey, landftreek, geweste.
contre-borg, tegen borg.
contre point, tegen-punt.
contribueren, opbrengen, toebrengen.
contributie, fchatting, opbienging, toebrenging.
controvers, ftrydig tuffen partijen, oneens.
controversie, gefchil, twist, redenftrijd, geding.
contravertieren, twiften, tegenkanten, in gefchil trekken.
contubernaal, huisgenoot, woongenoot.
contumax, wederftannig die gedaagt zijnde voor den Rechter niet en verfchijnt.
contumacie, wederftannigheid, hertneckigheid.
contumaceren, yemand straffen om dat hy als wederftannig in Rechten niet en verfchijnt.
convalesceren, gefont worden.
conturberen, beroeren, verwarren.
conturbatie, verwarring, ontroering.
confusie, kneufing.

W O O R D E N - B O E K .

C O .

C O .

convenant, verdrag, een verbond.
convenient, gevoeglijk.
convenibel, dachvaardelijk, aansprakelijk, voor recht betrekkelijk.
convenieren, overkomen, voor recht dagen, passen, voegen.
conventie, overkomst, aanspraak, over-een-komst, verding, voorwaarde.
convent, Klooster, t'samenwooning.
conventicule, t'samenrotting.
conversatie, ommegang, hantering, gemeen-saamheid.
converseren, ommegaan.
converteren, omkeeren, verkeeren.
convicie, schelding, toenaam, schamperheid, verwijt.
convulcie, overwinning, byteeving.
convinceren, overwinnen, overtuigen.
convocatie, t'samenroeping, vergadering.
convoceren, t'samenroepen.
convoy, gelei, vry-gelei, gelei-schip.
convoyeren, geleiden.
convulsie, Krimp, t'samenrukking.
copie, afschrift, uitschrift, naschrift, dobbel.
copieren, uitschryven, verdobbelen.
copiist, uitschryver.
copieux, ruim, rykelijk, overvloedig.
copuleren, koppelen, t'samenvoegen, ver-gaderen.
cordaat, rechtichapen, moedich.
cordiaal, openhertig, gulhertig.
corporaal, Rotmeester.
corpulent, lyvig, dik, grof, onvermogen.
correctie, verbetering, berisping.
corresponderen, over-een-komen, op mal-kander passen.
correspondent, Samenhandelaar, over-een-komer.
correspondentie, heimelyke overeenkoming.

corrigeren, verbeteren, rechten.
corripieren, verkotten, korter-maken.
corroval, medevrijer.
corroboreren, versterken.
corrueren, instorten, vervallen, neerstorten.
corrumperen, bederven, yemant met giften omkooopen, verblinden.
corruptie, *corruptiele*, quade invoering, omkooping.
costumen, gewoonten, oude herkomen.
courage, moed, lust, wakkerheid.
courageux, moedig.
coucheren, nederstellen, stellen, leggen.
courant, gereed, vaardig, nieuwe tyding.
couleren, vlieten, of wateren.
cours, loop, trant.
cour, t' Hof.
courier, lopende boode, looper.
courtage, makelaardy.
courtisaan, een Hoveling.
courtosie, beleeftheid.
courtois, hoofs, heus, beleeft.
coufin, Neve.
couffnage, neeffchap. (slag,
couvert, *converture*, dexel, overdek, omme-
createur, Schepper, maker.
createur, Schepfel, maakfel. (brief,
creantie, *credentie*, geloof baarheid, geloof,
credentie brief, brief van geloof.
credit, geloof, inschuld.
crediteuren, gelooven, borgen, vertrouwen.
crediteur, Schuld-eiffer, die aan een ander uitleent.
creeren, maken, verkiesen.
crimen, schult, misdoot.
crimineren, beschuldigen.
crimen lese Majestatis, Hoogste-macht-schendig, gequaeste hoogheit.
criminel, dat den hals aangaat.

[c]

criminele

W O O R D E N - B O E K .

C R.

criminele Justitie, Bloed-recht, Hals-ge-
recht, Recht van den hoogsten.
criminele-zaak, hals-zaak.
crimineel-proces, hals-recht.
chronijk, Tijd boek, historie.
cruel, wreed, hard.
crudeliteit, wreetheid.
culpabel, schuldig, strafbaar.
culperen, beschuldigen, berichten.
cultiveren, b. bouwen.
curiositeit, begeerlijkheid.
cumulieren, op-hoopen, r'samen-hoopen.
cumulatie, op-hooping, vermeerding.
curatele, beforging, regering, redding.
-- In *curatele*, is onder de toezicht van een
ander gestelt werden; als men in verloop
van schulden geraakt is.
curateur, Toezender, Regeester.
curatus, net, nauwkeurig.
curieus, nettigheid.
custodie, een kas, een kooker, een gevangenis
custos, een Koster, Hoeder, opziender,
wachter.

D A.

D *Amnabel*, verdoemelijk.
dammieren, doemen, verwijzen.
damnatie, verdoeming.
dangeroux, gevaarlijk.
dangier, gevaar.
datum, date, dachteikening, aanteikening
van dach ende tijd wanneer yets geschiet.
dateren, den dach by schryven.
debarquieren, ontladen.
de rato Caveren, zeeker Stellen. (ging
debat, straf-schrift, bestryding, wederleg-
debateren, tegen-spreken, weder-spreken.
debet, schud, schuldich.
debatant, weder-spreker, tegenspreker.
debil, swak, *debiliteit*, swakheid.

D E.

debiteur, Schuldenaar.
debitrice, Schuldenaresse.
decadentie, nedergang, ondergang, verloop
van saaken.
decapiteren, onthoofden. (verlenen.
decerner, onderscheiden, bestemmen,
dechargeren, ontlasten, bevryden.
decideren, vellen, beslichten, vonnissen.
decisie, vonnis, gewijde uitspraak.
decifrenen, afschilderen, beteikenen.
decipieren, bedriegen, uitstryken.
declaratie, verklaring, aanwysing, rekening.
declaratie debatteren, een rekening tegen-
spreken.
declareren, aanwysen, verklaren, rekening
maken, blinkende maken.
declinatie, buiging, afwyking.
declineren, afwyken, afgaan, van den Regter
daar men voor betrokken is afwyken.
declinatoire exceptie, behulpmiddel om van
den Rechter af te gaan.
decreet, besluit, gebod, last, ordonmantie,
voornemen, rechts-gebod.
deduceren, toe-eigenen, toewijzen.
decreteren, besluiten, bevestigen.
dedicatie, toe-eigening opdragt, opoffring.
deduceren, verhalen, verklaren.
deductie, verhaal, beleiding, bericht.
defailieren, missen, in gebreke blijven, ban-
querot spelen.
defaliant, die in gebreke blijft te komen.
defalquieren of defalceren, af-slach trekken.
wechnemen, af-snyden.
default, gebr. k, als men in Rechten ten be-
scheiden dage niet en komt.
defectueux, defect, gebrekkig.
defenderen, beschermen, b. schutten, ver-
weeren, bepleiten, voorstaan.
defensie, verdeding, bewering, bescherming.
defen-

D E .

defensiff, weerbaar, beſchermbaar.
defereren, aanbrengeu, overgeven, opdragen, verklikken.
deſeren, wantfouwen, miſtrouwen.
deſicieren, ontbreken, miſſen.
deſinieren, bepalen, uitbeelden, uitspreken.
deſinitie, bepaling, uitbeelding, beſchryving.
deſnitiff, heelafgedaan, ende uitgeſproken.
deſnitiff-vonniff, eind-vonniff.
deſrauderen, bedriegen, verkorten.
deſraudatie, verkorting.
deſloratie, ſchoffiering, ontering.
deſloreren, ſchoffieren, ſchenden, onteeren.
deſormeren, lelijk maken.
deſroyeren, koſt-vry houden.
degenereren, ontaarden, uit den aart ſlaan.
degotieren, walgen, onſmakelijk maken.
degotie, walging.
degraderen, aſtellen, vernederen.
deguiferen, vermommen.
deken, een overman, van een gild, &c.
delabereren, af-lygen, ſakken, dalen.
delatie, overdracht.
delatto juramenti, deeling van eede.
deleſtabel, vermakelijk.
deleſtatie, verluſting, vermaak.
deleſteren, verluſtigen, vermaken.
delegeren, beſenden, bevel-geven, uitkieſen.
delegatie, beſending, bevel-geving, overſetting.
deliberatio, berading, beſinning, opſet.
delibereren, beraden, raadſlaan. b. ſinnen, overwegen.
deliberato, met opſet.
delicaat, lekker, teer, ſacht.
delicieuſ, welluſtig.
delict, miſdaat, ondaat.
delincatie, betrek, bewerp, ontwerp.

D E .

delinieren, afpalen, afzetten, afſteekenen.
delinquant, dader, miſdoender, miſdadiger.
delinqueren, miſdoen, verbeuren.
deliratie, mymering, raaskalling.
delireren, revelen, raaskallen, ſinneloos zijn.
delivieren, bevryden.
delivrance, bevrydinge.
delogeren, verhuizen; verplaatsen.
demanderen, bevelen, belaften.
demanueleren, ontwallen, ontveſten.
demanueren, ontledigen, overgeven.
demigreren, verhuizen.
demigratie, verhuizing.
demiffie, vernedering, af-ſetting.
demitteren, af-ſenden, af-ſetten, af-danken.
democratie, Volk regering.
demolitie, verdelging, afwerping.
demolieren, verdelgen, afbreken, afwerpen.
demonſtratie, vertoog, aanwyzing.
demonſtreren, betoonen, aanwyzen.
demoveren, verplaatsen.
denegatie, ontſegging.
denegeren, ontſeggen, af-ſeggen.
denominatio, voorttelling, roeping.
denomineren, beroepen, ſtellen, voorſtellen.
denoteren, beduiden, beteekenen.
denumereren, afrekenen, aſtellen.
denumeratie, aſtelling.
denunciieren, aanſeggen.
denunciatio, aanſegging.
depechieren, afvaardigen.
depeches, afvaardigen.
depelleren, verdryven.
dependeren, aanhangen, ergens toebehooren, af hangen.
dependentie, het gene ergens aan, of toebehoort, af-hanging.
dependent, af-hangende.
depingeren, af-ſchilderen, af-malen.

W O O R D E N - B O E K .

D E .

deplaisant, onbehaaglijk.
deploratie, beweening, beschrijving.
deplorabel, beschreijselijk.
deploreren, beschrijven, beweenen.
deponent, getuige.
deponeren, ter hande stellen, nederleggen, in bewaring geven; Item, tuigen, in rechten verklaren.
deportement, afsetting.
deporteren, afzetten.
deposanten, getuigen.
deposeren, betuigen.
depositie, betuiging.
deposito, uitgeter op geltwinst.
deposideren, yemand uit zyn goed zetten.
deprehenderen, vatten, grijpen, gewaar worden.
depressie, verdrukking.
deputeren, affenden.
deputatie, affending.
deputati, gesondene, afgesondene.
de rato cavere, seeker stellen.
derivaren, afscheiden, afkomstig zyn.
derivatie, afkomst, afleiding.
derogeren, afbreken te niet doen, ontrekken.
desadvoyeren, afstemmen, van geender waarde houden.
desbanderen, ontslaen, los laten.
descendant, afkomseling, nedergaande maagschap.
descenderen, nederdalen, afkomen.
describeren, beschryven.
descriptie, beschryving, uitschryving.
deschargeren, ontslaen.
desereren, verlaten.
desertie, verlatng.
desert, verlaten, woest, is ook verlopen, gelijk als Appel dat binnenbeoorlyken tijd niet en is gevolgt.

D E .

desidereren, vereiffen, begeeren.
designeren, betekenen, beduiden, aan wyfen.
designatie, beduiding, toewyfung.
desistren, aftant doen, ophouden, aflaten.
desolaat, verlaten, mistroostig, troost loos, verwoest.
desordr, wanfchik, wanftal.
despétt, verachting, fmaad.
despensier, Schafmeester.
desperatie, wanhoop, twijffelmoedigheid.
despereren, vanhopen, twijffelen.
desperaat, sonder hoop, twijffelmoedig.
despicieren, af sien, verfmaden, verachten.
deplaisant, onbehaaglijk.
deplaisir, onvermaak.
dessein, opzet, voornemen.
desfert, nagevecht. (min)
desinatie, Ichikking, bestelling, bestellen.
desinieren, toefchikken, bestellen.
desinueren, opfetten, verlaten, verftellen, verifeken.
desjourneren, afwenden.
desfructie, verdelging, vernieling.
desfrueren, verdelgen, vernielen, verwoesten.
detentie, bewaring, ophouding, gevankeling.
detectie, ontdekking.
deterioratie, veragtering.
deterioreren, arger-maken, verslimmen, verageren.
determinatie, afpaling, besluit, beslissing, afteekfel.
determineren, afpalen, besluiten.
deterren, vervaart maken, afschrikken.
detestatie, afschrik, verfoefing, afwerping.
detesteren, afweeren, afgruwen.
detineren, ophouden, vasthouden, vangen houden.

D E .

detractio falcidia scil. partis, making korting van het vierde gedeelte der erffenis: dese making - korting kort een erfgenaam de making - beurders af, als haar meer als drie derden deelen der erffenis is gemaakt, op dat de rechte erfgenaam, volgens zyn recht dat hy heeft, het eene vierde gedeelte vry en onbetwaart voor hem houde.

detractio Trebellianica scil. partis, overhantse erf - korting, erf - korting van het vierde gedeelte eenes overhantse erffenis: dese erffenis - korting kort een erfgenaam uit de hant, den erfgenaam over de hant af, als hem meer is gemaakt als drie deelen der erffenis, op dat de erfgenamen uit de hant, volgens zyn recht dat hy heeft, het eene vierde gedeelte vry en onbetwaart voor hem behout.

detractio, afstrekking, ontrekking, korting.

destraheren, afrekken.

deurbatue, beroering, verwerring.

deurbaten, beroeren, verwerren.

devaliseren, af itropen, te niet maken.

devois, een Sin-Spreuk. (heid.)

devoir, pligt, uiterste beste, vlijt, naarlig.

devolutie, afgang, vermindering, verloop.

devolveren, afkomen, afwentelen, afrollen.

devastatie, verwoesting.

devolutie, ontwending, afkoming.

devoot, aandachtig.

devotie, aandachtigheid.

dexteriteit, behendigheid.

diaken, arm versorger, kerken-dienaar.

dialogie, tweespraak, t'samenpraak.

dielen, bewoorden, voorstellen.

diameter, middellijn.

diolum, spreuke, segswoort; Item, het kort inhoud van een vonnisse, een gewijsde.

dictie, leeraart.

diffamatie, faamrooving.

diffamateur, eerrover.

diffameren, schande nafeggen, faamroven; achterklappen.

differentie, verschil, onderscheit.

differeeren, verschillen, uirstellen.

diffieciel, swaar, moeilijk.

difficulteren, swarigheid maken.

difficulteit, swarigheid, verschil.

diffidentie, wantrouwe, ongeloof.

diffideren, wantrouwen.

digereren, verdouwen, verteeren.

digestie, verdouwing.

digressie, afstreding, buiten tred.

digesta, vergaarde ende t'samen gestelde; uitgetrokke, ofte uitgelede saken.

diguus, vinger.

-- Pollex, duim.

-- Index, wyser, of voorste vinger.

-- Medius, middelste vinger.

-- Annularis, de ring, of hert vinger.

-- Minimus, de pink.

digniteit, aansienlijkheid, staat, waardigheid.

dilaberen, vervallen.

dilatie, dilay, untstel, seping.

dilatoir, uitstelling.

dilatatoire, exceptie, behulpmiddel om de saak tijt te stellen.

dilayeren, uitstellen, vertrekken, slepende houden. (pen.)

dilapideren, verquisten, door de billen lap.

diligem, naarstich.

diligentie, naarstigheid, vlijt.

diligieren, lieven, lief hebben.

diminutie, vermindering.

diminueren, verminderen, verkleinen.

dimissie, ontslaging.

dimitteren, vry-laten, vry-stellen, ontsaan.

D I.

dimoveren, verdryven, afwenden.
directe, regelrecht.
directie, beftiering, beleid.
directeur, Beftierder, Bewindhebber.
dirigeren, beftieren, beleiden.
dirimeren, fcheiden, afscheiden, ontdoen.
disadvantagie, nadeel.
disceptatie, kraakeel, redenkaveling.
discepteren, krakelen.
disforâie, verfchil, verwarring.
discerneren, onderscheiden, onderkennen.
discipline, leering, tucht.
discipel, leerling, fcholier.
discord, oneenigheid, tweedracht.
discorderen, verfchillen, twiften.
discordantie, twift ftemming, verfchil.
discourageren, moet benemen.
discoureren, reden-eeren, reden-voeren.
discours, redenvoering, praatjen.
discreet, befcheiden.
discretie, beftieftentheid.
discrepancie, verfchil.
discreperen, verfchillen.
discerte, befpraakt.
digrafie, ongunft, ongenade.
dijunctie, fcheiding, verdeeling.
dijungeren, van een fcheiden.
dijunct, verdeelt, los.
dispariteit, ongelijkheid, onparigheid.
dispensen, quijt-fcheiden, vry-ftellen,
 uitdeelen.
dispensatie, uitdeeling, vryftelling.
dispenser, uitdeelder, Schafmeester.
dijpliceren, mishagen.
dispoost, gefont, wel te paffe.
disponeren, fchikken, befchikken.
dispositie, een ordentelijk beftelling, of be-
 fchikking.

D I.

dispositief, kort inhoud ende befluit. Item,
 de Conclufie van een Proces dat befcree-
 ven moet werden.
disputatie, redenkaveling.
disputeren, redenkavelen, twiftredenen.
dissentieren, oneens zijn.
dissentie, tweedracht, oneenigheid.
dissertatie, redeneering.
differeren, redenvoeren.
dissidie, tweedracht.
dissimulatie, ontveinfing.
dissimuleren, ontveinfen, verbloemen.
discipatie, verftroijing.
disciperen, verftroijen.
disreputatie, difrefpect, verachting, oneer
dissolveren, ontbinden, losmaken, ont-
 knoopen.
dissoluit, ongebonden, los.
dissolutie, ongebondenheid, losfigheid.
distantie, tuffenheid, wijtje, afftant.
diftenie, uitfpansel, uitbreiding.
distinctie, onderscheit, onderscheiding.
distingueren, onderscheiden.
distractie, afrekkling, uitdeeling.
distraheren, afrekken, uitdelen, verkopen.
distribueren, omdeelen, verfpreden, ver-
 deelen.
distributie, omdeeling, uitdeling.
district, begrip, regts-bepaling, omme ring,
 kriets, kong.
dissuaderen, ontraden, afraden.
diverse, afwending, verandering, afleiding.
divers, ongelijk, verfeiden.
diversiteit, verfeidentheid.
diverselijk, verfeidentlijk.
diversimode, 't felve op verfeide manieren.
diverseren, afwenden, ontwenden, afrekken,
 afleiden. Item, fief eigens onthouden.
divideren, verdeelen, fcheiden.

D I.

divisie, deeling, scheiding.
divin, goddelijk.
divortie, Echt-scheiding.
divulgeren, gemeen maken, ruchtbaar maken, verspreiden.

D O.

doceren, leeren, onderwyfen, doen blyken.
doctor, leeraar, onderwyfer.
document, leerstuk, bewijs, betoog.
dogma, leerstuk, groncleer.
doctrine, leere, onderwyfing.
dogmaiferen, voort leeren, te recht onderwyfen.
domage, fchade.
dolantie, beklach.
doleren, treuren, klagen.
doleur, droefheid.
domanen, Lands inkomen, Gebied, Heerlijkheid, erf-inkomften.
domestijq, Huisgenoot.
domicilie, woonftede, maalftede.
domiciliekiefen, plaatfe nemen ende kiefen, een plaats van woonftede.
dominus feudi, Leenheer.
domine, Heersching, gebied.
dominium, eigendom.
dominium plenum, volkomen eigendom.
dominium utile, uittrekkende eigendom, tocht, lijfchocht.
domnus, Heer, Eigenaar.
dominus directus, rechte of volkome eigendom. (naar)
dominus utilis, tochtenaar.
dominatie, heerschappij, heersing.
domineren, heerschen, de meester spelen.
dominateur, een heerscher, een slampamper, quijt-goed.
donateur, Geever, Beschenker.
donataris, die iet geschonken of gegeven is, begiftichden.

D U.

donatie, vrije overgeving, gifte, geschenk.
donatie inter vivos, gifte onder de levende.
donatie causa mortis, gifte ter sake des doots.
donatie sponsalitia, Bruijschat, Huwelijks-gifte.
doteren, begiftigen ten Huwelijck geven.
dote, Huwelijck-goed.
douarie, Bruijschat, Morgen-gave, Weduwe-gift.
douarieren, een Weduwe giften.
douagere, Weduwe, ende Boedel-houdster.
dresseren, toerichten afzichten, toestellen, verbeteren.
dressoir, aanricht-bank.
dubbel, uinschrift, afschrift, gros.
dubitabel, twijffelachtig.
dubiteren, dubben, twijfflen.
duel, kamp, strijd van twee personen, tweekamp, twee gevecht.
duplijq, tweede antwoord.
duplicatie, verdubbling.
dupliceren, verdubblen.
dupliceren in rechten, is als den Verweerder antwoord op de weder-antwoord, ofte *replique*, van den Aanlegger, ende is als een verdubbel, ofte weder-antwoord, het welk *duplique* genoemd werd.
durabel, duurzaam, langduerig.

E C.

Ecclesie, Kerke, Gemeente.
ecclesiastijq, Kerkelijk, Geestelijk.
eclipsieren, verduistert worden.
ederen, uitgeven, openbaren.
editie, uitgeving, druk.
edit, gebod, afkonding.
educatie, opvoeding.
edificie, gebouw, timmering.
effectueel, uitwerklijk.
effect, het gene volbragt, ofte uitgevoerd is.
effectueus

W O O R D E N - B O E K

EF. EL. EM.

EM. EN.

effectueren, te weeg brengen, uitwerken, uitvoeren.
effect sorteren, stant grypen, te stade komen
effectieve, metter daat.
efficacie, kracht, werking.
effigie, af-beeltsel, nabootsing.
effrakte, inbreking.
effugie, uitvlugt.
egaal, even, gelijk.
egaleren, even-gelijk maken, evenen.
egayeren, vervrolyken.
egredieren, uitgaan.
egressie, uitgang.
elaboreren, uitwerken, bearbeiten.
elaberen, doorslippen, ontslippen.
electie, verkiezing.
eligeren, verkielen, uitkiezen.
elegant, aardich, uitnemend.
elegantie, aardigheid, frajigheid.
elegie, treurklacht.
eleveren, verheffen.
elevatie, verheffing.
elideren, uitvegen, uitdryven.
eloceren, verhueren, te huer laten gaan.
elogie, eerspraak.
eloquent, welsprekende.
eloquentie, welsprektheit.
elucidatie, verlichting, verklaring.
elucideren verlichten, verklaren.
eluderen, bespotten, uitstryken.
emancipatie, handligting, vrymaking.
emanciperen, vry-maken, zyn eigen meester maken, gelijk een Vadei zyn Soou doet.
emaneren, uitgaan, uitkomen, uitvloeijen.
emballeren, inpakken.
embarasseren, inmengen, inwikkelien.
emblemata, een Beelwerk, Sinnebeeld.
embrasseren, omhelsien.

embrouilleren, belemmeren.
embuscade, lage, laaglegging.
emenderen, verbeteren.
eminent, uitstekend, verheven.
emineren, uitsteken.
emissie, afvaarding, uitsending.
emissaris, uitgesonden.
emollieren, versachten. (kennen.)
emolgeren, voor goed achten, voor goed
emolument, genot, gewin, profijt, bate.
empescheren, verhindren, beletten.
empeschement, verhindring, beletsel.
emphasis, bysin, nadruk, kraft.
emphihensis, erf-pacht-recht.
employ, besteding, aanlegging, besigheid, aanwendig.
employeren, besteden, aanleggen, besigen, aanwenden. (wagen.)
emporteren, ontvoeren, innemen, wech-
emptie, koopng.
emulatie, navolging, onderganng, volgsugt.
emuleren, navolgen, ondergaan, nadoen.
enarreren, vertellen, verhalen.
enarratie, vertelling.
encouragren, moed geven, moedigen.
endorsseren of endorsseren, op den rug of achter op teikenen,
enerveren, ontzenuwen, kragteloos maken.
ensin, eindelijk.
engageren, inwikkelen.
ennuyeux, verdrietig.
enorm, lelijk, wanstallig, ongeschikt.
equal, even, gelijk.
enqueteren, ondersoeken.
enqueste, ondersoek, hooren van Getuigen.
enqueste valetudinair, ondersoek, ende het hooren van getuigen die out, siek, of anders- gevreesd werden haast te sullen sterven.

E N.

E V.

enrolleren, optekenen, op de rol zetten.
 enunciatie, uitspraak.
 enumeratie, optelling.
 enumereren, optellen, aantellen.
 entrinement, gestading, voor goed houding.
 enterineren, voor goed houden, gestaden.
 entrepeneren, onderwinden, by de hand nemen.
 entrepreneur, uitvoerder van den aanslach, enreprise, aanslag, voornemen.
 envelopperens, inwikkelen, inwinden.
 envoye, gefondene.
 envooyeren, toefenden.
 envie, haat, wangunst.
 equipage, uitrustinge.
 equipperen, uitrusten, tot de reis.
 equinoctiaal, nacht-evenings kring.
 equinoctie, nacht-evening.
 equivalent, evenwaardig, evenwel.
 equivaleren, gelijk gelden.
 equivocatie, gelyke benaming.
 erraten, misslagen.
 eradiceeren, uitroeijen, ontwortelen.
 eradicatie, uitroeiing.
 erreren, missen, dwalen.
 erreur, doling, misslag.
 erroneus, dwaling, dolende.
 erectie, oprichting.
 erigeren, oprichten.
 eripieren, ontrekken, ontrukken.
 erudieren, onderwyfen.
 esgal, gelijk.
 esgaleren, gelijk maken.
 esclaircissement, verklaring.
 esparagne, esperagne, versparing, suinigheid.
 esquadre, esquadron, Hoofst-gedeelte, Wijk, Troup, Slagordre.
 eschapperen, ontsnappen, ontkomen.
 essay, prouwe.
 essayent, ptoever, besocker.

essayeren, beproeven.
 essentie, wesen, wesentheid.
 essentieel, wesentlijk.
 estimatie, waardering.
 estim, achting.
 estimeren, achten, waardeeren.
 evacuatie, ontruiming.
 evacueren, ledigen, ontledigen.
 evaluatie, waardering.
 evalueren, waardeeren.
 --- geva'ueert gelt. gangbaar gelt.
 evanesceren, verdwynen. (toevallen)
 evenieren, geschieden, g. beuren, overkomen.
 evenement, eventus, uitkomst, geval.
 evertueren, poogen, besig houden, oeffenen.
 evident, openlijk, blykelijk.
 evidente, schijnbaarheid, klaar blykelijkheid.
 evictie, uitwinning, afwinning.
 evinceren, uitwinnen, overtuigen.
 eviteren, myden, schuwen.
 evoceren, uitdragen. (weigert recht.)
 evocatie, uitdraging. Item, klachte van ge-
 exalteur, schatter, geld-af-parfser.
 exalte, gauw, nauwkeurig doorwrogt.
 exaltie, afwissling, afpersing, schatting.
 exactioneren, schatten, overfchatten, afdwin-
 exaggereren, vergroten, ophoopen. (gen.)
 exalteren, verhoogen, verheffen.
 examen, examinatie, onderzoek, proef.
 examineren, beproeven, ondertasten, toet-
 sen, ondervragen.
 excederen, te boven gaan.
 excellent, uitstekend. (ten.)
 excelleren, uitsteeken, overtreffen, uitmun-
 excipieren, uitsonderen, uitnemen, uitvlugt
 nemen, soeken, verzet voorstellen.
 excipieerde, die van een ander eenig ver-
 zet voorgestelt word, verfetter.
 excipient, verfetter, uitvlugt soeker.

[d]

excip-

E X.

exceptie, uitneming, uitsondering, verlet.
except, uitgenomen.
exceptie declinatoire, verlet tot ontgaaning des gericht's-dwang.
exceptie dilatoire, verlet van uitsel.
exceptie peremptoire, verlet tot vernietiging van de zaak.
exceptie proponeren, verlet voorstellen.
exceptie van incompetentie, verlet van onderhorigheid des Rechters.
exceptie van litiscontestatie, verlet van volginging.
exceptie litis finita, verlet van afgedane zaak.
exceptie van litispendentie, verlet van hangende sake.
exceptie van renvoy, verlet van overwysing, tot den onderhorigen Rechter.
exceptie van transactie, verlet uit willig verdrag of vriendelyke scheiding.
exces, overdaat, overmaat.
excessif, overdadig, overstallig.
exciteren, opwekken, gaande maken.
exclameren, uitroepen, uitschreeuwen.
excluderen, uitsluiten.
exclusie, uitsluiting, verstek.
exclus, uitsluitend, uitsluitend.
excogiteren, beflinnen, versinnen.
excommunicatie, Gemeent-verbanning.
excommuniceren, bannen, uitsluiten, uit de Gemeente bannen.
excusament, uitwerpsel.
excuseren, ontschuldigen.
excussie, afpersing.
execueren, uitrechten, tot voldoening dwingen, te werk leggen.
executeur, een uitvoerder, een Pander, Deurwaarder.
Testamentaire Executeur, Erf-uitter die des Boedels saken reddet.

E X I

executoriaal, uitvoerlijk, verrichtelijk.
executabel, uitrichtelijk, uitvoerlijk.
executie, uitvoering, uitwinning.
execrabel, afgrijpselijk, vervloekelijk.
exemplair, exempel, afschrift, voorbeeld.
exemplairlijk gestraft, ten voorbeeld van anderen gestraft.
exempt, vry, uitgenomen, bevrijd.
exemptie, vryding, vrydom.
exequeren, vervolgen, volbrengen.
exerceren, exerciteren, oefenen, bedienen.
exeritie, oefening.
exherederen, onterven.
exhereditatie, onterving.
exhiberen, bybrengen, voordragen, voordagen brengen.
exhibitie, aanwysing, opwysing, voordraging.
exhorteren, aanmanen, aanporren.
exhortatie, aanmaning.
exigentie, vereisch.
exigeren, afveischen, afvorderen.
exilie, ban, uitbanning.
eximeren, vrykopen, uitkopen.
existeren, *exsteren*, in wesen zijn.
existentie, wesenheid.
exstimeren, achten, waarden.
exorneren, oppronken, uitrusten.
exonereren, ontladen, ontlasten.
exoneratie, ontlasting.
expecteren, verwachten.
expedieren, redden, afvaardigen, voldoen.
expeditie, afvaardiging.
expedient, afgerecht, gevoeglijk, bequaam.
experientie, ondervinding.
experimenteren, ondervinden, ondersoken.
expert, ervaren, ondersocht, kloek.
expireren, verscheiden, eindigen.
expiratie, uitgang, einding.
expliceren, ontvouwen, uitleggen, verklaren.

E X.

explicatie, uitlegging.
exploot, uitwerking, te werk legging.
exploiteur, uitvoerder, pander.
exploreren, te werk leggen, uitvoeren.
exponeren, uitleggen, verklaren.
expositie, uitlegging, verbreiding.
exposuleren, beklag doen.
expostulatie, beklaging.
expres, *expresselijk*, uitdrukkelijk.
expresseren, uitdrukken.
expressie, uitdrukking.
exprimeren, uitdrukken, uitdowen.
exprobieren, verwijten.
exprobratie, verwijt, verfmading.
ex professo, openlijk, met voordacht.
expugneren, bevechten, aflormen, veggenderhand innemen.
expurgeren, zuiveren, reinigen.
exquis, *exquisit*, uitgelesen, naaukeurig.
extase, verrukking van zinnen.
ex tempore, uit de vuist, metter haast.
extenderen, uittrekken, uitbreiden, uitspannen.
extingueren, uitblussen, dooven.
extirperen, uitroeijen.
extollereren, verheffen.
extorqueren, afpersen, uitwringen.
extorsie, afpersing, afdwinging.
extrallic, geslacht, afkomst.
extract, kort begrip, uittreksel.
extraheren, uittrekken, in 't kort stellen.
extraderen, uitgeven.
extrajudiciael, buiten Rechtsdwang, buitendingtalig.
extraordinaris, ongewoon, ongemeen.
extravagantie, uitporigheid.
extravagant, hooglopende, hooggaande.
extravageren, hoogloopen, uit het spoor.
extrem, uitmendende. (Zaan)

F A.

extremiteit, uiterste.
extruderen, *expulseren*, uitstoten.
exul, balling.
exuleren, balling zijn.
exulteren, opspringen, huppelen.
exunderen, overvloeijen, uitvloeijen.
exundatie, overvloeiing.
exue, 't *Recht van exue*, is een sekere Schatting, die betaalt werd by de Borgers van een Stad, eer sy in een andere Stad mogen vertrekken, anders als met consent, of haar Poorter of Borgerrecht mogen ontzeggen, volgens Privilegie elke Stad daar van in 't bysonder verleent.

F A.

F *Abel*, vertelling, verdichtscl, klucht, quak, beufeling.
fabuleus, beufelachtich.
fabriceren, vergieren, verdigten, timmeren.
fabriek, Bouwmeester, Roymester.
facetieux, boertig, boertachtig, geneuglijk.
facil, licht, lichtdoenlijk.
faciliteit, lichtigheid.
faciliteren, het werk verlichten.
facit, het slot van de rekening, maakt, doet.
facteur, die de saken van een ander drijft, Bewindhebber.
factum, uitkomst, daat, gedaan.
factie, vlamrotting.
factieux, oprocrig.
faculteit, vermogen, vermogentheit, macht.
facundie, welsprektheit.
facund, welsprekent.
falieren, missen, gebreken.
falcidie, afkorting, afnyding.
falcidia, portio, is het vierendeel van de erfelijke dat den Erfgenaam vermacht af te trekken, die met al te veel Legaten beswaart is.

W O O R D E N - B O E K.

FA. FE.

fallacie, valsheid, bedriegelijkheid.
falsaris, vals-aart, een bedrieger, die
 valse Instrumenten maakt.
fameus, berucht, bekeent, ruchtbaar.
fameus libel, een faamroevend geschrift.
familiaar, gemeenschap, huis-gemeen.
familie, huisgesin.
fantaseren, inbeelden, by zyn selven denken.
fantasie, inbeelding, eigenzinnigh. id.
fantastijk, eigenzinnig, byzinnig, vies.
fastidie, walging, zadheid.
fastidieren, walgen, zad maken.
fataal, nootlootig, noodschik, noot-
 schikkelijk, doodelijk.
fatalien, Dingdagen, Pleitdagen.
fatalia appellationis, den tijd binnen de
 welke men moet appelleren.
fatigatie, vermoeijing, *fatige*, vermoeitheid.
fatigieren, vermoeijen.
fatsoen, gestalte, form, gedaante.
fatsoueren, vormen, gestalte geven.
faum, nootlot, nootdwang
faulte, gebrek, feil, versuim.
faneren, begunstigen, gunstig zyn.
favuur, gunste, hulp.
favorabel, gunstig.
favorijt, gunsteling.
fanteur, gunstdrager, een Medepleger.
faubourg, voorstad.
feyten, Schriftoeren, inhoudende 't gene
 men betoënen ofte bewyzen wil.
feliciteit, welvaart, voorpoet, geluk.
femenijn, wijfslijk, vrouwelijk.
felonie, ontrouwe, ofte smaatheid.
fenijn, vergift, doodspijs.
fermenteren, gitten, opgisten.
ferien, vier-dagen, oorlof-dagen.
festeren, beleefdelijk onthalen.
fessinatie, verhaafing.
fendaal, leengoed, leenroerig.

FE. FI. FL.

festoen, loofwerk.
fiat, het geschiede also, 't is goet.
fieltie, vergiering, verdichtsel.
fideicommiss, erf-beveling, erf-vertrouwing,
 erf-lating over de hand. (overgift.
fideicommissaris, Erfgenaam met last van
fidejussor, borge.
fidel, getrouw.
fideliteit, getrouwigheid.
fiducie, betrouwing.
figure, gestalte, af-beeltsel, prent.
figurate, beelts-gewijs.
figureren, af beelden, verbeelden.
finantie, inkomen, schat.
fin, einde.
finieren, eindigen.
finalijk, eindelijk, glat af (uit te voeren.
finesse, vond, loosheid, list, practyque om iets
fingieren, vergieren, bootsen, verdichten.
firmament, sterren-hemel, uitspanfel.
firmieren, vestigen, gestadigen.
fiscaal, graadijkheids verforger, ofte
 Lands schat-bewaarder, rechts-recht-
 vorderaar, die 's Lands recht in straf of
 hals-saken beschermt.
fisce, Lands Schalkist, de gemene saak.
stimus, gedaante, trek des aangesichts.
fixe domicilie, vaste woonplaatse.
flateur, vleijer, pluimstryker.
flatteren, pluimstryken, vleijen.
flatterie, vleijery.
stigmatijk, slymerig, snottelijk.
fleur, bloem, bloeitel.
floreren, bloeijen, welvarende zyn.
floriijn, een gulden.
fluclueren, sweven, swalpen, sukkelen.
florissant, bloeiende.
foy, geloof.
foire, markt, jaarmarkt.

W O O R D E N - B O E K .

FO. FR.

FR. FU. GA. GE.

fol appel, quaijk beroep.
 foly, een bad.
 folie, malligheid.
 funderen, veiligen, vaststellen, fichten.
 fundatie, grondlegging.
 fondateur, flichter, grontlegger.
 fondament, grontveft.
 fondamenteel, bondig, grondig.
 fontein, Bron, Wel.
 foreest, Bosch, Wout.
 force, geweld, macht. (weldigen.)
 forceren, bemachtigen, verkrachten, over-
 forme, vorm, gedaante.
 formeel, gaatfehelijk, voltooit.
 formaliteit, gedaante, gefalte, aanftelling,
 tegen-aankanting.
 formaliferen, tegen-aankanten, opmaken.
 formabel, vreeslijk, onzachtelijk.
 formeren, maken, toetstellen.
 formulier, voorschrift, ontwerp, leest.
 fornicatie, hoerdery, fmuik min.
 fortificatie, sterkmaking.
 fortificeren, verfterken.
 fortrefse, Sterkte, Slot, een Fort.
 fortune, geluk, kansse, avontuer.
 foueren, koeftrèn, toegedaan zyn, ophou-
 den, aanhangen.
 foule, gedrang, hoop volks. (stofferen.)
 fourneren, furneren, verschaffen, opbrengen,
 fourriffement, verschaffing, stoffering.
 fracture, breuk
 fragment, af breeksel, fluk.
 fraieur, fchrik.
 fragiliteit, broosheid.
 fraude, be frog, arglift.
 frauderen, bedriegen.
 fraudulent, bedrieglijk.
 frenesie, krankfinnigheid. (bywonen.)
 frequenteren, bewandelen, doorwandelen,

frequent, veelvuldig, veelvoudig, vaak, dik-
 frequensatie, handel en wandel. (wits.)
 frivoil, beufelachtig, leurachtig, slecht, on-
 frugal, fuintig. (nut.)
 frugaliteit, luintigheid.
 fructueux, vruchtbaar.
 fricasseren, in de pan braden, fruiten.
 frustratie, bedrog.
 frustrer, te vergeefs.
 frontefpis, voorgevel. (mifleiden.)
 frustreren, vruchteloos maken, benemen,
 fugeren, vluchten, vlieden.
 fuge, vluchte.
 fugitief, voorvluchtig, banquerot.
 fulmineren, blixemen, rafen, woeden, uit-
 bulderen, tierèn.
 fumens, rookig.
 functie, ampt, bediening.
 furie, woede, verwoetheid, rafernije.
 furieux, dul, rafende, woedig.

G A.

GAbelle, Tol.
 Gage, wedden, huerloon, huer, winst,
 betolding.
 gageren, betolden, beloonen, wedden.
 garanderen, waren, waarborgen, ontheffen,
 vergoeden.
 garant, waarschapien, waarborg, verhaal.
 gauderen, verblyden.
 gaillard, vrolijk.
 galant, geestig, lustig, vrijer of oppasser.
 gabuleren, uifonderen, uififten.
 gedelegeerden rechter, een gewelen ende ge-
 stelden rechter.
 genereren, teelen.
 gemineren, verdubbelen.
 genealogie, geflagt-tafel, af komfte, geflagt-
 boom, geflacht-rekening
 generaal, gemein, algemeen, overfte.

[d 3]

gene

G O .

generaliteit, algemeenschap, lant-gemeenschap.
generens, grootmoedig, edelmoedig.
gentil, edel
gereformeerde, hervormt.
geraffineert, afgevaardicht, afgerecht.
gerequireerde, Verweerder, tegens de welke eenig verzoek gedaan werd.
geste, gebaar, manier van doen.
gesten, gelchiedenissen, daden.
glorie, roem, heerlijkheid, luister.
glorieren, roemen, verblyden, brallen.
gloricus, loflijk, lofsijk, beroemd, heerlijk.
glosse, uitlegging.
glosseren, uitleggen, verklaren.
gouvernement, Bestiering, Plaats-voogdy.
gouverneren, bestieren, beheerschen.
gouverneur, Voogd, Landvoogd, Stadsvoogt, Ruwaard, Bewindsman.
gouvernante, Bestierster, Landvoogdesse.
graad, lid, maagtal.
gramasfe, vrent gebaar, grille.
grasseren, straatfchenden, woeden, rooven.
gratie, goetgunstigheid, genade, danksegging, quijst heding, vergunning, gunstgeving.
gratieus, goetgunstig, liefstallig.
gratuleren, dankseggen, geluk wenschen.
grandeur maker, groot mensch, opinyder.
gravamina, swarigheden, beswaarnissen.
graveren, bewaaren, quetsen, inetsen, insnyden.
graviteit, dektigheid, statigheid. (lijk.
griff, hinder, quetsing, schade, swaar, moei-
griffie, Stukkamer, gedingkamer, lei-pen.
griffier, Hof schryver, gerechtschryver.
griffier, tweede gerechtschryver des Hofs. (is.
gros, het geene uit de kladder in 't net gestekt

H A .

grosseren, in 't net schryven.
grossier, Groothandelaar, Grofhandelaar.
grotte, hol, aardkuil.

H A .

H *Abijt*, afgerecht, bequaam, geschikt, behendig, heblijk.
habilitateit, behendigheid, bequaamheid, gaudadigheid.
habiteren, bequaam maken.
habijt, klead, kleding.
habitatie, woonstede, wooning.
habitabel, bewoonlijk.
habituieren, bekleeden.
hachee, kapsel van vleis, offnyfel.
hallucinatie, dwaling.
hanteren, bewandelen, omgaan.
harangue, beweegreden, verhoog.
harangueren, Reden voeren.
harmonie, welluidinge, eenstemmigheid, overeenstemming, t'samenstemming, soetluidigheid.
harmonice, t'samenstemmelijk.
haveret, ongeluk, ongeval, Schadedraging.
hazard, lot, gevaar, avontuer, kansse.
hazardereren, wagen.
hemisphere, halffront van de wereld kloot.
heres, Eifgenaam, Oir.
herederen, erven.
hereditateit, erfgoed, erfdeel.
hectie, hechtenis, gevankenis.
berant, Wapenvoogt, Wapendrager, Wapenheer, Schuitvoerder, krijgsbode.
heureux, gelukkig.
beergewade, erfpacht-gifte, die een nieuwen leenman zynen leenheer geeft tot erkentnisse van zijn weldaad.
beergewaden, te leenheffen.
heresse, kettery, stijfsinnigheid, eensooigheid.
hermaphrodite, Manwyven.

heroig,

W O R D E N - B O E K.

H O.

heroïq, heldich, heerlijk.
 heremijt, Kluisenaar, Wout-broeder.
 hierarchie, kerkvoogdij.
 historie, geschiedenis, Verhaal, gedenk-
 schrift, geschigt, geschigtboek, geschigt-
 byroglifisch, beeltdrakelijk. (boek.
 homage, manschap, hulde, onderdanigheid.
 homicidie, doodslag.
 homicide, Doodslager.
 homilie, gesprek, Redenering, predicatie.
 homologeren, goetkennen.
 homologatie, bekentenis, goetkennen.
 honneur, eer.
 honnabel, eerlijk, eerbaar.
 honoreren, eeren.
 honoratie, vereeringe.
 horologie, uurwerk, sonnewyfer, wekker.
 horreren, verschrikken, afgyfen.
 horreur, afschrik, schrik.
 horribel, schrikkelijk, grauwelijk.
 horizon, des werelds kumme.
 hortatie, vermaning.
 horten, vermanen, aanporren, aan-
 moedigen, aanmanen.
 hofiel, Herberg.
 hofes, waard, gashouder, gash.
 hofitaal, herberg, gashouding, gash-
 huis, gash-vry.
 hofpitaliteit, huisvesting, gash-vryheid,
 herbergzaamheid, waantschap.
 hoflagier, gyteling.
 hoflagie, paat, gyfel.
 hoflie, offer, offerhande.
 hofiliteit, vyantschap.
 humain, mentelijk, beleest, heus.
 humaniteit, beleeftheid, heusheid.
 humble, nedrig, demoesig.
 humeur, vocht, eigen-aart, snlijkheid.
 humiliteit, nedrigheid, ootmoedigheid.
 hymne, Lof-fang.

H Y.

hypocrisie, veinfing, schijnheiligheid.
 hypocrift, huichelaar, geveinsde, schijnheilig.
 hypocras, kaneel, en kruutwijn met Suiker.
 hypothequeren, vestigen, veronderpanden.
 hypotheeq, onderpant, Tegenpant, gront-
 pand, vesting.
 J A.
 J Atlantie, beroeming.
 jacleren, beroemen.
 jacture, verlies, wechwerping.
 jalours, belgfiak, belgfuchtig, min-yverich.
 jaloufie, belg-lucht, minne-nijt, min-yver.
 ideeën, voorbeeltdels, bewrptels, ontwerpfels.
 idioot, ongeleerde, ongeletterde, weetniet.
 idolatrie, afgodery.
 ignobel, onedel.
 ignominie, naamschending, schantvlek,
 schande, oneer.
 ignominieus, schandelijk, smadelijk, naam-
 schendig, eerloos.
 ignorant, weetniet, weetloos, onkundig.
 ignorantie, onkunde, onwetenheid, onbe-
 dachttheid.
 ignoreren, onkundig zijn, niet weten.
 illaberen, insluipen.
 illatie, inbrenging, invoering, besluit.
 illatiff, dat ingebracht kan werden.
 illegaliteit, on-even-gelijkheid.
 illegitime, onwettelijk, bastaart.
 illiquide, onklaar, onessen.
 illuderen, belpotten, beguichlen.
 illufie, belpotting, beguichling, scherta.
 illufoir, belpottelijk.
 illuftratie, verlichting, doorschyning.
 illuftrere, doorlichten, edel.
 illuftreren, doorlichten, doorheldren,
 doorluchtigen, verklaren.
 illufvie, invloeiing.
 image, beeld, gelykenis.

image

T

I M.

imaginatie, inbeelding.
imaginair, inbeeldelijk.
imagineren, inbeelden.
imbecilliteit, zwakheid, onsterkheid.
imbueren, onderwyfen, inftorten.
imitatie, navolging, nabootfing.
immatriculeren, infchryven, opichryven.
immatuur, onrijp.
imitateur, navolger, nabootfer.
imiteren, navolgen, nadoen.
immediatelijk, *immediate*, eens klaps, fonder
 . middel, onmiddelijk.
immemoriaal, ondenkbaar, boven geheugen.
immense, onmetelijk.
immemobile, *immobile*, ontilbaar, onbeweeg-
 lijk, onroerend.
immineren, boven 't hooft hangen, genaken.
imminentie, boven 't hooft hanging
immifceren, inmengen, ondermengen.
imminueren, verminderen, verkleinen.
immoderatie, onmatigheid.
immolatie, opoffering.
immodest, onzedig, ongefchikt, ontuchtig.
immodestie, onzedigheid, ontucht.
immortaliteit, onfterflijkheid.
immutabel, onwiffelbaar, onveranderlijk.
immunitet, onbelastheid, vryheid, vrydom.
impar, oneven, ongelijk, onpaar.
impariteit, onevenheid, onpaarheid.
impartieren, mededeelen.
impatibel, ongedoogfaam, onlydelijk, on-
 verdraaglijk.
impatient, onlijdfaam, onverduldig.
impatiente, onlijdfaamheid, onverduldig-
 heid, ongedult.
impedieren, verhinderen, beletten.
impediment, belet, hindring.
impelleren, aanftouwen, dryven.
imperateur, Keyfer, Veldheer, Gebieder.

I M.

impereren, gebieden, bevelen, heerschappen.
imperfect, onvolmaakt, onvolkomen.
imperfect, onvolmaaktheid, onvolko-
 mentheid.
imperiaal, Keiferlijk.
imperieus, heerscheljk. (heid.
impertinenter, onhebbelijkheid, ongerijmt.
impertinent, ongerijmt, flodderlijk, onheb-
 belijk.
impersoneel, onperfonelijk.
impetrant, verwerfer, verkryger, verfoeker.
impetueren, verwerven, verkrygen.
impetueus, ongefthuimig, heftig.
impieteit, godloosheid, ongodvruchtigheid.
impitoyabel, onberrahertig.
implacabel, onverfoenlijk.
impingeren, aanwryven.
impleren, vervullen.
implicatie, invouwing, inwikkeling.
impliqueren, *impliceren*, invouwen, in-
 wikkelen, bevangen, toevouwen.
implicatie, aanroeping.
imploren, aanroepen.
implooyabel, onbuigelijk.
imponeren, opleggen, bedriegen, te lafte
 leggen.
importabel, ondraaglijk.
important, groot, gewichtig.
importantie, gewichtigheid.
importeren, belangen, bedragen.
importuniteit, overlaf, dwang.
importunus, overlafstig, onbefchoft.
importuneren, overlaften, laftig zyn, dringen.
impoftieur, verband-maaker, bedrieger.
impofture, bedrog.
impoferen, opleggen, laftleggen.
impoftie, oplegging, oplage, fchatting.
impoftibel, onmogelijk.
impoft, fchattinge.

impotent

impotenti, onmachtig.
impotentie, onmachtigheid, onmacht, on-
 vermogenheid.
imprenabel, onwinbaar, onkrygelyk (sing.)
imprecatie, toewening, vloek, quaatwen-
imprimeur, indrukker, printer.
impressie, indrukking, drukfel, printdruk-
 king, indrukfel, inbeelding.
imprimeren, indrukken, inprinten, drukken.
improberen, quaat keuren, quaat achten, wra-
improbiteit, onvroomheid, ondeugt. (ken.)
improbabel, onbewijslyk.
impudent, onbeschaamt.
impudentie, onbeschaamtheid.
imprudentie, onwijheid, onvoorsichtigheid.
imprudent, onwijs, onversichtig.
impudie, onkuis, onschamel, oneerbaar.
impugnieren, bevechten, bestryden.
impugnabel, bevechtelyk, bestryde-lyk.
impulsie, opstoking, aandryving.
impunitie, ongetraetheid.
impunibel, ontrafbaar.
imputatie, uiting, aantyging, toemeting,
 toerekening, te last legging.
imputeren, uiten, aantygen, toemeten,
 toerekenen, te last leggen.
in cas, in gevalle.
in cas van oppositie, in geval van tegenstelling.
in specie, in 't bysonder, afzonderlyk.
inaccessibel, ontoegankelijk, or bykomelyk.
inauguratie, inwijding, inhuldiging.
inaugureren, inwijen, inhulden.
inadvertentie, onbedagzaamheid, reukeloos-
 heid, achteloosheid, onwetenheid.
inalienabel, onvervreembaar.
inartificiaal, onkottig.
iniquis, on-even-gelyk.
inqualiteit, ongelijkheid, oncvengelykheid.
incapabel, onvatbaar, begrypeloos, on-
 bevattelyk.

incapaciteit, onvatbaarheid, begrypeloosheid.
incarnatie, vlees wording, mensch-wor-
 ding, bevelsing, tijd-schrift, talschrift,
 tyd-beschryving.
incarceratie, kerkring, gevangenis, hechtenis,
incarcereren, keikren, vangen.
incenderen, aanslicken, vier in steken.
incertitude, onskerheid.
inceste, bloetschande.
incident, inval, voorval, invalling, toeval.
incideren, insnyden, opnyden, voorvallen,
 tussen vallen, etsen.
incipieren, beginnen, aanvangen.
incisie, insnyding, doorsnyding, etsing.
inciteren, aansporren, opstoken, aansniten,
 aanlokken.
incivil, onburgerlyk, onheus, onbeleef-
inciviliteit, onburgerlykheid, onheusheid,
 onbeleeftheid.
incessant, onophoudelyk.
inclinatie, toeneiging, neiging.
inclinieren, toeneigen, neigen.
inclus, ingestoten, binnen inbegrepen.
inclusive, binnen gerekent.
incogitabel, onbedenkelyk.
incommodatie, ontryving. (ongerijf.)
incommoditeit, ongelegentheid, ongemak.
incommunicabel, onmededeelbaar. (maken.)
incommoderen, ontrieven, ongelegentheid.
incomparabel, onvergelykelyk.
incompatibel, onverdraaglyk, onlydelyk,
 niet over-een-komende.
incompetent, onbehoerlyk, onwettich,
 niet onderhorig.
incompetente rechter, on-onderhorige regter.
incomprehensibel, or begrypelyk.
inconstant, onstandvattig, wispelturig.
inconstantie, onstandvattigheid, wispel-
 turigheid, ongestadigheid.

W O O R D E N - B O E K.

I N.

incontinenti, dadelijk, strak, opstaande voet.
inconvenient, ongeval, misval, ongeluk.
incorporeren, inlyven, inncmen.
incorporatie, inlyving.
incorporeel, onlichamelijk.
incorrect, onverbetert, gebrekelijk.
incorruptibel, onverderfelijk.
incredibel, ongelooflijk.
increment, ryfing, aanwaffing, aangroeiing.
increduliteit, ongeloovigheid.
increpatione, bekyving.
increperen, bekyven, buidren.
inculpabel, onstraffelijk.
inculperen, beschuldigen.
inculpatione, beschuldiging. (pen.
inculqueren, *inculceren*, instampen, inscher-
incumberen, opleggen, opfteunen, aan vor-
 dren, voor hebben.
incurabel, ongeneeslijk.
indageren, navorschen, opsporen.
indagatione, navorsfinge, oploeking.
indemnieren, schadeloos houden, vry houden.
indemniteit, schadeloosheid, vryhouding.
indipendens, onverbonden, onafhangig,
 van niemant afhangende.
independentie, onafhankelijkheid.
index, bladwyfer, register.
indicieren, gebieden, aanfeggen.
indicie, aanfegging, oplage, tijt-gebod,
 aanrading.
indifferent, eenderley, onverscheidelijk,
 even-eens.
indigentie, behoefte.
indignatie, verontwaardiging, onwaardigheid.
indigneren, verontwaardigen, qualijk ne-
 men, door omwegen.
indirect, kroms wechs, averrechts.
indiscreet, onbescheiden.
indiscretie, onbescheidenheid.

I N.

indistinct, niet onderscheiden.
indispost, ongestelt, ongefond.
indispositie, ongestekheid, ongefonthed.
indissolubel, onloffelijk.
individuum, ondeelbaar, bysonder.
indivisibel, ondeelbaar.
indite, inborft, aart.
indubitabel, ontwijffelbaar.
induceren, invoeren, inleiden, aanraden,
 wijs-maken, onderwyfen. (indrang
inductie, aanrading, invoering, invoeging.
indurieren, verharden, verhard maken.
indulgentie, aflaat, gedooging, toelating, vry-
 geving, verwilliging, lekkre spysing.
indulgeren, gedoogen, toelaten, aflaat geven.
industrie, gauwigheit, wakkerheit, kloekheit,
 naarftigheid, vernuftigheid.
industrius, vernuftig, inedig, gauw.
inegal, oneffen, ongelijk.
inegaliteit, oneffenheid, ongelijkheid.
ineptie, ongerijmt, onbequaam.
ineffabel, onuitsprekelyk.
inertie, vadfigheid, luiheid.
inestimabel, onfchatteelyk, onwaardeerlyk.
inevitabel, onvermydelijk.
inexcusabel, fchuldbaar, onverschoonlyk.
inexpert, ongeoeffent.
inexplicabel, onuitlegglyk.
inexpugnabel, onwinbaar, onverwinnelyk.
infaam, eerloos.
infamieren, faamrooven, fchantvlecken.
infamie, fchantvlek, faamrooving.
infantie, kindsheid, onmondigheid.
infallibel, onbedrieglyk.
infellieren, befmetten.
infect, ftinkend, befmet.
inferieur, minder, lager, onderdaan.
infereren, invoeren, inbrengen.
infestieren, beledigen, bekommeren.

I N.

infidel, ontrouw, trouloos.
infideliteit, ontrouwigheid, trouloosheid.
infirmiteit, onsterkheid, swakheid, losheid.
inflammatie, ontsteking.
inflatie, opblasing, swelling.
inflexibel, onbuigzaam.
infligeren, inslaan, aanslaan, smyten.
inligatie, aanslaning, inslaning.
influentie, invloeiing.
informatie, kundschap, berichting, bescheid.
 kennis, onderrichting, invorming, be-
 vorming, verneemchrift.
informereren, kennisnemen, kundschap doen,
 berichten, onderwijzen, bevormen.
infortuin, rampspoed, ongeluk.
infracteur, inbreken, overtreder.
infractie, inbreuk.
infringeren, breken.
infructueus, onvruchtbaar.
infusie, instorting, doorgieting.
ingenieur, Bolwerker, Vestbouwer, Ver-
 nufsteling, Sterkten-bouwer.
ingenieur, siarijk, verstandig.
ingereren, indringen.
ingratitude, ondankbaarheid.
ingredient, innengsel.
ingerederen, inueden.
ingressie, intreding, ingang.
inhabil, onbequaam, onabel.
inhabilitieit, onbequaamheid, onabelheid.
inhabituabel, onbewoonlijk, niet woonbaar.
inherentie, inhangsing.
inbasie, inhangsing, aanhangsing.
inbereren, inhangen, inblyven.
inbest, eerloos, oneerbaar.
inhumaan, onbeleefst.
inimicitie, vyantschap.
iniquiteit, ongerechtigheid, onbillijkheid.
inig, ontegrvaardig, onrecht, onrechtmatig.

I N.

initiatie, inwijng, heiliging.
injectie, inworp.
injunctie, beveling.
injungeren, toevoegen, opleggen.
injurie, ongelijk, onrecht, hoon, smaad.
injureren, verongelyken, hoonen.
injuste, onrechtvaardig. (heid)
injustitia, onrechtvaardigheid, ongerechtig-
innavigabel, onbevaarlijk.
innocent, schuldeloos, onnosel.
innocentie, onnoselheid.
innovatie, vernieuwing.
innouwen, vernieuwen.
innumerabel, ontelbaar, ontallijk.
inobedient, ongehoorsaam.
inproviso, onverziens.
inquieteren, ontrukten, verstooren.
inquietatie, *inquietude*, onrusting, onrust.
inquirereren, onderlocken, doorsnuffelen.
inquisitie, onderzoek, verneeming.
inquisiteur, onderlocker, onderzoek mee-
 ster, ketter-meeft.
insanabel, ongeneeslijk.
insanie, dolligheid.
insatiabel, onverladelijk.
inscriptie, opschrift.
inscriptabel, ondoorgrondelijk.
insensibel, ongevoeljk.
inseparabel, onscheidelijk.
infereren, infetten, invoegen, inlyven, tus-
 sen-voegen. (staan)
inferie, invoeging.
inferveren, bedienen, yemand ten dienst
insidie, belaging, schuilhoek, list.
insigne, merkteiken, keuteiken.
insimuleren, betichten, aanklagen.
insimulatie, betichting, aanklaging.
insinuatie, inschryving, te kennen-geving,
 waarschouwing, verwittiging.

W O O R D E N - B O E K .

I N .

insinuant, verwittiger.
insinueren, indringen, invleijen, inschuiven, te kennen geven, aanmelden, verwittigen.
insisteren, aanslaan, volharden, aanhouden.
insolent, moetwillig, ongewoon, overdadig.
insolentie, moetwilligheid, moetwil, dertel.
in solidum, gantschelijk, geheel. (heid).
insolvent, onbetalijk, onbetaalbaar.
insolventie, onvermogenheid tot betalen.
inspicieren, aanschouwen, insien.
inspectie, beschouwing, aanschouwing.
inspectie oculair, oog-besichting, 't welk gebeurt als men een werk daar verschild om is, moet besichtigen.
in specie, in 't bysonder, afzonderlijk.
inspiratie, inblasing, aanblasing, ingeving.
inspireren, inblasen, aanblasen.
instantie, aanhouding, volledigheid, gedurigheid, begin, rechts vervolg.
insteren, aanhouden, vervolgen.
instamatie, herstelling, oprichting, vernieuwing, weer oprichting. len.
instaureren, oprichten, vernieuwen, herstellen.
instigatie, aankouwing.
instigieren, optloeken, aantouwen, ophitsen.
instigateur, optloeker, aankouwer.
instinct, drift, ingeving, inblasing.
institueren, insetten, onderwylen, instellen.
institutie, insetting, onderwyling, instelling.
instruatie, onderrechting, toerechting, bericht, narichting, onderwijs.
instrueren, onderrechten, toerechten, schriftelijk bewylen.
instrument, tuig, werktuig, handtuig, gereetschap, richting, handel-tuig-schrift.
instrumenten, verhandel-brieven.
instrumenten van garant, brieven van vryswaring.

I N .

integriteit, deegelijkheid, oprechtheid.
intelligentie, intellect, kudschap, verstand.
intemperant, onmatig. (kennis).
intemperantie, ongematigheid.
intenderen, spannen, uitrekken, veranderen, beoogen, voorhebben, narichten.
intensie, verstyving, inspanning.
intentie, oogwit, oogmerk, opset, voornemen, opsetting.
intendit, eisch schrift, eisch bewijs schrift.
intendit, eisch of bewijs-schrift, dat is, het schrift, 't welk den eischer over geeft, wanneer den Gedaagde in rechten niet en verschijnt, en van alles is versteken, om zijn meining en eischen den rechter voor te dragen, ende te bewylen dat zyn eisch billijk en rechtmatig is.
intendit verifueren, het eisch bewijs-schrift waarmaken.
intendit, te sien overleggen met de verificatien, dat is, als de Gedaagde voor het altaast gedaachvaard word, om het eisch-schrift met deffels bewylen te sien overleveren aan de Rechters, en daar over 't gewijsde te hooren. (den
inteneren, onderstaan, aanleggen, aanwen-
intercederen, tusschen-spreken, bemiddelen.
intercessour, bemiddelaar, tusschen-spreker.
intercessie, bemiddeling, tusschenkomst.
intercipieren, onderfchoppen.
interdicieren, verbieden, verbod doen.
interdiel, verbod by den Rechter, verbod.
interfereren, beschadigen, vernadelen, ver-
 koten.
interest, schade, belang, geld-verdingst.
interjectie, inwoip, inwoipfel, tussentelling.
interinment, getlandoening, getlanding.
interinieren, getladen, voor goet keuren.
interloqueren, tusschen-spreken.

inter-

I N .

interlocutie, tussen-spraak, tussen-oordeel, by vonnisse.
interlocutoire, tussen-oordeel, tussen-spreken.
interlocutoir-vonnisse, oordeel, tussen oordeel.
intermitteren, ophouden, aflaten, verposen.
intermissie, aflatinge, verposinge, tussenkomst. (aanspraak.
interpellatie, inspraak, tussenspraak, verzoek.
interpilleren, inspreken, tussenspraak, verstoeken, stueren, verhinderen.
interponeren, *interposeren*, tussentellen.
interpositie, tussentelling.
interpretatie, uitlegging, bedied, vertaling, verklaring, vertolking.
interpreteren, uitleggen, verklaren.
interrogatie, ondervraging.
interrogatorien, vraagstukken, die ymand in rechten voorgesteld worden om te beantwoorden.
interrogeren, ondervragen.
interrumpen, tussen invallen, scheuren, iets bybrengen daar men een saak mede veracht en stille doet staan.
interrupt, afgebroken, verlopen.
interruptie, afbreking, tussenvalling.
interval, tussenheit, tussenvall.
interventie, tussenkomst.
intervenieren, tussenkomen.
intimatie, aankunding, bekendmaking.
intimeren, ontbieden, aankundigen.
intimideren, verlagen, vrese aanjagen.
intimuleren, naam-noemen, benamen.
intitulatie, naamgeving.
intolerantie, onverdraaglijkheid.
intolerabel, onverdraaglijk.
intoneren, voorzingen, geluid-maken.
intrallabel, onhandelbaar, bars, onrekkelijk.
intricaat, verwart, verstrikt.
intricatie, verwarring, verstrikking.

I N .

inriqueren, verstrikken.
introduceren, invoeren, inleiden, inbrengen.
introductie, inleiding.
intuit, opzich, aanblik, aanzicht.
invaderen, aanvallen, invaren.
invaleide, onsterk, onbestendig, dat niet bestaan en mag.
invariabel, onveranderlijk.
invasie, aanval, inval.
inveestijf, lastring, gefchelding, doorstryking.
inveheren, uitvaren, tegen inant inbrengen.
inventaris, opschryving van goederen, inhoud, staat, boelschrift.
inventarieren, opschryven, beschryven, boel-beschryven.
inventeren, vinden, uitvinden.
inventeur, vinder.
invention, vinding, vond, erfinding.
inversie, omkering, omkeer.
inverteren, omkeeren, omwenden.
investigeren, opteuren, navorsen.
investieren, besit nemen, holdigen, verlyden.
investiture, instelling; leen-gift-brief, hul.
inveteratie, veroudering. (ding.
invicibel, onwinbaar.
inviolabel, ontchenbaar.
invitatie, nodiging, aanporring.
inviteren, aanporren, noodigen.
inundatie, overvloeijing, watervloed.
inunderen, invloeyen.
invocatie, aanroeping.
invoceren, aanroepen, beroepen.
involveren, inwikkelen, inwenden.
involutie, inwikkeling, inwinding, inwenteling, bettrikking.
innit, onnut.
junction, voeging, gelid, gewricht. (ster.
journaal, dagelijx of dach-boek, dach-regi.
iracundie, gramschap.

IR. IS. IT. JA. JU.

ironie, schimpreden, schers, spotspreuk.
irraisonabel, onredelijk, onbillijk.
irrationaal, onredelijk.
irregulier, ongemeen, ongeschikt.
irreconciliabel, onverzoenlijk.
irreperabel, onverbeterlijk, onvergoedelijk.
irreprehensibel, onberispelijk.
irreverentie, oneerbieding, oneerbiedigheid.
irrevocabel, onwederoepelijk. (schimpen.
irrideren, begekken, belachen, bespotten, be-
irriteren, torgen.
isagoge, inleidinge.
issue, uitgang, uitkomst, uitgang-recht.
item, delgelijks, insgelijks, too ook.
iteratie, hervatting.
iteratief, meermaal.
itereren, hervatten, herhalen.
jabberen, beroemen.
jalouzie, belgheek, ergwaan.
jubilée, luit-jaar, juig-jaar, jubel-jaar.
jubilieren, verheugen, juichen.
judicature, vonnis, rechts-pleging.
judiceren, oordelen, rechten, wysen.
judicieel, gerechtelijk, rechtsprakelijk.
juge, rechter.
jugement, oordeel, recht.
jugeren, rechten, oordelen.
junctere, voeging, lit.
julius, hooimaand.
jungeren, voegen.
junius, somermaant, brakmaant, widemaant.
jurament, Eed.
jurament volontair, vrijwilligen Eed.
juratoire, by eede.
Cautie juratoir, Borchtochte, en belofte
 by eede van 't Gewijfde te voldoen, ende
 zijn Perfoon, of Goedren niet te ver-
 steken, of te vervreemden.
jureren, sweeren.

J U.

jurisprudentie, regts-kunde, regtsgeleertheit.
jurisdiclie, rechts-dwang, rechts-gebied,
 rechts-macht, rechts-bank.
jurisdiclie funderen, bank vast maken.
jurisconsulte, jurist, Rechts-geleerde.
jus Reale, Beking.
jus personale, Inschuld.
jus Gentium, Volker-wet, Volker-recht.
jus Civile, Burgerwet, Burgerrecht.
jus Publicum, Gemeene Lands-wet.
jus Privatum, bysonder burger-rechts-wet.
jus Succedendi ab intestato, versterf-recht.
jus Possessionis, besit-recht. (ten.
justiceren, geregts-dienaars, richtren, Schou-
justicier, Rechter, een Schout. (heid.
justitie, Geregt, gerechtigheid, rechtvaardig-
justifieren, gerechtvaardigt worden. (ging.
justificatie, regtvaardigmaking, rechtvaardig-
justificeren, ontschuldigen, vryspreken.
justeren, effen maken, gelijk maken.
juwelen, helpen.
juweelen, kleinodien.
 L A.
L *Abesatteren*, verswakken, wiggelen.
 wechfakken.
labour, arbeid.
laboreven, laboreven, arbeiden.
laborieus, arbeidich, arbeidsaam.
labrint, Dool-hof.
laceratie, verscheuring.
lacereren, verscheuren.
lardenen, doorspekken.
lacheren, weenen, schreijen.
lakey, navolger, Loopjongen. (klaging.
lamentatie, gekarm, jammer-klacht, wec-
lamentieren, karmen, jammeren, wecklagen.
laps, verloop van tijd.
large, rykelijk, breed.
lascif, geil, wulps, brood-dronken, dattel.
lascif

L A. L E.

L E. L I.

lasciviteit, geilheid, brood-dronkenschap.
lasciteren, wechschuilen, sich t'loeken maken, schuilen.
lampet, watchvat, hand-waschvat.
latitude, wijtte, breedte.
lato, wijd en breed.
latus, zyde.
laudereren, loven, pryfen.
laudemie, heer-gewaden, leen-giften.
laxatie, losing, lossing.
laveren, losen, lossen, openen.
lectie, *lecture*, lesing, les, text.
lecteur, leser, voorlezer.
laderen, quetsen.
lex falcidia, een wet, waar by toegestaan werd dat een erfgenaam, welkers erfenisse so seer met makingen was beswaart, datter nauwlijx yets voor zyn overschoot, mochte voor sich behouden het vierde gedeelte der erfenisse vry en onbeswaart, ende de making-beurders het selve afkorten.
legaal, wettig, wettelijk.
legaliteit, wettelijkheid.
legateren, bespreken, maken.
legaat, afgesand, Heeren bode erfmaking, making, gifte by uiterste wil gemaakt.
legataris, erf-deler, making-beurder.
legatie, afzending, besending, gesantschap, making, erfmaking, gift.
legende, verhaal, vertelling.
legioen, krijgs heir.
legislateur, weigever.
legitimatie, bewettiging.
legitime, wettig.
legitime portie, wettig gedeelte, kinds gedeelte, dat is, in vijf of meer, de helft, ende in minder als vijf, het derde part, van 't geen zy anderfins souden hebben

geerft, rechtelyke deel der ouders of kinderen.
leguimeren, bewettigen, wettich maken.
lesse, quetsing.
lesmajesteit, hoogste-macht-schending.
leviteit, lichtvaardigheid.
levitie, blijdschap.
lias, *liaffe*, snoer, snoer om brieven en quantien aan te rygen.
liasseren, snoeren, aanrygen.
liberie, boekkamer, bibliotheeq, boekkas.
libel, geschrift, aanschrift, pleit-geschrift.
liberaal, mild, gulhertig, vrymoedig, openhartig.
liberaliteit, mildheid, milddadigheid.
liber, los, vry.
libereren, verlossen, vrymaken.
liberateur, verlosser.
liberteit, vryheid.
libertijn, vry-geest, vry-gemaakte knecht.
licentien, *licent*, verlof gelden, geoorlooft.
licenciaat, gehengde, toegelaten.
licentiaat in de regien, toegelaten in de regien.
licentie, verlof, toelating, vrygeving, vry-spraak, oorlof.
licentieren, toelaten, vrygeven, gehengen.
lieutenant, Stedehouder.
ligne, verbinding, verbond.
limitatie, bepaling.
limite, afpaling.
limiten, landpalen, landscheiding.
limiteren, bepalen.
linieren, lynen, afstrepn.
linea, lijn, afkomst, regel.
linie recht, regel recht.
liquidatie, afrekening, effening.
liquide, effen, klaar, bloot, plat-uit, het geen sonder moeiten te rekenen is. weck.
liquidieren, afrekenen, effenen, weck maken.
litige.

LI. LO. LU.

liizeren, krakelen, pleiten, dingtalen.
liigens, krakelig, dingtalig.
liifcontestatie, rechts pleging, voldinging.
liifcontesteren, rechts plegen, voldingen.
liifpendentie, hangende sake, pleithanging.
liifsnitie, pleit-gedings einde.
liturgie, een gemene dienst in de kerke.
locus, plaats, stede.
locaal, plaatselijk.
locatie, verhuering, pacht.
locupleteren, verriyken.
logement, huisvetting, herberg. (gen.)
logeren, huisvesten, herbergen, 'huislog-
logijs, *loge*, huisvetting, herberg.
lombard, bank van leeninge.
lombardier, leen-tafel-houder, tafel-houder,
 pant-belener, bankier van leeninge.
longitude, lengte.
loy, wet. *loyaal*, wettelijk.
lubrig, slijbberig, glad.
luciferen, worttelen.
luxurie, geilheid, onkuisheid.
luxuriens, geil, weelderig, ritlig, gulsch.
lyttenant, stedehouder, die in yemands
 plaats gestelt is.
lustreren, verlichten, navorschen.

M A.

M *Achinatie*, quaatstoking.
machineren, quaat stoken, quaat
 brouwen, berokkenen,
maculature, klad-papier, scheur-papier,
 ommeslich.
maculeren, bevlecken, bekladden.
magazijn, voorraadschuur, pakhuis.
magie, toverkunst, geesthandel, tover-
 kunde, wijsheid.
magistraat, overheid, overheer.
magister, meester.
magistrature, overheids-ampt.

M A.

magnanimitieit, grootmoedigheid.
magnanime, grootmoedig, grootmoedig,
 edelmoedig.
magneet, moordsteen, zeilsteen.
magnificentie, heerlijkheid, pracht, groot-
 dadigheid.
manificq, heerlijk, grootdadig, groots.
magnitude, grootheid. (mogentheid.)
majesteit, hoogheid, hoogmachtigheid.
majores, voorouders.
mainteneren, handhaven, beschermen.
maintenue, handhaving, bescherming.
majus, bloemaand.
malefide, ter quader trouwe.
malcontent, ongenoecht, onvrede.
maledictie, vloek, quaat spreken, lastring.
malevolentie, quaatwilligheid.
malevolen, quaatwillig.
malheur, ongeval, ramp.
malheureux, rampspoedig, ongelukkig.
malitie, boosheid, quaaheid.
maligniteit, boosaardigheid.
malitieux, quaatwillig, boosaardig.
mancipatie, vereigening, overlevering.
manciperen, eigen geven, vereigenen, ove-
 geven in eigendom.
mandaat, bevel, last.
manderen, bevelen, befaften.
mandataris, bevelhebber, lastaannemer.
mandateur, bevelgever, lastgever.
mandament, bevel, beveling, dach-brief.
mandement compulsoir, of *mandement com-
 pulforiaal*, dwanglevering, of een dach-
 brief met dwanglevering, is een dach-
 brief, waar by een gerechts-schryver word
 gedwongen, of bevolen of yemand een
 afschrift van een gewijde of dingtalen
 te geven: of gedachvaart, om te geven
 redenen waarom hy sulks nalaat.

mande-

M A.

mandement de appel, een dach-brief van beroep, of een dach-brief van hoger voorrecht betrekking, waar by iemand beroepen of gedachvaard word voor een hooger rechter of voor 't Hof.

mandement de appel in forma, of *mandement de appel met de clause van inhibitie*, een dach-brief van beroep met opschorting van 't gewijde, een dach-brief van hoger betrek met opschorting van 't gewijde, dat is, dat het gewijde des laage rechters geen voortgang sal hebben, terwijl men beroep doet voor een hoger regter.

mandement de appel, en relief tegens de laps der factien, een dach-brief van beroep en herstelling in zijn geheel tegen het verloop der paal-tyden, dat is, herstelling tegen verloop van de bepaalde tijd, binnen de welke men beroep moet doen.

mandement impetveren, een dach-brief verfoeken om iemand te dachvaarden, een dach-brief verkrygen, een dach-brief van den hove bekomen, een dach-brief verkrygen by verfoek-schrift aan 't hof.

mandement in cas van assurance, een dach-brief om een verskeraar uit recht van verskering te dachvaarden.

mandement in cas van garant, een dach-brief in geval van vrywaring, waar by iemand een ander dachvaard ten einde dat hy hem sal vry waren voor de uitwinninge.

mandement in cas van indemniteit, een dach-brief om schadeloos gehouden te werden, of een dach-brief in geval van schadelooshoudiging, waar by iemand een ander dachvaard ten dien einde, dat hy hem sal zijn schade vergoeden volgens beloften, of dat hy hem alle schade op eeddig het vallende sal hebben af te keren.

M A.

mandement in cas petitoir, een dach-brief van rauwe eisch, of een dach-brief van eerste eisch, waar by een eischer van een gedaagde iet rauwelijk, of ten eersten, ende sonder te vooren daar over recht gesproken te hebben, is eischende als zijn eigen goed.

mandement in cas van salaris, een dach-brief om te hebben betaaling van verdiende loon.

mandement om actie te institueren, een dach-brief om zijn vermeent recht in te stellen, dachvaarding van vermeent recht instelling, of een dach-brief om zijn opspraak in te stellen, is een dach-brief, waar by iemand een ander, die sich laat verluiden, iet tot zynen laste te hebben, dachvaard, dat hy het selver rechtelijk sal hebben in te brengen.

mandement om betalinge van rents, een dach-brief om te hebben betalingen van jaarlyxe geld-winst.

mandement om condemnatie op een uitspraak, een dach-brief om verwyfing op een uitspraak.

mandement om de arrementen van een proces aan te nemen, een dach-brief om een geding te hervatten, of een dach-brief om de overblijffelen van een sake aan te nemen, of een dachvaarding brief om een begonne rechtszaak van een overledene aan te nemen, en voort te vervolgen.

mandement om declaratie van schade ende interessen over te nemen, een dach-brief om rekening of aanwyfing van schade en na deel over te nemen, is een dach-brief, waar by iemand een ander, om welkers wille hy schade heeft gehad, dachvaart om die rekening van de gelede schade

[f] over

M A.

over te nemen en de schade vergoeden, 't welk plaats heeft, als'er toelagging voorgegaan is

mandement om declaratie van kosten over te nemen, een dach-brief, om rekening van kosten over te nemen, is een dach brief, waar by yemant gedachvaard word om de verklaring van de gedane gedingskosten aan te nemen en te betalen.

mandement om executie gedecorneert te hebben op een verjaart vonnis of sententie, een dach brief om uitvoering verleent te hebben op een verjaart gewijsde, of een dach-brief om een verjaart gewijsde te mogen in 't werk stellen, of volvoeren.

mandement om executie gedecorneert te hebben op een vijf verjaarde sententie, een dach-brief om uitvoering verleent te hebben op een vijf verjaart gewijsde, of een dag-brief om een vijfjarig verjaart gewijsde te mogen uitvoeren, of in 't werk te stellen.

mandement om kosten, schade ende interesten, een dach-brief om kosten, schade, ende besproke geld-winst, is een dach-brief, waar by yemant gedachvaard word, om de gedingskosten, of andere gedane onkosten te betalen, de gelede schade te vergoeden, en de geldwinst voor 't missen van 't geld te geven.

mandament om intendite sien overleggen, met de verificatie van dien, een dach-brief, om het eilich bewijs-schrift te sien overleggen met het bewijs van dien, dat is, als de Gedachte voor het alderlaatste gedachvaard word.

mandement om ontfangen te werden als appelman, een dach-brief om ontfangen te worden als beroeper. Een aanlegger verfoekt by verfoek-schrift aan 't hof, om

M A.

ontfangen te worden als beroepen, als hy op zijn verfoek-schrift tot antwoord krijgt, 't hof staat toe, so word hem een dag-brief als beroeper verleent, by welke hy als dan de gedaagde doet dagvaarden.

mandement om rekening, bewijs en reliqua, een dach-brief om te hebben rekening, bewijs en oplegging van 't kort, is een dach-brief waar by iemant gedachvaard word om rekening te geven van eenich bewint, of iets anders van, en bewijs van de rekening, en bylegging van 't geen daar te kort komt.

mandement om een obligatie te kennen of te ontkennen, een dach brief om een hantschrift te kennen of te ontkennen. Als iemant gedachvaard word om zyn hantschrift te kennen ofte ontkennen.

mandement, op 't eerste, tweede en derde default en 't vierde ex superabundanti, een dach-brief op het eerste, tweede en derde verzuim, en op het vierde uit overvloet, Wanneer iemant tot driemaal toe verzuimt heeft in rechte te verschynen, gedachvaard zijnde, soo is de vierde dachvaarding ten overvloet, en de gedaagde vervallen en verstecken van alle recht en verweering.

mandement penaal, een dach-brief met boetdwang, waar by iemant van wegen het hof op een groote boete werd verboden iet te doen.

mandement sonder clause, een dach-brief sonder byvoegtel.

mandement tot betalinge van kusting, een dag-brief om de koop schat van de koop op de gefette tyden betaalt te hebben. Als iemant op de gefette tijd niet betaalt.

mandement tot betalinge van 't meester loon,
pijn

M A.

pijn ende smerte en verlies van tijd, een dach-brief tot betalinge van 't meesterloon, pijn en smert en verlet van tijd, dit is een dach-brief van een gequetsten tegens den quetser.

mandement tot exhibitie, een dach-brief om iet te voorschijn te doen brengen. Dit geschiet als iemand iet verstecken heeft.

mandement tot cassatie van een obligatie, een dach-brief om een hantschrift doorgehaalt en vernietigt overgelevert te hebben, is een dach-brief, waar by iemand verfoekt, dat een hantschrift by den rechter sal vernietigt werden, en doorgehaalt overgelevert te werden.

mandement van anticipatie, een dach-brief van vervroeging; of een dach-brief van tijtverkorting. Als iemand een dach van rechten geset is, dewelke hy meent dat te lang is, too verfoekt hy dat de selve korter mach gelegd worden, op dat alsoo zijn saak eerder mach dienen.

mandement van attentaten, een dach-brief van dadelijkheden, waar by iemand verfoekt, dat eenige dadelijkheden die gepleegt zijn, voor alle ding sullen herstelt werden.

mandement van arrest op een persoon, een dag-brief met verlof van besetting op een mensch, welke dach-brief verleent word, als de aanlegger in zijn verfoektschrift te kennen geeft, dat de gedaagde vreemd is, of verdagt van vluchten.

mandement op arrest van eenig goet, een dach-brief met verlof van hant-op-legging op eenig goet.

mandement van authorisatie, een dach-brief van machtig making: waar by den deurwaarder volkome macht word gege-

M A.

ven, om te besorgen dat de bevelen des hofs datelijk hun stant mogen grypen.

mandement van beneficie van inventaris, een dach-brief van boedel-beschryving te hebben. Een dach-brief waar by iemand word gedachvaart om verschryving van een boedel of eenige goederen te geven.

mandement van cassatie, een dach-brief van vernieting, of, te niet doening, waar by iemand verfoekt, dat iet by den rechter sal vernietigt, te niet gedaan, doorgehaalt, of afgeschakt werden, als een hantschrift, belofte of iets anders.

mandement van cessie, een dach-brief om afstand van goederen te doen, een dag-brief om zijn inschulden te mogen dachvaarden, om afstand van goederen te doen.

mandement van complainie, een dach-brief van datelyke herstelling in 't besit, een dach-brief om terstont in zijn besitting wederom ingelaten te werden, een dach-brief om datelijk sijn besittinge wederom te bekomen, of een dag-brief om terstont in zijn besitting herstelt te werden, *dat is een dach-brief*, in sake van nieuwigheid, waar by iemand verfoekt terstont herstelt te werden in sijn voorgaande besit daar hy uitgeraakt is. In dit geval word een Raadsheer van 't hof afgevaardigt, om de uitgestotene terstont wederom in sijn besit te herstellen, sonder de gewonelyke wijs van regtpleging te gebruiken, gebiedende ook met een, dat men hem zijn geleedene schade wederom sal vergoeden.

mandement van debitis, een dach-brief om zijn schuldenaars te dachvaarden, *dat is*, als een schult-eischer doet dachvaarden verscheide zyne schuldenaars, die uit sake van hantschriften, of andere schulden

WOORDEN-BOEK.

M A.

in hem gehouden zijn, en onder ver-
scheiden rechtsgeleerden wonen.

mandement van desertie, een dach-brief van
verstek, een dach-brief waar by een be-
roep werd verklaart te zijn verstek, om
dat de paaltyden binnen de welke het
selve moeste geschieden, zijn verlopen.

mandement van evictie, een dach-brief van
vrywaring, waar by iemand een ander
dachvaard ten einde, dat hy hem sal
vry waren voor uitwinninge.

mandement van evocatie, een dach-brief
van afstrek, waar by men verfoekt dat
een geding hangende voor een lager reg-
ter, van de selve sal afgetrokken worden
en voor de hooge Rechter gebragt, en
waar by den tegen-dinger mede voor
den hooge rechter werd gedachvaard.

mandement van immiszie in de possessie, een
dach-brief van inlating in de besitting,
waar by iemand verfoekt ingelaten te
worden tot het besit van eenige goe-
deren. In dit geval soekt iemand tot het be-
sit, daar een ander in is, ingelaten te
worden, als gerechtiger daartoe zijnde
dan den besitter.

mandement van inductie, een dach-brief van
tijd-vergunning, een dach-brief van be-
williging van tijd, *dit is een dag-brief*, waar
by een schuldenaar zijn schuit-eischers
dagvaard, en verfoekt te hebben vergun-
ning van tijd, om de selven te beralen.

mandement van interruptie, een dach-brief
van afbreuk des gearings, 't welk geschiet
door verloop des tijds daartoe gestelt
binnen welke men een geding vervolgen
moet.

mandement van maintenu, een dach-brief
van hanthaving, een bescherming in zijn

M A.

besit, een dagbrief om gestijft en gesterkt
te zijn in de besitting, *dat is*, als iemand
verloekt, gehanthaft, gestijft en gesterkt
te worden in een besit, dat hy heeft.

mandement van onwillig decreet, een dach-
brief van verkoping van goederen tot
voldoening van een gewijfde. Een dach-
brief van openbare verkoping van een
schuldenaars goederen, dewelke uit be-
vel des hofs, of van den rechter geschiet,
om het gewijfde te voldoen.

mandement van propositie van erreur, een
dach-brief om voor te stellen een bega-
ne missig in 't gewijfde.

mandement van purge, een dachvaarding
van ontschuldiging van een betigte mis-
daat, een dach-brief om onschuldig ver-
klaart te worden van een betichte mis-
daat, waar by iemand die van eenige
misdad beruht is, den schout en een
iegeleijk dachvaard, om daar van suiver
verklaart te werden.

mandement van rauw actie, een dach-brief
van oppraak van de eerste voor-recht
betrekking, waar by men doet de eerste
rechtelyke oppraak tegens iemand, een
dagbrief in saken van de eerste oppraak.

mandement van recommandatie, een dach-
brief van bewaringe, een dach-brief
van verswaring van gevangenis tegens
iemand te hebben.

mandement van reductie, een dach-brief van
beroep van een uitspraak, of een dach-
brief van beroep van uitspraak van ge-
willekeurder rechters: of een dach-brief
van beroep van een seggenschap, of een
dach-brief van beroep van een seggen-
schap van goede mannen anders gewil-
lekeurde scheids-luiden, aan het hof, of
aan

W O O R D E N - B O E K .

M A .

aan andere rechters, *dat is*, als iemand niet te vreden zijnde met de uitspraak van gewille-keurde rechters of seggenchap, van goede mannen, zijn tegen-dinger voor den rechter betrekt.

mandement van reformatie, een dach-brief van klatinge, *dat is*, een beroep sonder opschorsinge van het gewijsde des lagen rechters, en waar by maar alleen kennisse van de krachtigheid of onkrachtigheid van het eerste gewijsde aan den hogen rechter komt.

mandement van relief, een dach-brief van herstelling in zijn geheel, waar by iemand versoekt tegen eenige misgrepen ofte versuim herstelt te worden in zijn voorige staat.

mandement van relief de appel, een dach-brief van herstelling, in zijn geheel en hooger beroep. Een dach-brief waar by men versoekt herstelling in zijn geheel en beroep tot hooger rechter.

mandement van relief en reformatie, een dach-brief van herstelling in zijn geheel en klaring, een dach-brief van klaringe en herstelling in zijn geheel tegens 't verloop van de paal-tyden.

mandement van relief de appel, of reformatie, een dach-brief van herstelling in zijn geheel, en hooger beroep, of klaring, of een dach-brief van hooger beroep, of klaringe en herstellingen in zijn geheel.

mandement van relief, en van actie, een dach-brief van herstelling in zijn geheel en opspraak van de eerste voorrecht betrekking. Een dach-brief waar by men versoekt verheffing, of herstelling in zijn geheel, en om wederom als op nieuwste mogen dachvaarden en dingtaal voeren.

M A .

mandement van rescissie, een dag-brief van handel-braak, waar by iemand versoekt dat een handel, die aangegaan is verbroken sal werden.

mandement van revisie, een dach-brief om een gewijsde weder te oversien, een dach-brief van hersieninge van 't gewijsde, of een dach-brief, om voor te stellen een begane misflag in 't gewijsde. Een dach-brief waar by men versoekt, dat een misflag, die in een gewijsde van den hoogsten rechter gesegt werd begaan te zijn, eens weder hersien soude worden.

mandement van spolie, een dach-brief van herstelling in 't besit, of een dach-brief van weder ter handstelling van 't geen waar van men beroeft is. Een dach-brief waar by iemand die van iet berooft is, versoekt al 't selve weder ter hand gestelt mag worden. In dit geval en word de beroofde of uitgestotene niet datelijk herstelt, maar moet de gewoonelyke wijs van rechts-pleging gebruiken om daar toe te geraken.

mandement van willig decreet, een dach-brief van rechtelyke overdracht van verkocht goet, welke overdrachte, naar voorgaande dachvaarding van de geene die het aangaan mogen, het hof doet van den verkoper op den koper, met uitsluinge van alle anderen, die daar op aan-taal soude mogen hebben.

manderen, bevelen, bevel doen, belasten, last geven.

mandament, bevel, beveling, daag-brief.

manier, wyse, zede.

manement, handeling.

manufacture, hantwerkfel.

manifest, openbaar, verklaring.

W O O R D E N - B O E K .

MA. ME.

manifesteren, openbaren, verklaren.
manquement, ontbreking.
manqueren, ontbreken, in gebreke blijven.
mansuetude, sachtmoedigheid. (vernije.
manumitteren, vrylaten, ontslaan van sla-
manumiste, vrylating, onslaging, vrymaking.
manuaal, hantboek, handdoek, handsaam.
manquerelle, Koppelaarster.
marcheren, aantrekken, aantreden, streven.
marinier, zee schipper, zeeman.
marge, kant, blattant, boort.
mariage, huwelijk.
marquis, markgraaf.
marque, teken.
masculin, mannelijk.
masque, mom-aansicht, grijs.
masqueren, vermommen, mommen.
massacre, moort, moordery.
massacrereren, vermoorden; moorden.
masse, klomp, den hoop.
massif, digt, hegt, vast, louter.
materiaal, stoffelijk.
materie, stof, lake, etter.
maternal, moedelijk, van 's moederslyve.
matrimonie, huwelijk, echt, moeder-gott.
matrone, huismoeder, eerlyke vrouw.
mattenen, moede maken.
matuurstet, rijpheid.
matuur, rijp.
maxime, grondregel, gront.
mechanicq, ambachts man, hant-werker,
 karig, vrek, hoetelachtig.
mechaniseren, hoetelen, handwerken.
medalie, pronkstuk, potpenning.
medicijn, arts, geneesmeester.
medicine, geneesmiddel, geneeskunde.
medicinaal, heelsaam. (delen, arzeny.
medicamento, geneeskruiden, geneesmid-
medicineren, genesen, heelen.

M E.

mediateur, middelaar.
mediatie, bemiddeling.
mediëren, middelen, kalveren, bemiddelen.
mediocre, middelmatig, middelbaar.
meditatie, betrachting, besinning, overleg.
mediëren, betrachten, overwegen, besinnen.
melancolijcq, swaarmoedig, swartgallig.
melancolie, swaartbloodigheid, swaarmoe-
 digheid, swartgalligheid.
melioratie, verbetering.
melioreren, verbeteren.
melodie, soet geluit, soetluidigheid, sang-
melodiens, soet luidig. (gequeel.
membrane, vlies.
membrum, lid.
memorie, geheugenisse, gedenkenis.
memoriabel, gedenkwaardich.
memoriaal, gedenkboek, kladboek.
menage, huis-raad, huis-houding, huis-
 gesin, raalijkheid, huilijkheid.
menageren, huis houden, met omsicht ende
 maat gebruiken, suinig zijn.
meneën, trekken.
mensure, maat, maatslag, toe-tal.
mentie, meldinge, gewag.
mentioneren, melden, gewagen.
meridiaan, middags-lijn, middags-kring.
merite, verdienst.
meriteren, verdienen.
mechant, snood, ondeugt, schelms.
message, boodschap.
messager, bode.
mesusen, misbruiken, versuim.
metaal, bergwerk, gout, mengsel, bergstof
metamorphose, vervorming.
methode, leerwech, ordre.
met compensatie van kosten, met vergelyking
 van kosten des gedings. (om senden.
met protest remitteren, met afwyfing weder-

MI, MO.

metropoliiaan, hoofd-stads opstender.
 meublen, tilbare goederen, inboel, roerende
 mignon, troetelkindt. (goederen.
 migreren, verhuifen.
 militair, oorlogs.
 militeren, tegenstryden, stryden.
 militia, oorlog.
 millioen, tien hondest duisent.
 mimess, na-aping.
 minoriteit, minderjarigheid, onmondigheid.
 ministerie, bediening, dienst.
 minister, dienaar.
 mineven, ondermynen, verminderen.
 minute, bewerp, voorschrift, kladde.
 minueren, ontwerpen.
 minueren, verminderen.
 mirakel, wonderwerk, wonderdaat.
 miscontentement, ongenoegen, misnoeging.
 miscontenteren, misnoegen.
 mise, onkoste, uitgifte.
 misen van justitie, onkosten van 't gerecht.
 miserabel, ellendig, deerlijk, jammerlijk.
 miserie, erbarming, deernis.
 miserere, ontfermen, erbarmen.
 miserie, e'lende, jammer, deerlijkheid,
 jammerlijkheid, ellendigheid.
 misericorde, barmhertigheid.
 missive, sendbrief.
 mysterie, verborgentheid.
 mitigatie, versachting.
 mitigeren, versachten.
 mixte, gemengt.
 mine, glaar.
 mobile, mobilair, roerlijk, beweeglijk.
 mode, wyle, zede. (toonbeelt.
 model, voorbeelt, bewerp, schets, ontwerp,
 modérateur, middelaar, tusschenpraak.
 moderatie, bemiddeling, matiging.
 modereren, matigen.

M O.

moderne, hedendaagse.
 modest, zedig.
 modestie, zedigheit.
 modificatie, matiging, bemiddeling.
 moduleren, op de maat singen.
 mol, zacht, murw. (sing.
 molest, overlast, lastigheid, verveling, quel-
 molesteren, overvallen, lastig zijn, moeij-
 lijk vallen, quellen, vervelen.
 molieren, vroeten, aanrechten, betrachten,
 moment, oogenblik.
 momus, spotter, nydiger.
 monarch, vorst, overheer.
 monarchie, eens-regering, alleen-heersing.
 monitie, vermaning.
 monopolie, voorkoop, opkoop, inkoop,
 alleen-koop.
 monopolieren, voorkopen, opkopen,
 monstrantie, vertooning.
 monstreren, toonen, pronken.
 monster, ondiert, misgeboort, wanschepfel,
 schrikdier, gedrocht, staal, onnosel,
 proeve.
 monstrous, wanschapig.
 monteren, oplimmen, bedragen, toerusten,
 monument, gedenkteiken, graf.
 moraal, zedelijk, zedig.
 morose, korsel, quaat.
 morositeit, korselheit, quaatheid.
 mort, dood.
 mortaliteit, sterffelijkheid.
 mortaal, doodelijk, sterffelijk.
 mortificatie, dooding.
 mortificeren, dooden, uit doen, te niet doen.
 motie, roering, beweging.
 motief, beweegsel, beweegreden, grond-
 oorsaak.
 movement, roering, beweging.
 moveren, roeren, bewegen.

malice

WOORDEN-BOEK.

M U.

mulieren, boeten, straffen.
mulkte, boete, geld-boete. (ding.
multiplicatie, vermenigvuldiging, veelvou-
multipliceren, vermenigvuldigen.
multitude, menigte, veelheid.
mumie, gebalsemt menschen-vlees.
munderen, reinigen, suiveren.
municipaal, plaatselijk, stads recht.
munieren, steiken, bewaren, beschermen.
muniment, bevesting, bewering, bescheit,
 dienende tot bewering van iemants regt.
munitie, rusting, versterking, krijgs-
munus, een ampt. (gereetschap.
murmuratie, morring.
murmureren, knorren, morren.
mutatie, verandering, wisseling.
muteren, wisselen, veranderen.
mutilatie, verminking.
mutuatie, leeninge, uitleeninge.
mutueel, onderling, over ende weer.
mutileren, verminken.
mutineren, oproer maken, muiten.
mysterie, verborgenheid, geheimenis.

N A.

Namen van de twaalf maanden.

1. *januarius*, louw - maand, heeft 31. dagen.
2. *februarius*, sprokkel - maand, 28. dagen,
 en als het een Schrikkel Jaar is, 29.
3. *martius*, lente - maand, 31. dagen.
4. *aprilis*, gras - maand, 30. dagen.
5. *majus*, bloei - maand, 31. dagen.
6. *junius*, wyde - maand, somer - maand,
 braak - maand, 30. dagen.
7. *julius*, hooi - maand, 31. dagen.
8. *augustus*, oogst - maand, 31. dagen.
9. *september*, herfst - maand, 30. dagen.
10. *october*, wijn - maand, 31. dagen.
11. *november*, nacht - maand, 30. dagen.
12. *december*, winter - maand, 31. dagen.

N A.

N *Amptissement*, handvulling, te bord-
 brenging, opbrenging.
nampiseren, handvullen, te borde brengen,
narratie, vertelling. (opschieten.
narratijf, verhaling, het gene men in de
 Requête, ofte conclusie tot zijn be-
 wijsreden neemt.
narreren, vertellen, verhalen.
natie, Volk, Land-volk, Geboortfelen,
 inboorlingen.
nativiteit, geboorte.
natuurlijk, oprecht geboren.
natuurlijk-kind, Speelkint.
navigabel, bezeikbaar, bevaarbaar.
nebuleux, nevelachtig, duisterachtig.
necessair, nodig, nootwendig, nootzakelijk.
necessiteit, nootwendigheid, nootzakelijkheid.
negatie, loogening, ontkenning, benening.
negatijf, ontkennelijk, benedig.
negeren, loochenen, ontkennen, benenen.
negligent, verzuimig, onagtsaam, achtloos.
negligentie, verzuim, verwaarloofing, ach-
 teloosheid, onachtsaamheid.
negigeren, verzuimen, verwaarloofen,
 veronachtsamen.
negotiatie, handeling, omslag.
negotiant, handelaar, koopman. (handelen.
negotieren, handelen, handel-dryven, ver-
nepotes, nepies, kinds kinderen, naar komelin-
neuter neutraal, onzijdig, geenderley. (gen.
neutraliteit, onzijdigheid.
nihil, niets, niet-met-al, niets ter wereld.
nihilpenderen, niet achten, versmaden.
nobel, edel, braaf.
nobiliteren, veredelen, edel maken.
nobleffe, edeldom, Adel.
number, getal.
nombieren, met tal-letters merken.
nommatie, noeming.

nomi-

W O O R D E N - B O E K .

NO. OB.

nomineren, noemen.
norme, maat, voorbeeld, regel.
nonchalant, onachtsaam.
notabel, merklijk, aansienlijk.
notaris, beaampte-schryver, openbaar-schry-
notatie, betekening. (ver.
note, teiken, merk, kenteiken.
noteren, aanteikenen, letten.
notificeren, doen weten, bekend-maken.
notificatie, bekendmaking.
notitie, aanteikening, kundschap.
notoir, kennelijk, kenbaar.
notule, Merk-eeel, teiken schrift.
de novo, op nieuw.
novatie, vernieuwing.
noviteit, nieuwigheid.
nouvelles, nieuwigheden. (landen.
novatien, nieuw aan gewonnen landen, dries-
november, slachtmaand.
nul, niets.
nulliteit, nietigheid, wesentlijk verfuim.
nygeren, beuslen.

O B.

O *Bedient*, onderdanig. (saamheid.
obedientie, onderdanigheid, gehoor-
bedieren, gehoorzamen, nakomen.
object, voorwerp, grond.
objectie, tegenwerping, verwijt.
objecteren, objectieren, voorwerpen, tegenwer-
obiter, ter loop, in't voorbygaan. (pen.
obfirmieren, vasthouden, hartnekkig op een
 ding blyven staan.
oblatic, aanbieding, opdracht, offerhande.
oblectatie, verlusting, vermaak, verheuging.
oblecteren, verlusten, vermaken.
obligatie, verband, verbinding, schuld-
 kennis, schultbrief, verbintenis, hand-
 schrift, bond-schrift, verplicht-schrift.
obligeren, verbinden, verplichten.

OB. OC.

oblique, scheef.
obreptie, insluiping.
obreptijf, en *subreptijf*, onderkropen, ter sluip.
obscur, duister, donker.
obscureren, verdonkren.
obscene, flordig, onkuifsch, ongeschikt.
obstructie, verstoppinge.
obsecratie, sm kieg.
obsecreren, sm ken, bidden.
observantie, *observatie*, waarneming, ge-
 bruik, gewoonte, gslaging, opmer-
 king, eebiedigheid.
observeren, waarnemen, geslaan, aanmerken.
obstacle, verbinding, hinderpael, hinder.
obsteren, in de weeg staan, verhinderen, te-
 gen staan. (kregelheid.
obstinatie, halfstarrigheid, hardnekkigheid,
obstinaat, hartnekkig, halfstarrig, kregel.
obstrueren, vertverven, behouden, verkrygen.
obviesatie, lathing.
obveneren, te gemoed komen, verhoeden.
obvrueren, opwerken, opdingen.
obvruisic, opdinging.
occafie, gelegenheid, voorval.
occident, west, ondergank.
occidentaal, westwaarts, westers.
occluderen, toefluiten.
occlusie, toefluiting.
occulie, verborgen.
occulteren, verbergen.
occupatie, inneming, voorkoming, ontlo-
 diging, besigheid, bekommerning.
occupieren, innemen, ontledigen, bezig zijn.
occurrentie, ontmoeting.
oetober, wijnmaand.
oetroy, verlening, vergunning, gunst, ver-
 lof, gunst-brief.
oetroyeren, verlenen, vergunnen.
oculair, oo gschijnlijk, schijnbaarlijk, sigtbaar.
 ode

W O O R D E N - B O E K .

OD. OE. OF. OL. OM. ON. OP.

ode, eerdicht, lof-fang.
odeur, reuk.
odieux, hatelijk.
aconomie, huishouding, huis-houw kunde.
offenceren, beledigen, leed-doen, quetsen,
beschadigen, verongelyken.
offense, leed, beleding, quetsing.
offensif, beschadigende.
offereren, aanbieden, toedienen.
offer, aanbieding.
officie, ampt, plicht.
officier, amptman, amptenaar.
officiens, plichtig, gediensig.
otipodriigo, mengelmoes. (argwaan.)
ombrage, ombre, schaduwe, achterdenken.
ombrageren, beschaduwen, overschaduwen.
ombrageren, schaduwig, achterdochtig.
omissie, overflaning, nalating.
omitteren, overflaan, nalaten.
omnipotent, almogende.
omnipotentia, almogentheid, a'magtigheid.
omniscientie, alwetentheit.
ominous, rampsalig.
onereren, belasten, laden, overlaster, over-
laden, pak op leggen.
onerous, lastig, besommerlijk, gewichtig.
opérateur, werkmeeſter.
operatie, werking.
opereren, werken.
opercus, arbeidsaam, werkelijk, groot, swaar.
opificie, ambacht, handwerk.
op de bonne foi, op het goed geloof aan.
oppignoreren, verpanden.
oppignoratie, verpanding.
opinie, waan, meining, drift.
opineren, wanen, meinen.
opiniatre, stijfzinnig, kregel.
opiniavereen, onverlettelijk byblyven.
oportuin, gelegen, bequaam.

OP. OR. OS. OU.

opposant, opponent, verweerder, tegenstrever.
opposeren, opponeren, tegenstellen, tegen-
setten, wederstaan.
oppositie, tegenstelling, wederſtant, tegen-
weer, tegenſtel. (drukken.)
opprimeren, oppreſſeren, verdrukken, onder-
oppreſſie, verdrukking.
oppugneren, bevechten, beſtryden.
opie, keur, kieſing.
opulentie, rijkdom, overvloed.
opica, ſchouwkonſt, ſichtkonſt.
oracul, hemelſpraak, godſpraak, vraagbaak.
orateur, redenaar.
oratio, reden, verhoog, redenering, rede-
ning, gebed.
ordinantie, geſchiktheid, ſchikking.
ordinaris, gewoonlijk, gemeenlijk.
ordonnantie, inſetting, keure, ſchikking, bevel.
ordonneren, ſchikken, inſtellen, wilkeuren.
ordre, ſchikking, ordre, bettel.
oreren, redenvoeren.
orientaal, van ooften, ooſtwaarts, oprecht,
van 't bette.
origineel, oorspronkelijk, het principale en
eerſte ſchrift.
ornament, verſiering, geſmyde.
orneren, verſieren, optoijen.
orthodox, rechtgeloovig, rechtſinnig.
orthographie, ſpelling, recht-ſchryving.
ostage, pand, gyseling.
ostagier, gyselaar.
ostenderen, vertoonen.
ostentatie, beroeming, pocching, ſnorking.
ostenteren, brallen, pocchen, beroemen.
oubliant, vergeet.
otieux, ledig, yael.
outrageren, leet doen, overlaster doen.
outrage, ſpijt, leed, overlaster.
ouvaal, ei-trek, ei-rond.

P A.

Pacificq, vredig, vreedzaam.
pacificatio, bevrediging, vredemaking.
pacisceren, verdragen, bevredigen, over-een-
 dragen. (den.
paeta antemptialia, huwelijks-voorwaar-
pagadoor, betaals-heer, penning-meester.
page, zyde des boeks, zydienaar, zijdganger.
paiement, brokkelgelt, kleingeld, betaling.
paifibel, vreedzaam.
pais, vrede.
palais, princen-hof, konings-hof.
palstrenier, stalknocht.
palinode, wederroeping, als men van yemand
 qualijk heeft gesproken.
palpabel, tastbaar.
palustre, broekland, moeras.
palleren, oppronken.
parabel, gelykenis, sinnebeeld.
parade, optooisel, oppronking, glimp,
 vertooning.
paradijs, lusthof, vermakelyken hof.
paradox, wonderspreuk, wonderrede, on-
paralel, evenwijd, evangelyk. (gemeen.
paragon, puik, uitstekend. (afdeeling.
paragraphe, beschryving, onderschryving,
paraphe, merkteiken.
parapheren, merken, teikenen.
paraphrase, uitbreiding.
parate executie, schielyke Rechtsvordring,
 uitvoerig sonder uitstel.
pardonnabel, vergeefflijk.
pardon, vergiffenis.
pardonneren, vergeven.
parenteren, bemaagschappen.
pareil, effen, gelyk.
parentese, inworp, tusschen-reden, inreding,
 tusschen-stelling, invlijing, insetting.
pareren, cieten, oppronken, tooijen, ge-
 hoorfamen, te voorschijn komen.

P A.

pareersel, oppronking, cieten, tooisel.
pareffe, luiheid, traagheid.
parfumeren, berooken, doorluchten.
pariteit, evenheid.
parlement, raad-hof, land-raad, geregts-hof.
parlementen, buldren, tieren, raalen.
parlementeren, t'samen spreken, handelen
 van overgifte van steden of sterkten, van
 overgifte spreken.
parquet, perk, noot.
parochie, karspel, wijk.
parochiaan, karspel paap.
parricidia, vader, moeder, broeder, suster,
 ofte kinderen-moorder.
parsimonie, spaarsaamheid.
partage, deeling.
partisaan, medestander, makker.
partiaal, zydig, eenzydig.
participatie, mededeeling, medegenieting.
participant, deelhebber, deelagtig; deel-
participeren, mededelen. (genoot.
partije, deel, tegendinger, vyand, twister,
partitie, verdeeling, deeling.
particulariseren, bysonder maken, of seggen.
particulier, bysonder, afgebeelt, stukswijs.
particulariteit, bysonderheid, naarder be-
party advers, tegendinger. (richt,
partyschap, zydigheid.
partner, gade, weerga.
pasquil, schimpchrift, steekchrift, schot-
 schrift, schimpzicht.
passade, reisgelt.
passage, weg, door-gang, door-weg.
passagier, reiser.
passabel, lydelijk.
passant, voor by gänger, voor by gaande.
passato, van den verlopen, voorleden of
 voorgaanden maand. (hoort.
passement, lint, boordfel dat men op een kleet
passer

W O O R D E N - B O E K .

P A.

passeren, voortgaan, voor by gaan.
passeren, doorgaan, voor by gaan, verlyden,
 ten eindebrengen, overtreffen.
passpoort, vry brief, vry-reis-brief, vry-ge-
passif, lydende. (lei-brief.)
passie, lyding, sucht, drift, verrukking, in-
 genomenheid, lydigheid, harts-tocht.
passioneren, verrukken, innemen.
passiones animae, hartstogten, genegentheden.
pastoor, harder, pharheer, predikant.
pastorie, een dorp gemeente onder een
 leeraar, leeraars staat.
patent, openbrief, bevelbrief, open.
patenten, opene brieven van de hooge ove-
placnaat, bevel. (righeid.)
paternel, vaderlijk.
patient, lyder, sieke.
patienteren, lyden, dulden, gedogen.
patientie, gedult, lijdzaamheid.
patria, vaderland.
patriarch, opper-vader, aarts-vader.
patrimonie, vaders erf, vaders goed.
patrimoniaal, vaderlijk. (have.)
patrimoniale goederen, vry erf goederen, erf-
patriot, voorstander, of liefhebber van 't
 vaderland. (heisvaderschap.)
patronage *patronaatschap*, huishouderschap,
parous *parouatus*, præbende, priesterlyke
 inkomst, 't recht van patronaatschap.
patroon, voorstander, huisvader, voorbeeld.
patrocineren, voorstaan, verdedigen.
paveljoen, tent, veld-rente, groote Scheeps
pauseren, verposen, rusten. (vlagge.)
patiment, betaling.
peis, pauz, vrede.
pecceren, sondigen, misdoen. (beurs
pecunieele straffe, geld-straffe, straffe in de
pecunieel, getteijk. (leermeester
pedagoge, tagtmeester, leermeester, huislijk

P E.

pedant, kinder-meester, melancolyke.
pedanterie, kinderwerk, leuterije.
pedestal, de voet of stijl van een colomme.
pellegrimage, beevaart.
pellegrim, beevaart-reyler.
pene, straf, boete, breuke. (straf.)
pene extraordinair, een buiten gewoonlyke
penaal, strafwaardig.
penetrenen, doordringen.
penetrabel, doordringbaar.
penetentie, betrouw, leerschap, leetwefen.
penetrenen, betrouw hebben. (giste.)
pensioen, huurloon, loon, wedde, een jaarlyke
pensionaris, loon-trekker, stads-raad-gever,
 raadsman, loon-trukkend raadsman.
per se, door hem selfen, uit hem selfen.
per accidens, by geval.
per cento, ten hondert.
percipieren, ontfangen, vatten, begrypen.
perdurabel, gedurig.
peregrinatie, reise, land-reise.
peremptoir, uit-eindig, uitvoerlijk.
perfect, volmaakt.
perfectie, vo-maaktheid.
perfidie, ontrouw, trouwloosheid.
perfumeren, met rook vervullen.
peregrinatie, uitlandigheid.
periculus, gevaarlijk.
perikel, gevaar, noot.
pericliteren, wagen, bestaan.
perimeren, dooden, te niet doen, uit doen.
periode, punt, stip, omloop, vol sic, uit-
 gang, lid, volloping.
periphrase, omspraak.
perjurie, eed-breking, min-eed.
perjureren, min-eed doen.
permanent, vast, beständig.
permancie, verblyvenheid.
permissie, toelating, verlof.

W O O R D E M - B O E K .

P E.

permitteren, toelaten.
permoveeren, beroeren.
permutatie, wisseling, mengeling.
permuteren, wisselen, mangelen.
pernicieux, schadelijk, verderffelijk.
per-oreren, fluit-reden, reden-fluiten.
per-oratie, besluiting.
perpendicular, waterpas, lootrecht.
perpetrant, bedryver.
perpetreren, bedryven.
perpetuël, altijd-durend, eeuwig.
perplex, verbaast, radeloos, bedremmelt, beteutert.
perplexiteit, verbaastheid, radeloosheid, bedrempelijkheid.
perquireren, doorsoeken, doorsnuffelen.
persequeren, persecuteren, vervolgen.
persecutie, vervolging.
perseverantie, volherding, volstanding.
persevereren, volhouden.
persisteren, aanhouden, by blijven.
persisteren hinc inde voor replijq en duplijq op alles, daar by blijven aan weder-zyden voor tegen-weer en na weer by alles 't geen gesheid is.
personagie, rol-speelder, kamer-speelder.
personeel, hoofd voor hoofd.
personale actie, opspraak recht.
personen, menschen, luiden.
perspective, doorschouwing, dootsichtig.
perstringeren, bedwingen, overhalen.
persuasibel, aanradelijk, overredelijk.
persuaderen, vroed-maken, aanraden, overreden. (reding.)
persuasie, vroed-making, aanrading, over.
pertinax, slagzig, stijfzinnig, vuilen dreg.
pertrinitie, dreggigheid, slagzigheid.
pertinent, behoortijk, geschikt.
perurbatie, beroering, verfloring.

P E. P H. P I. P L.

perturberen, beroeren, verfloren.
perturbateur, verflorer van de gemene rust.
pervers, verkeert.
perverseiteit, verkeetheid.
perverteren, verkeeren, omkeeren.
petard, muurbreker, stormstuk, die men voor de stads poorten hangt als men die met geweld of verrassing wil innemen.
peter, doop-heffer.
petit, klein.
petitie, begeerte, eisch.
petitor, rauwe eisch, eerste eisch.
petitoire actie, een taak die in den grond en ten principalen vervolgt moet werden.
petulant, dartel, brood-dronken.
petulantie, dartelheid.
peupel, volk, gespuis, 't graauw.
phantasia, inbeelding.
phantasmata, voorbeeldfels, spoken.
philosooph, wijsgierig, wijslogt, wijsgeer.
philosophie, wijsgierigheid, wijsheid.
philosopheren, wijsheid soeken.
phiale, fles, speeltuich met inaren.
phisonomie, gedaantkunde, aanzichtkunde.
picant, steekelijk, scherp, spits, steekachtig, neetelig.
piqueren, steeken, yemand hatig zijn.
pyramide, naald, graf-naald.
piraat, zeerover.
piqueur, paarde beryder.
piens, godvruchtig.
pieteit, godvruchtigheid.
pillage, roof, buit.
pilleren, plonderen, roven, stropen.
pigmeen, tautermannekens, ellemannekens.
placcaat, plakschrift, bevel, een belieste.
placcaten, bevelen van 's lands overheid.
plain, effen, gelijk.
plainte, klacht.

PL. PO.

PO. PR.

plaisieren, vermaak nemen.
plaisance, vermakelijkheid.
plaisant, lustig, vrolijk.
plaisier, lust, vrolijkheid, vreugt, vermaak.
planeet, zweefstar, dwaalstar.
planeren, schaven, effenen, slechten, door-
 vloeiend pampier, door lijmwater trek-
 ken en maken dat 't niet door en vloeit.
planum, plat.
plansibel, prijsfelijk.
plauderen, handklappen. (een platter.
plebeus, plebaan, een man van geringe soorte,
plenipotentie, volmagt.
plenipotentiaris, volmagtig, volmagtigde.
plenitudo, volheid.
pleidoi, geding, dingtaal.
pluraliteit, meerderheid.
penitent, boetvaardig.
peniteren, berou hebben. (digheid.
penitentie, berouw en leet wesen, boetvaar-
pena, straf, misdaad.
penaal, strafwaardig.
point, punt, stip, verhandelstuk.
police van assurance, verseeker-brief.
politijcq, burgerlijk. (burgerstant.
politie, burgerschap, burgerlyke regeering,
politica, staatkunde.
polijt, net, beschaaft, geslepen.
poligamie, veel wijfichap.
poliz, verseeker-brief.
pollicitatie, belofte.
poltron, fielt, guit, bloodhard.
pompe, stacy, pracht, praal.
pompous, prachtich.
pondereren, overwegen.
ponderous, gewichtig.
pomificaal, pauselijk, priesterlijk.
populair, gemeenszaam, slagragtig, volkig.
populeus, volkrijk.

port, haven.
portie, deel, gedeelte.
poseren, setten, stellen.
positie, stelling, stand.
positief, gestelt, stellig, 't geen men behoort
 te setten, ofte waardig gestelt te worden.
posideren, besitten.
posseffeur, besitter.
posseffoir, besittelijk, recht om te besitten.
posseffie, besit.
possibel, mogelijk.
postponeren, achterstellen.
posteriteit, nakomeling(chap, afkomste.
postuur, stal, gestalte.
postille, uitlegging, verklaring.
postulata, begeerten, eischen, vereiffingen.
postulant, eischer, verfocker, in recht.
postulatie, afeiffing, afvordering.
postuleren, afeiffen, afvorderen.
posthumus, ofte *postumus*, een kind dat na de
 dood van zijn vader geboren werd.
potent, magtig, vermogend.
potentaat, geweld-heer.
potentie, vermogen, magt.
potseren, aanstouwen, aandryven.
pourfuite, navolging, vervolg.
powver, arm, gebrekg.
poudre de sympathie, stof van onderlingetrek
 en gemeenschap.
pourtraict, schilderije, af-beeltsel.
practijk, bewerking, handelgreep, onder-
 wind, in 't werktelling. (den.
practiseren, in werk stellen, doen onderwin-
practizijn, bewerker, uitwerker, regts-oeffe-
premie, belooning, pryfing. (naar.
preparatie, bereidfel, voorbereiding.
prepositie, voorfetsel, voorftelling.
preses, president, voorsitter, hoofd.
praxis, daad, doening, oeffening.
prelata

W O O R D E M - B O E K .

P R.

prelabel, vooral, eerst.
 preberen, verschaffen.
 prebende, proce, inkomste, priesterlijk in-
 komen, dom-heerschap.
 precedent, voorgaander.
 precederen, voorgaan.
 precaveren, verhoeden.
 precantie, voorhoeden.
 precario, ter bede. (overtreffen
 precelleren, te boven gaan, uit munten,
 precept, gebod.
 preceptor, meester.
 preceptie, bevel, beveling.
 precipice, steilte, steilheid. (righeid.
 precipitatie, overyling, verhaafting, voorba-
 precipiteren, over-ylen, neerstorten, verhaa-
 precipitant, haast, voorbarig. (sten.
 precijns, juist, stip.
 predecessor, voorganger, voorzaat.
 predestinatie, voorichikking, voorbestem-
 ming, voorbeschikking.
 predefinieren, voorichikken.
 predicant, voor-leeraar, aanroeper, preker.
 predicatie, voor-lering, leer-reden, preken,
 verkonding.
 predictie, voorzegging. (heid, uitsteek.
 preëminentie, uitsteken:heid, voortreffelijk.
 preëminent, uitstekende, voortreffelijk.
 prefecture, drofischap, opper-voogdschap.
 prefatie, voorreden.
 preferentie, voordeel, voordeelig.
 prefereren, voordelen, voortrekken, meer
 achten, voor een ander gaan, de voor-
 keur geven.
 presigieren, voor-bestemmen, voor-bepalen.
 presixie, voor-bestemming, voor-bepaling.
 pregnant, pressant, dringende.
 prejuditie, nadeel, vervoordeling, achter-
 deel, vooroordeel.

P R.

prejudiciabel, schadelijk, hinderlijk.
 prejudiceren, beschadigen, vervoordelen.
 prelaat, kerkvoogt.
 prelature, kerkvoogdy.
 prelegateren, voor-uit-maken.
 prelegaten, voor-uit-makingen.
 preludium, voorspel.
 prematuer, onrijp, ontydig.
 pramediteren, voor-bedenken.
 premie, wedde, loon, prijs, vertceering, ver-
 sekert gelt. (nen gaat)
 premissen, voorfendingen, het gene voor he-
 premitteren, voor senden, voor heen senden,
 voor af senden.
 preoccupatie, voorkoming, voor-opneming,
 voor-inneming.
 preparatie, toebereiding, voorbereiding,
 gereetschap, bereidsel.
 preparatoir, toebereidelijk, by voorraad.
 prepareren, toebereiden, voorbereiden.
 prepostere, verkeert, het achterste voor.
 preposteratie, verkeert-doening.
 presbyter, ouderling, priester.
 prescientie, voorwetenschap, voorwetentheit.
 prescriberen, voorschryven, verjaren.
 prescriptie, verjaring, bevel, voorschryving.
 present, tegenwoordig, een geschenk.
 presentatie, aanbieding, overboding.
 presenteren, aanbieden, overbodig zyn.
 presentie, tegenwoordigheid.
 presentabel, aansienlijk. (ring.
 preservatie, behoeding, verhoeding, bewa-
 preservatijs, verhoeding, bewarend.
 preservieren, behoeden, behouden, beschutten.
 preses, voorsiter, opperste.
 president, voorsiter, raads-hoofstman.
 presidemie, voorsitting.
 presideren, voorsitten.
 presseren, dringen, voortdryven.

prestant

W O O R D E N - B O E K

P R.

prestantie, overtreffing.
presteren, betoonen, te weeg brengen, volvoeren, goed doen.
prestatie van evictie, uitwinningshevridding.
prestatie van indemniteit, schadelooshouding.
presumeren, vermoeden, wanen: (heid.
presumptie, vermoeden; waan, laatlunkent.
presumptueux, verwaand, vermetende, laatlunkend.
presupponeren, vaststellen, voor heen bedingen, voor onderstellen.
presuppositie, vaststelling, voorbeding, vooronderstelling.
pratenderen, eissen, voorwenden, afvordren.
pretentie, eis, afvordering, voorwending.
preteritie, voorbygning.
preterieren, voorbygaan.
pretext, dextel, voorwending tot een schijn. -- onder pretext, tot een dekmantel.
pretieux, kostelijk, dierbaar.
prevaleren, overstreffen, te boven gaan.
prevaricatie, overtreding, te buitengaming, vergryping.
prevariceren, te buiten gaan, vergrypen.
prevenireren, voorkomen.
preventie, voorkoming.
prevoost, zede-straffer, tucht-voogt, Tuchtmeester, Drost; geweldige.
preuve, proeve, bewijs. Item, geestelijk innekomen.
primaat, opper kerkhoofd, eerstheid.
primo, ten eersten.
primitif, eerste, eersteling, oorspronkelijk.
primogeniture, eerst geborenschap, eerstgeboorte.
prins, prince, vorst, voogt, hope overheid.
principaal, voorneemste, voornaamste, saakwillig, self schuldig.
principe, beginsel.

P R.

prior, eerste, overite in een convent.
prisetie, waardering.
prijeren, waarden, schatten.
privaat, afgesondert, bysonder.
privatie, onneming, ontbering, beroving.
prive, bysonder.
priveren, ontnemen, ontfetten, beroven.
privilegie, voorrecht, handveft.
priviligeren, voor Recht geven.
procontant, voor gereed gelt.
pro rata, na behoorte, na aandeel.
pro anno, voor een Jaar.
probabel, bewijselijk, waarschiynlijk.
probatie, beproeving; bewysing, proef.
proberen, beproeven, bewysen, waarmaken.
probleme, leerbeeld, vraagstuk, werkstuk; verhoog, voorstel.
procederen, voortgaan, voortvaren, dinggen, pleiten, bevordren.
procederende personen, dinggluiden.
procedere, voorgang, dingtaal, pleithandel, bepleiting.
proces, geding, twistsaak, rechts pleging.
processie, ommevang.
proclamatie, uitroep.
proclameren, uitroepen.
procreasie, teeling, voorteling.
procreeren, teelen, voortelen.
procuratie, voorfong, volmacht, last.
procuratie ad lites, volmacht om een proces te vervolgen.
procuratie ad negotia, volmacht om eenige saken te beschikken.
procurateur, gemachtigde.
procureren, versorgen, voorforgen.
procurer, versorger, pleit-beforger, volmacht, taalman, gevolmachtigde, versorger. (meent-versorger.)
procureur generaal, algemeen versorger, ge
prodi

P R.

promissie, belofte, toefegging.
promitteren, toefeggen, belooven.
prodigus, deurbrenger, quistgoed.
prodigaliteit, quistling.
prodigeren, verquisten, deurbrengen.
prodigiens, wanschappen, wonderbaarlijk.
produceren, de stukken des gedings overleggen, of voortbrengen.
productie, voortbrenging, overlegging.
product, voortbreng, uitkomst, uitgebraakte.
profuaan, onheilig, werelds, godloos.
proveneren, ontheiligen, ontwijken. (gen.)
profiteren, uitspreken, uiten, voortbrengen.
profiteren, vordren, winning doen, belyden.
profijt, voordeel, winst.
profitabel, voordelig, winstich.
professie, belydenisse, voorgeving, ampt, aangenomen dienst.
professor, hoofd-leeraar, opper-leeraar, hoofd-school-meester, hoofd-bevorderaar, lands leeraar.
profuge, toevlugt, voorvlugtig.
profusie, quistling, verplenging.
progenie, geflacht, afkomst.
prognosticatie, voorspelling, voorduiding.
prognostiqueren, voorkennen, voorduiden, voorkundigen, voorspellen.
progredieren, voortgaan.
progressie, voortgang.
prohiberen, verbieden, beletten.
prohibitie, verbod, beletting.
proje, buit, roof.
project, voorwerp, ontwerp. (ontwerpen).
projecteren, ofte *projicieren*, voorwerpen.
prolatie, voortbrenging.
prolegomena, voor-redeneringen.
prolix, wijtloopig, langzaam.
prologe, voorreden.
prolongatie, verlenging, uitstelling.
prolongeren, verlengen, uitstellen.

P R.

promotie, bevordering, voorfetting. (taal).
promotem, voorsteller, voorfetter, voordpromoveren, bevorderen, voorfetten.
prompt, vaardig, gefwind, sonder hakkelen.
promptitude, vaardigheid, gefwindheid.
promulgatie, verkondiging.
promulgeren, verkondigen.
pronunciëren, uitspreken, vonnis uitwysen.
pronunciatie, uitspraak, uitspreking.
propagatie, voortplanting, uitbreiding.
propageren, voortplanten, voortfetten.
proper, klein, dun, net, eigen.
prophet, gods-tolk, waarlegger, voorfegger.
propheteren, voor-feggen, waar-feggen, preeken, uitleggen eenige voorfeggingen.
prophetic, voorfegging, openbaring.
propice, goetguetig, toegedaan.
propinquet, nabyheid, bloedverwantschap.
proportie, evenredentheid, gelijkmatigheid, voordeeling, evenheid, even-bedeling.
proportioneren, evenredig, vergelyken.
propooft, voornemen, begonnen reden.
proponent, voorsteller, begin-leeraar.
propoferen, *propoueren*, voorstellen.
propositie, voorstel, voorftelling.
propositie van erreur, voorstel van een misflach in een gewijfde.
proportioneel, gelijkmatig.
proprie, eigenlyk.
proprietais, eigenaar.
proprieteit, eigenschap.
proprium, eigen, eigenschap.
propulseren, voordryven, te rug dryven.
prorogatie, uitstel, verlanging. Item, een voor over geven verreck, overdaging.
prorogatie van Jurisdicctie, overgifte van rechts-dwang, daar by men in de rechts-dwang van een hooger rechter bewilligt.
prorogeren, uitstellen, verlengen.

[h]

profeins

W O O R D E N - B O E K .

P R .

proscinderen, afsnyden.
proscriberen, verbannen, versenden.
proscriptie, ban, verbanning.
prose, rijmloos, onberijmt, onrijm.
prospiceren, voorzien, van verre staan, toefien.
prospect, uitsicht.
prospereren, welvaren, veroveren.
prosperiteit, voorspoet, welvaart.
prostitueren, sich selven tot schandelijckheid ten toea stellen, gemcin maken.
prosteren, nederwerpen.
protectie, schut, beschut, bescherming.
protecteur, beicnutter, beschermer.
protegeren, beschermen, beschutten.
protestant, tegenspreker, tegenbetuiger.
protest, voorbetuiging, wederspraak, verwerping, afwyking, recht betoning.
protestatie, tegenspraak, onschuld-tuiging, vry-betuigings-recht.
protesteren, voortuigen, wederspreken, verwerpen, sig selven ergens tegens beklagen.
prothocol, schrijf-boek, klad-boek, schrijfrol, beworp-boek.
prothocolleren, te boek stellen.
provenue, inkomst.
proverbe, spreek woord, spreek-wijs, spreuk, by-spreuk, wijs saak.
proviand, voorraad.
providen, voorzienig.
provideren, voorzien.
providentie, voorzienigheid, voorziening.
provincie, landschap, verheert landschap.
provincialen raad, landstatigen raad, landschaps raad.
provisie, voorziening, voorraad, saak voerloon, voor-erst. (opleggens toe.
provisoneel, by voorraad, voor-erst, tot
provisoor, opsiender.
provocatie, uitdraging, porting, beroep.

P R . P U .

provocueren, provoceren, uitdragen, porren.
prudent, voorsichtig.
prudentie, voorsichtigheid.
publicatie, afkondiging.
publiceren, afkondigen, aflesen.
publijc, openbaar, t gemeen-eigen, gemeintelijk, wereldkundig.
pudijc, schaamtelijk, schaamachtig, eerbaar.
pudicitie, kuisheid, eerbaarheid.
pucril, kindserlijk.
pueritie, kindheid.
punctueel, geschiktelijk, net op zijn stuk.
punctueren, af tekenen, af stippen.
punctum, stip, puntje.
punitie, straf.
punieren, straffen.
pupil, wees, onmondig kind. (heid:
pupillariteit, onmondigheid, minderjarig-
purificatie, reinmaking; suivering.
pureiteit, suiverheid.
puritein, suiver, suivergeest, vrygeest.
purgatie, suivering, lossing. (schuldigen
purgeren, suiveren, verschonon, veront-
purge, versoening, ontschuldiging.
purge crimineel, een dach-brief om sich te
 ontschuldigen van een aarbetigte misdoot.
putatijf, a-hienderwijs, vermeintelijk.
puer, suiver, helder, onschuldig.
putrefactie, verrotting.

Q U .

Q *Uadreren*, voegen, passen, vierkant ma-
quadrant, *quadrant*, vierkant, vierendeel
quadruplyque, antwoord op het derde in-
 brengen van den aanklager.
quadrupliceren, viervoudig maken.
quadragesima, de vasten.
quarantaine, veertichdaagse vasting, of tijt
 van affondering, als yemand van een be-
 smette plaatse komt, daar de pest is.

quali-

Q U .

qualificeren, hoedanig maken, tytel geven
qualificeert persoon, een man van aanzien en
qualificatie, hoedanigmaking. (staat.
qualiteit, aanzien, hoedanigheid, gedaante,
 staat, tytel, aanzien, eerdoening.
quantiteit, grootheid, menigvuldigheid,
 menigte, veelheid.
quanti minoris, is een acte die ingebracht werd
 als yet te veel, of boven de waarde gekoft
 is, daar by men verloekt wederom te
 hebben penningen te veel gegeven.
quanti plurimi, als de verkofte zaak meer
 waard is als de selve is verkofte, ende men
 verloekt soo veel meer als bevonden sal
 werden te behooren.
quartain, derdendaagse koortse.
quartier, vierendeel, een wijk, gewest,
 lijfs-genade.
quartier meester, wijk meester.
quarta falcidia, is het vierendeel van de ge-
 hele erffenisse, het welk den erfgenaam
 niet al te veel makingen belaft, voor
 hem vry mach behouden ende afrek-
 ken, ende de reste aan de making beur-
 deis overgeven.
querel, krakeel, klachte.
querellens, krakelig, twistig.
querelleren, krakelen, beklagen, klagen.
questie, geschil, vraagstuk.
questioneren, ondervragen.
quidam, quant, vent, snaek.
quid pro quo, het eene voor het ander.
quiesceren, beruften, rusten.
quiescende, gerustheid.
quinquenelle, vijfjarig uitstel.
quinte essentie, hoogste kracht. (ding.
quittance, quytting, quijt-brief, quijt-schel-
quiteren, verlaten, ontslaan, ten goede schul-
quohier, een rekenboek, een register. (den.

Q U . R A .

quote, aandeel, marc, deel, portie.
quoteren, aantekenen, teikenen.
quotisatie, schatting, opteikening.
quotiseren, schatten.
 R A .
R *Abat*, afkorting, aflag van de somme.
rabatteren, afkorten, afslaan.
raconteren, vertellen.
race, afkomst.
radicaal, wortelijk, gewortelt, oorspron-
 kelijk, niet takken.
radiceren, wortelen, inwortelen.
raar, selden, yl, dun, aardig, seltsaam;
 ongemeen, bysonder.
raffineren, suiveren. (doorslepen;
 ... *geraffincert*, afgevaardigt, gesuivert,
raillerie, gekkerny, boert.
railleren, gekken, boerten.
ransoen, verlossing, versoening.
ransoeneren, lossen, verlossen, bevrijden.
raisonneren, redeneren.
raisonnabel, fedelijk.
rapamus, mengelmoes.
rampart, val.
ramasseren, vergaderen.
rang, ordre, stad.
rangeren, in ordre schikken.
rappel, herroep, wederroeping.
rappelleren, wederroepen, herroepen.
rappart, aanbrenghing, overdacht, bescheit.
rapparteren, aanbrenghen, overdragen, be-
 scheit brengen.
rappporteur, overbrenger, overdrager, ver-
 haler.
rareiteit, seldzaamheid, een ongemene zaak,
 yets bysonder.
rapt, roof, schaking.
raseren, vernielen, af-schryven, scheeren.
rapsodie, mengelmoes.

W O O R D E N - B O E K .

R A. R E.

rate, behoorte, portie, aandeel.
ratificatie, bekrachting, bevestiging.
ratificeren, bekrachtigen, bevestigen.
ratiocinatie, redenering, redenvoering.
rationaal, redelijk.
rauw aëlie, is als men van nieuws ende rau-
 lijks wat eist, en werd also onderschei-
 den van appel, of reformatie.
ravage, roving, vernieling, geweld.
ravelissement, onderlinge, making tusschen
 man en vrouw.
realiseren, bestaan, in wesen zijn.
reauditie, wederhoring, herhoring.
reauditie verfoeken, is van 't gewijsje van den
 raadsheer op de roile sittende, verfoe-
 ken herhoring aan de volle vergadering
 van de raadsheeren.
rebel, wederspannig, afvallig, hartnekkig.
rebellie, afvalligheid, wederspannigheid,
 muitery, opstant tegens yemand.
rebelleren, wederspannig zijn, tegen-
 spannen, muiten.
recapitulatie, hooft-deeling, weder-haling
 der hoofstukken, verdeling.
recapituleren, hoofdelien, de hoofstuk-
 ken wederhalen.
recederen, auz len, afwyken.
recenseren, overrekenen, narekenen.
recepisse, ontfang, ontfang-bekentenis, quijt-
receptie, ontfangsig, aanneming. (brief.
recept, ontfangsig, inneemsel.
recess, uitsel, afscheid, weggang.
recipieren, ontfangen.
receptabel, ontfankelijk.
reciprocatie, wederkering.
reciproque, wederzijds, onderling, weer-
 kering, heen en weer, over en weer.
recherche, onderzoek.
reciteren, weerhalen, oplazen, opzeggen.

R E.

recit, verhaal.
reclamarie, tegenroep, wederspraak.
reclameren, tegenroepen, wederspreken.
recognosceren, erkennen.
recognitie, erkentenis.
recolement, oversiening, wederhoring.
recolement van rekening, herrekening.
recolement van getuigen, als de getuigen na-
 der ondervraagt ende be-eedigt werden.
recoleren, overhoren, oversien.
recommandabel, pryfelijk, aanpryfelijk.
recommandatie, aanbeveling, aanpryng.
 voorschryving, gebiedenis.
recommanderen, aanbevelen, aanpryfen.
recompens, vergelding.
recompenseren, vergelden.
reconciliabel, vertoenlijk.
reconciliatie, versoening.
reconcilieren, versoenen.
reconvenieren, wederom eischen, weder
 aan spreken, tegen eisch doen.
reconventie, weder-eiffing, weder-aanspraak.
recordatie, herdenking. (tegen eisch.
recorderen, herdenken, geheugen, erinneren.
recours, toevlucht.
recouvrement, weerkryging, verhaling.
recouwenen, veroveren, wederkrygen.
recreatie, vermaak.
recredentie, toevertrouwing, vertrouwing,
 vooroordeel, voor afgewesen besit.
recreëren, vermaken, verlustigen.
rector, school-voogt, bestierder.
rector magnificus, lands-school-voogt,
 hoog-school-voogd.
reculeren, aanzelen, te rug-wyken.
reconcil, verlaanen, kort verhaal, versameling.
recuperabel, weerkrygelyk.
recuperatie, verovering, weerkryging.
recupereren, veroveren, weerkrygen.

W O O R D E N - B O E K .

R E .

recusant, onwillig, weigerende.
recusatie, weigering.
recuse, weigeren.
redemptie, verlossing, vrykoop, af-lossing.
redhibitie, wedergeving.
redhibitoire actie, oppraak van wederom ge-
 ving van eenig gekoft goed. (brengen.
redigeren, maken, stellen, (schikken, daar toe
rediten, herseggingen, wederseggingen.
redimeren, verlossen, vrykopen.
reditus, wederkomst, inkomst.
redonderen, overvloeijen, hervloeijen, te
 rugge vloeijen.
redoubleren, verdubbelen.
redres, herstelling.
redresseren, herstellen, herschikken.
reduceren, wederleiden, te recht brengen,
 herbrengen. Item, van een meerder op
 een minder getal brengen.
reductie, herbrenging, herleiding, herstel-
 ling van een meerder tot een minder ge-
 tal. Item, beroep van een uitspraak van
 goede Mannen.
reel, dadelijk, waarlijk.
referendarien, overbreogers, verhalers.
refereren, verhalen, bybrengen.
reficieren, hermaken, vermaken.
refectie, verfrissing, vermaking.
refleteren, verbuigen, ombuigen, ergens
 na toe buigen.
reflectie, verbuiging, weerflach, weerbui-
 ging, of kering, toeneiging.
reformatie, hervormer.
reformatie, hervorming, suivering, klaring.
reformeren, hervormen, suiveren. Item, ver-
 toeken van een hoger rechter herstelt te
 werden, en verbetert te hebben een von-
 nis, dat van een lager rechter tot nadeel
 gewelen is.

R E .

refractie, wanschouwing, verbrenging.
refrenatie, betoming.
refrenabel, betomelijk.
refrescheren, vervrassen.
refuge, toevlugt.
refugeren, toevlugt nemen.
refunderen, vergelden, opbrengen.
refuseren, weigeren, afslaan, van de hand
 wyfen.
refus, weigering.
refutatie, wederleg, wederlegging.
refuterer, wedeleggen.
regard, opzicht, aanzien, achtneming.
regaal, koninklijk.
regalien, konings recht, voorrechten.
regeneratie, wederbaring.
regent, bestierder, voogd. (krijgsvolk)
regiment, beheerling, bestier. Item, een hoop
register, tafel, rol, bladwyfer, blaaffert, lijst.
registreren, opschryven.
reglement, schikking, ordre.
regneren, heerschen, bestieren.
regres, verhaal, of verhaal op een ander.
regresteren, berouw hebben.
regret, berouw, leet wesen.
regulier, geregeld, geschikt, recht-uit.
reguleren, schikken, regelen, stieren, voegen.
rejecleren, verwerpen.
rejeclie, verwerping.
reiteratie, herhaling.
reitereren, herhalen, hervatten.
rei vindicatie, rechts-uitvoering, uitwin-
 ning, saaks-eigen aantal.
relaas, verhaal, vertelling. (varen)
relateren, vertellen, verhalen zijn weder-
relatie, betrekking, verhaal van verrichtinge.
relate, opzichtelijk, met opzicht ergens op,
relaxatie, lossing, ontslaging, ontlossing,
 verbreiding.

W O O R D E N - B O E K

R E.

releveren, opheffen, verheffen, herstellen.
relief, herstelling in 't geheel, herstel-brief.
relief tegens in debite verheffing, herstelling in zijn geheel tegens de onbehoorlyke verkryging van een dach-brief.
relief tegens de indibitie interjellie van de appellatie, herstelling tegens de onbehoorlyke inbrenging des beroeps.
relief tegens de indebitie exploteringe van de appellatie, herstelling in zijn geheel tegens de ontydige bekendmaking des beroeps.
relivement, ontheffing, verheffing.
religie, godsdienst.
religieus, godsdienstig, godplichtig.
reliqua, overblyfsel, overschot.
reliquien, overblyfselen.
remarque, aanmerking.
remarqueren, aanmerken.
rembourseren, weer-uitgeven, weer betalen.
remedie, hulp-middel, heel-middel.
remedieren, heelen, genesen, weder te recht brengen.
rememorant, herdenken, weer-verhalen.
remissie, herdenking.
remissie, oversetting, oversending, overmaking, vergiffenis, vergeving.
remitteren, oversetten, overmaken, quijt-remonstrant, vertooner, aanwyser, (schelden.
remonstrantie, verhoog.
remonstreren, vertoonen.
removeren, weeren, afwenden.
rencontre, ontmoeting, bejegening.
rencontreren, ontmoeten, bejegenenen.
rendant, rekening houder.
rendevous, vergader-plaats.
renfort, versterking.
renomee, vermaartheid.
renormeren, vermaart maken, vermaaren.
renunciatie, ontzegging, opzegging.

R E.

renunciëren, ontzeggen, opzeggen.
renovatie, vernieuwing.
renoveren, vernieuwen.
renversen, verkeren, omkeeren.
renverfaal-brieven, weder-blijk-brieven, onkrating-brieven, tegen-brieven.
renvoy, verending, wederending.
renvoyeren, verenden, wederenden.
reparatie, vermaking, vergoeding, herma-repareren, vermaken, vergoeden. (king-reparabel, herstelbaar.
repartieren, verdeelen.
repartitie, bedecling, aandeel, verdeling.
repelleren, verdryven, te rugge dryven.
repeteren, herhalen.
repetitie, herhaling, verhaling.
replicatie, antwoordelijk, tegenweertijk.
replicatie, ontvouwning, hervouwning, herhaling.
repliceren, weder-seggen, weder-antwoorden.
replijc, weder-segging, weder-antwoord, verantwoording.
repos, ruste, verposing.
reposeren, rusten, verposen.
reprehenderen, berispen.
reprehensibel, berispelijk.
reprehentie, berisping, bestraffing.
représalie, weder-neming, weder-eiffing met geweld, becommering ende besetting om de gemeene saak. (oeming &c. --- brieven van représalie, brieven van weder-representatie, vertoonen, plaats-vulling van een ander.
representatie, vertoonen, plaats vullen, verbeelden, in plaats van een ander komen.
reprimende, bedwang, bestraffing, verwyting.
reprimeren, verdrukken, bedwingen.
reprinse, hervatting.
reprobacie, verwerping, wraking, verwyting.

repro-

W O O R D E N - B O E K .

R E.

reprocheren, wraken, verwerpen.
reprocheren, verwerpen, wraken, berispen, wederleggen.
reprochabel, verwytelijk, verwerpelijk.
reproche, berisping, wraking, verwerping.
repromissie, weder-belofte.
repromitteren, weder-beloven.
republycque, gemeen-best, gemeinten-staat.
repudiatio, *repadie*, verlating, verstoting.
repudieren, verstoeten, verlaten. (vigheid.
repugnantie, tegenheid, tegen-of weerstre-
repugnieren, bevegten, tegenstryden.
repulsie, verdrijving, afweering.
repuls, afllich, weigering.
reputabel, achtbaar.
reputatie, achting, achtbaarheid.
reputeren, achten, weder op denken.
request, verzoek, verzoek-schrift.
request civijl, heus verzoek van herstelling.
request civil om de conclusie te amplieren, ver-
 zoek-schrift om zijn besluit in rechten te
 mogen vergroten.
requirant, eijler, aanlegger, verfoeker.
requieren, verfoeken, eijlen.
requisitie, verzoek.
requisitorien, verzoek-brieven, verzoekingen.
rescriptie, schrift, weer-schrift.
rescriberen, antwoorden, weder-schryven.
rescontreren, ontmoeten, wedervaren.
rescinderen, afnyden vernietigen.
rescissie, afbreking, afnyding, vernietiging.
reservatie, voor-behouding.
reserveren, behouden, voorhouden.
resico, gevaar.
resident, verblyver, plaat-houder.
residentie, verblijf, verhouding, sitting.
resideren, verblyven, verhouden, zitten.
residuum, overschot.
resignatie, overwysing, vertigting, overlating.

R E.

resignieren, overwysen, verticheen, overlaten.
resiliëren, te rug springen, uitscheiden.
resistentie, wederstant, tegenstant.
resisteren, wederstaan, tegenstaan.
resolveren, voornemen, besluiten.
resoluit, onbetuutert, rustig, vrypostig.
resolutie, voorneming, opzet, besluit, ontlof-
 sing, ontbinding, ontknoping, vervlie-
 ting, versmelting, besluiting, voornemen.
resonantie, weerklank. (hooring.
resort, bestek, kaveling, strekking, onder-
resortieren, gehoren, onderhoren. (digheid.
respect, ontzag, geslag, aansien, opzicht, waar-
respecteren, eerbieden, ontzien.
respectieve, onderling, so in't een als in't ander.
respite, uitstel, tijdgunning.
respireren, aasem-halen, adem scheppen.
respiratie, aasembaling, ademtocht.
responderen, antwoorden, verantwoorden.
responsabel, verantwoordelijk.
responsie, ant woord.
ressentieren, gevoelen, betaalt setten.
ressentiment, gevoelen. (state stellen.
restabilieren, weder oprichten, wederom in
restablissement, *restauratie*, hersteltenis we-
 der-oprechting, herstelling, oprechting,
 vernieuwing.
restaureren, oprichten, weder-oprechten.
reste, overblijffel, overschot.
resteren, overblyven, overschieten.
restitueren, herstellen, wedergeven.
restitutie, herstelling, wedergeving.
restant, *restoir*, overschot, overblijffel, vergoes
restrickt, verknocht. (ding.
restringeren, inprangen, verprangen, op't
 nautte nemen.
restrictie, vervang, inbinding, eng ende
 op 't nauwste genomen.
restrictien, inbanden.

resultat

[4]

W O O R D E N - B O E K .

R E.

resultatie, weerspringing, opsprong, opstand.
resultieren, weerspringen, opspringen, ont-
 staan, ontspringen.
resumeren, herhalen, hervatten.
resumptie, herhaling, hervatting.
resurrectie, verryfenis, weder-opstanding.
resusciteren, verwekken. (achteren.
retarderen, vertoeven, ophouden, ver-
retardement, vertoeving, ophouding.
retardatie, verhinderling, verachtering.
retenne, weerhouding.
retentie, onthouding, aanhouding.
reticentie, verfwyging.
retineren, onthouden, behouden, verhouden.
retireren, aarzelen, vertrekken.
rhetorijcque, de kuust om gierlijk evenwel
 te spreken. (denryker.
rhetorizijn, *rhetoriquer*, rymer, dichter, re-
retorqueren, verdraaijen, verkeeren, te
 rugge dryven.
retorfie, omdraaijing, omwending, te rug
 dryving, verkeering.
retouren, weer overgefonden koopmanschap.
retour, weerkeer, keer.
retourneren, wederom keeren.
retract, naalting, benadering, nakoop.
retract, vertrek, wijk.
retractabel, herroepelijk, herdoenlijk.
retracteren, herroepen, herdoen.
retrencheren, afsnyden, besnoeijen.
retroacten, de eerste acten te vooren gehou-
 de dingtalen.
reumatijc, koud, vogtig, nat, vloeijig.
reveillieren, ontwaken, opwekken.
reveille, opwekking, ontwaking.
revelatie, openbaring.
reveleren, openbaren.
revenge, wraake, weerwraak, vergelding.
revengeren, wrecken, vergelden.
revenden, inkomsten van goederen.

RE. RI. RO. RU.

reverentie, eerbieding, eerbiedich. (sien
reviseren, oversien, herzien, weder gaan.
revisie, weder overfiening van een gewijde
revisieur, overfienender. (zaak.
Proces stukken van Revisie Evangeliseren,
 de stukken van weder overfiening van
 't gewijde behoortlijk toegezelen.
revocabel, herroepelijk.
revocatie, herroeping, intrekking.
revoceren, wederroepen, herroepen.
revolveren, ontwinden, omwenden, om-
 loopen.
revolteren, afvallen, omkeren, oploop maken.
revolte, oploop, afval.
revolutie, ontwinding, omwenteling, om-
 loop, omrolling, omdraaijing.
ridicule, *ridiculus*, belacchelijk.
rigueur, strafheid, strengheid.
rigoureux, streng.
riale, goot, verlaat.
rifique, *rifico*, gevaar.
riual, medevrijer, minnemaat.
roboratie, sterking, vastmaking.
roboreren, sterken, sterk maken.
robust, sterk, vast.
royal, koeninglijk.
royeren, uitschrabben.
route, verftroijing.
rubriek, aftekening, opschrift.
rudiment, schets, beginsel, ontwerp.
rude, hart, rouw. (sting.
ruine, vernieling, nederftorting, verwoe-
ruineren, vernielen, nederftaan, te gronde
ruineus, bouwvallig. (werpen.
ruminatie, herkauwing, herhaling.
rumineren, herkauwen.
rumoer, gerucht, getier.
rupture, brcuk.
rustijk, boers.
ruje, listigheid.

A S.

S C.

Sabbath, rustdach.
Sabbatharis, rustdach dryver, of houder.
saccage, plondering.
saccageren, plonderen, roven.
sacrament, heil-teiken, eed-bond.
sacramenteel, verbonds tekening.
sacrerem, heiligen, wijen. (hande.)
sacrificie, toeheiliging, heiliging, offer.
sacrilegie, kerkroof, keikdievery.
sacristie, heiligdom, de plaats daar de priesters het koorkleet aan doen.
saisoen, gety, jaargety.
saiseren, vatten, valt houden.
saisie, genieting, besit.
saldereu, effenen, rekening fluiten.
salde, slot van rekening.
salarieren, besoldigen, lonen.
salaris, wedde, loon, besolding.
salvatie, bewaring, beschut. (lei-brief.)
salveconduit, sauconduit, vry geley, vry ge-
savegarde, bescherming, beschutting, vrije waarnis, vry geley.
salverem, bergen, in veiligheid brengen.
- In salvo, in behouden haven.
salvo schieten, goe reis of eerscheut doen.
saluerem, saluterem, begroeten, groeten.
salut, heil, saligheid, groetenis,
salutair, heilsaam, gesont.
salutatie, begroeting, heilwenfing.
sablant, oogenschijn.
sanctimonie, sanctiteit, heiligheid.
sanctificatie, heilichmaking.
sanctificeren, heilichmaken.
sanctificator, heilichmaker.
sanguin, bloetrijk, overvloet van bloet.
sapientie, wijsheid.
sapperen, ondergraven.
satisfactie, voldoening, genoechdoening.
satyra, steekdicht.

scabel, bank, voerbank.
scabreus, rouw, ring, schrabbig, schurft.
scandaal, aantloot, ergernis.
scandalens, ergerlijk, aanstootelijk.
scandaliseren, ergeren, aantloot geven.
scandalisatie, ergernis geving.
scapperen, ontkomen.
scarificeren, scharven, koppen.
scarificatie, scharving, kopping.
schedule, handschift, geel, briefken.
scelereus, schelmachtig.
scena, gestalte, voorstel.
scene, toneel, uitkomst in de comedie.
scoper, koninkstaf, rijkstaf.
scientie, wetenschap.
sciatica, heup en lende pijn, welke veroorzaakt word door scherpe vochtigheid.
scisma, tweespalt, scheuring.
scismatijeq, scheurmaking, scheursuchtig.
scholastijeq, schools, leer-kind-achtig.
scholasticus, schoolgeleerde.
schole, leerplaats.
scinilleren, tintelen, glinstren, vonken.
scinillatir, glinsting, tinteling, vonking.
scopus, wit, doel, oogmerk.
scortatie, hoerering.
scorteren, hoereren, hoerdery bedryven.
scripsuere, schrift, rechtstuk, pleitstuk.
scrupule, angst, bekommring, gewicht van twintig greinen.
scrupuleusheit, beschroomtheid.
scrupuleus, anchtig, achterkousig.
scrutatie, nalocking, doorgronding.
scruterem, doorsnuffelen, nalocken, door.
scurre, rabauw, guit, fielt. (gronden.)
scurriliteit, fieltery, rabauwery.
scurvil, fieltachtig, guitachtig.
secessie, afwyking.
secluderen, afluiten, uitsluiten.

S E.

seclusie, afsluiting, uitsluiting.
seconde, tweede, de helper in een duel.
seconderen, bystaan, te hulp komen.
secours, bystand, hulp.
secret, geheim, verborgen.
secretelijk, heimelijk.
secretieren, verbergen, verholen, houden, verzwijgen.
secretary, stads-schrijf-kamer, of geheim-kamer.
secretaris, raad-schrijver, geheim-schrijver, gerechts-schrijver, staats-schrijver, die saken van staat te boek schrijft.
sette, aanhang, gedeeltheid, gefintheid.
seffaris, aanhanger, navolger.
seffie, snijding.
seculier, wereldlijk mensch.
seculum, honderjarige eeuw.
secundum quid, na yet.
securiteit, veiligheid, onbekommertheid, onbeschroomtheid, gerustheid.
secuer, onbekommert, veilig.
seditie, oproer.
seditiens, oproerig.
seducteur, verleider.
seductie, verleiding.
signeur, heere.
seigneurie, heerschappije, heerlijkheid.
sejour, verblijf, verblijfplaats.
sejourneren, verblijven, woonen.
sejunctie, onderscheiding, afscheiding.
sejungeren, afsonderen, scheiden.
semblant, schijn.
seminarium, planthof, quakerije van jonge studenten.
semiplene probatie, bewijs ten halven.
senator, raadsheer, rijksraad.
senaat, raad, vroetschap, raads-vergadering.
senatus-consulta, raadsbesluiten.

S E.

senatus-consultum Libonianum, een raadsbesluit, inhoudende dat alle die gene, dewelke om geld in quade saken in rechte toerusten, ofte valsche getuigenisse gaven, of over een gekomen waren, of maatschappye in gegaan waren tot verbintenisse van onnossele, die haar selven of een ander onder haar macht zijnde een making of erffenis over de hand in een krijgsmans of een anders uiterste wil gemaakt hadden: die haar selven mond-borgen van de weefe door een uiterste wille gesteld hadden, souden strafbaar zijn voor de misdaad van valsheid.
senatus consultum Macedonianum, een raadsbesluit verbiedende, dat men geen geld op een onsekere naam, en op grote woeker aan soonen des huisgefins mocht geven te leen: maar die sulx deden, verloorren haar opspraak tegens den selven, en waren haar geld quijd.
senatus consultum Orphitianum, een raadsbesluit waar by de kinderen werden toegelaten tot de goederen van haar moeders, dewelke, sonder uiterste wille te maken, sterven: dit raadsbesluit heeft mede plaats in hoere-kinderen, dewelke tot de erffnisse van de moeders worden toegelaten.
senatus-consultum Tertullianum, een raadsbesluit, waar by de moederstot de erffnisse van haar kinderen, dewelke sonder uiterste wille te maken, sterven toegelaten worden: dit heeft mede plaats in hoeren, dewelke mede tot de goederen van hare kinderen worden toegelaten.
senatus-consultum Trebellianum, een raadsbesluit, by welk werd toegestaan dat een erfge-

erfgenaam uit de hand, de welken de erfenis maar gemaakt was om aan een ander weer over te laten, mocht voor sich behouden het vierde gedeelte der erfennisse, ende het selve den erfgenaam over de hand af korten.

senatus-consultum Vellejanum, een raads-besluit by welke een vrouwe, die door haer selve, voor yemand, 't zy in borchtochte, of eenige andere verbintenisse heeft verbonden, word daar van ontflagen, ende de verbintenisse of borchtochte voor nietich gehouden.

senior, ouderling.

sensibel, gevoelig.

sententia, vonnis, oordeel, 't gewijsde, uitspraak, spreuk, uitspraak.

sententia interlocutoria, een by oordeel, tussengesproken oordeel. (wijfde,

sententia provisioneel, een voor afgewelen gesententia *diffinitief*, eind-oordeel.

sententieren, vonnissen, oordeel vellen.

sententius, strijk.

sentinel schiltwacht.

sentiment, gevoeligheid, gevoelen, oordeel.

separatie, scheiding.

separatie bonorum, boedel-scheiding.

separabel; onderscheidelijk.

separeren, scheiden.

sepiment, thuin, thuing.

seponeren, wechleggen, ter zyden leggen.

sepulchre, graf, doodgraf.

sepulture, begraaffenis, graf.

sequela, gevolg.

sequestratie, bylegging, overgift, in bewaarder handsteeling.

sequester, scheidsman, makelaar, segsman in wiens handen een twistige sake te bewaren, en als in verzekeringe gestelt wert.

sequestreren, overgeven, in bewaaring stellen.

sereniteit, helderheid,

sergeant, bedienaar, rechtsbode, een die het krijgsvolk in gelederen stelt,

serius, ernstig,

sermocineren, redenvoeren, redeneren.

sermoen, predicatie, leerreden, vermaning.

servateur, behoeder, behouder.

serviteur, dienaar.

servil, slaafs, slaafachtich.

servituit, dienstbaarheid.

servitus pradiorum, erf-dienstbaarheden,

servitus pradiorum urbanorum, huis-dienstbaarheden.

servitus pradiorum rusticorum, veld-dienstbaarheden.

sessie; sitting, vergadering, by-een-komst.

severiteit, hardigheid, strengheid,

seveer, streng, gestreng.

seureté des corps, vry-geley, vry-brief, lijfsverzekering,

sexe, soorte, geslachte, kunne, hy, of sy.

secaneren, haatsoeken, hoetelen.

secanerie, haatsoekigheid, hoetelagtigheid,

secanneur, hoetelaar, haatsoeker.

segnal, teiken.

signaleren, teikeren, bekend maken.

signature, tekening, onderteikening.

signet, merkring, zegelring.

significat, duidelijk, beduidzaam.

signifieren, beteikenen.

significatie, beteikening.

signum, teken, merkteken.

silen:ie, stilswyging,

sileren, swygen, stilswygen.

simonie, ampt koopning, geestelike amptkoopning.

similis, gelyk.

similiter, gelykclijk.

simpel,

W O O R D E N - B O E K .

SI. SO.

simpel, enkel, eenvoudig, slecht.
simpliciteit, eenvoudigheid, slechtigheid.
simulatie, veinsing, bewimpeling.
simuleren, veinsen, bewimpelen.
sincer, oprecht, eenvoudig.
sinceriteit, oprechtheid.
singulariteit, byzonderheid.
singulier, byzonder, sonderling.
sinister, slinx, vals.
sinisterlijk, valselijk, met bedrog.
sisteren, in recht stellen, yemand vertoonen ofte doen komen.
situ, *situatie*, stand, gelegenheid, eigenschap eender plaatse.
situieren, stellen, nederstellen, gelegen zijn.
sobereeren, suinig zijn, spaarsaam zijn.
sobere, nuchteren, suinig, spaarsaam, schaats.
sobrietieit, nuchterheid, spaarsaamheid.
societeit, gezelschap, maatschap, gemeenschap.
solaes, troost.
solageren, vertroosten.
solemneel, feestelijk, plechtelijk, opentlijk, na behooren.
solymniseren, vieren, feest-vieren, hoog tijd houden, plechtigen.
solemniteit, hoogtijd viering, feest-pleging.
solicitatie, beneestiging, verlock.
solicitan, verfoeker, aanloeker.
soliciteren, beneestigen, verlocken.
solide, louter, hegr, hard, vast, lichamelijk.
soliditeit, louterheid, zichtigheid, vattigheid, lichamelijkheid.
solitair, eenzaam.
solitude, eenszaamheid.
solstize, sonne-stand.
solvent, betaalbaar.
solveren, oplossen, lossen, betalen.
solusie, oplossing, lossing, betaling.
solusien, voldoening-schrift.

SO. SP.

sombre, beschaduw, bedekt, treurachtig, akelig, droevig.
somma, samen, in 't geheel.
sommier, *sommairie*, inhoud, kort-begriip.
sommaise, opeffing, optelling.
sommeren, af-tissen, afvordren, uit-eiffen, opeiffen, optellen.
sonnet, klinkdicht.
sontues, liet *suntucus*, kostelijk.
sonderen, gronderen, peilen.
sophist, muggesifter, neuswijs, bet-wetert, haarklover, woordvitter.
sophistieren, muggesiffen, bet-weten.
sorteren, uifondren. (men-
 ---effelt *sortieren*, stand grijpen, te stede koulaes; *soulagement*, troost.
soulageren, vertroosten.
souverain, opperhoofst, opperste, oppermacht hebbende. (heid.
souverainiteit, oppermacht, opperhoofdig-spanceren, gaan waudelen.
spargeren, verspreiden.
spatie, wijte, ruimte, lege plaats.
spatieus, ruim, wijd.
spasme, de kramp.
specerien, drogerijen, kruiden.
speciael, sonderling, byzonder.
speciale procuratie, sonderlinge last.
specialijk, intonderheid, byzonderlijk.
specialiteit, byzonderheid.
specie, gedaante, soorte, byzonder.
species, gedaante, soorte, gemeen gedaante.
specieus, sonderlijk, sonderling.
specificatie, sondering, benoeming, uitdrukking, gedaant-geving, rekening.
specificeren, *specificeren*, tonderen, uifsonderen, noemen, uitdrukken.
spektakel, schouwspel, beschouwspel.
spektateur, aanschouwer, kyker.

spekt

W O O R D E N - B O E K .

SP. ST.

ST. SU.

speetren, aanschouwen, besinnen.
spektantie, opmerking, bespeuring, bespie-
 ding, beschouwing.
speculeren, besinnen, bespeuren, bespieden,
 bezeffen, beschouwen.
speculatie, opmerking, beschouwing, sin-
 nelijkheid.
speculatijs, opmerkent.
spelonk, aardkuil, grotte.
sphere, kloon, bol, aardkloon.
spendieren, bekostigen, verspillen, aan te
 kost hangen.
spirituel, geestelijk.
spindieren, glinsteren.
splendeur, klaarheid, glans.
spoliatie, berooving, plondering.
spolie, stooting, roof. (doen.)
spolieren, berooven, plonderen, stooringe
spongieux, sponsachtig, schuimachtich.
spandart, velt vlagge.
stabilieren, vast stellen, bevestigen.
stacieren, laten staan, in state stellen.
status, staat, hoofd-saak.
in state, opgehouden, uitgesteld.
statue, beeld, stakbeeld.
statueren, instellen, vast setten, wille keuren.
statuten, instellingen, landrechten, stads-
 wetten, willekeuren.
statue, lijfsgroote, lijfstat.
steriliteit, onvruchtbaarheid.
steril, onvruchtbaar.
stimulatie, aanporring.
stipulatie, toefegging.
stipuleren, voortdrijven, aanporren.
stipuleren, toefeggen, bedingen. (heid.)
stratacema, arglistigheid, loofe trek, loos-
structure, timmering, gebouw.
student, leerling, boek-oeffenaar, schoolgast.
studie, leeroeffening, vlijt.

studeren, vlyten, offfenen, benaarstigen.
studicus, naastig, vlytig, leersuchtig.
studoor, oeffenkamer, leerkamer.
stupiditeit, plompigheid.
stylo novo, na nieuwe stijl.
stylo veteri, na oude stijl.
suaderen, raden, aanraden.
suasie, aanrading, overreding.
suasor, overredcr.
subhasteren, verkoping by opveiling.
subhastatie, stak verkoping, verkoping by
 uitroep, en opveiling.
subalternatie, ondergesteltheid.
subalterne, onderhoorig.
subalterne rechtters, lager rechtters, die on-
 der een ander hooger rechter staan.
subdivideren, onderscheiden, onderdeilen.
subdivisie, onderdeeling.
subduceren, afstrekken, afceiden.
subductie, afceiding.
subjeel, onderlaag, onderwerpsel, grontsaak.
subjeclie, onderdanigheid, onderwerping.
subjicieren, onderwerpen, onderdanig ma-
subijt, snel, terskoon, gefwind. (ken.)
subjugeren, onderbrengen.
subjungere, onderwerpen, ondervoegen.
subleveren, ophaffen, ophelpen, opbeuren.
sublevatie, ophessing, opbeuring.
submissie onderstelling, verblijf.
submitteren, onderstellen, verblyven.
suborneren, heimelyk besteken, uitmaken.
subrept, steelswijs, ter sluip.
subreptie, heimelyke ontrekking.
subreptijs en obreptijs, onderkropen.
subrideren, mees-muilen, koker-muilen.
subrogeren, in de plaats van een ander stel-
 len, plaats vullen.
subscriberen, ondertekenen.
subscriptie, ondertekening.

subsidie, onderstand.
subsisteren, bystaan, onderstand doen, helpen.
subsistentie, onderstandigheid, beltaanlikheid.
subsigneren, onderteikenen.
substantie, wesentlijkheid, zelfstandigheid.
substantieus, bondig, zelfstandig, eigen.
substractie, aftrekking. (krachtig.
substraheren, afrekken, onttrekken.
substitueeren, in de plaats stellen, yemand in zijn stede stellen, onderstellen.
substitueerde erfgenaam, een erfgenaam die in de plaats van een ander is gesteld.
substitut, in plaats gestelde, ondergestelde, onder-schout. (stelling.
substitutie, in de plaats-stelling, onder-substitutieren, ontvluchten.
subtiel, spitsvindig, scherpsinnig, fijn, sneedig.
subtiliseren, haarkloven, fijn maken.
subtiliteit, spitsvindigheid, scherpsinnigheid.
subvenieren, voorkomen, te hulp komen, onderstand doen.
subventie, onderstand, hulp.
subversie, omkering.
subverteren, omkeren, verwoesten.
subvirguleren, onderstrepen.
succederen, involgen, navolgen, gelukken.
successie, versterffenis, navolging, involging.
successie ab intestato, navolging by versterff in de eiffentille sonder uiterste wille.
successieur, erfgenaam, nakomeling.
succes, geuk.
succincte, beknopt. (ben.
succumberen, onderleggen, de neer-lage hebben.
suffisam, genoegzaam.
suffocatie, verstikking, verworping.
suffragie, keur, stem, toestemming.
suggereren, ingeven, toebrengen, toelieten.
suggestie, ingeving, overbrenging.
suus, stoet, gevotg, sloop.

sumptueus, kostelijk.
superabondant, overvloedig.
superabondantie, overvloed. (de laar.
superarbitr, over goede man, opper-mid-
superbe, hoogmoedig, trots, hovaardig.
superbiteit, hoogmoedigheid, trotsheid.
superficie, oppervlak, vlak, vlakte.
superflu, overvloedig, overtollig.
superintendent, oppervoogt.
superioriteit, overheid.
superius, bovenlang.
superscriptie, opschrift.
superfederen, aflaten, nalaten.
supersolutie, overbetaling.
superstitie, overtolligheid, bygeloof, overgeloof, wangeloof, waangelovig.
superstitieus, overstallig, bygelovig.
suppediteren, toereiken, verschaffen.
suppeditatie, verschaffing.
suppleren, vullen, vervullen.
supplement, suppletie, vulling.
supplianten, smeekelingen, verzoekers.
supplicatie, smeeking, smeek(s)chrift, ootmoedig verzoek.
supplicie, straffe, lijf-straffe.
suppliceren, smeken, te voet vallen.
support, steunsel, stut. (derschragen.
supporteren, verdragen, ondersteunen, on-
supposeren, ondersteunen, onderstellen, uit-
 maken, toestellen, vergieren.
suppoost, ondergestelde, onderhorige.
suppositie, uitmaking, toetelling, onder-
 stelling.
suppressie, verdrukking, onderdrukking.
supprimeren, verdrukken, onderdrukken.
 t'onderhouden, demper.
surmonteren, opklimmen, te boven gaan.
surpreneren, betrappen, verrassen.
surplus, overschot.

S U. S Y

surceptie, afrooning, onfusfeling.
surrogatie, in de plaats stelling.
surrogeren, in de plaats stellen.
surseance, fchorffing, opfchorting, uiffel.
survivantie, overlevering, toefegging om naar yemands dood in zijn ampt, ofte officie te komen, of te blijven.
fusciteren, opwekken.
fufpect, verdacht.
fufpect de faga, van voorvluchte verdacht.
fufpecteren, verdenken, nadenken, achterdenken.
fufpenderen, opfchorten, afstellen.
fufpenfie, opfchorting, fchorffing, twiffel, onfekerheid.
fufpens, opgefchort, in twiffel.
fufpicio, achterdocht, argwaan, nadenken, achterdenken, vermoeden, achterkou.
fuftentatie, onderhoud. (figheid,
fufnteren, fttaande houden, onderhouden, ophouden.
fufineren, fttaande houden, drijven.
fufineue, ftandehouding, dryving, gevoelen.
fyndagoge, fchool, vergaar-plaatfe.
fynde, kerken landraad, kerkelijke vergadering.
fymbole, veldteken, gelag, waarteken.
fympfonie, t'lamenluiding.

T A.

T *Abellioen*, bondfchrijver.
tabernakel, een tente, een hutte.
tablet, tafel-boeken.
tacite, ftillwijgende.
tapijt, pel, behangfel.
taille, geflate.
tardement, vertoeving.
tarderen, vertoeven, benijden, ophouden.
taliter qualiter, telle quelle, fo wat heen.
taverne, herberg, kroeg.

T A. T E.

tavernier, waard, herbergier.
tautologie, hatering, dubbel-fpreuk.
taxatie, fchatting, waardering.
taxeren, fchatten, waarden.
tedieux, verdrietig.
temerair, roukeloos, ftout, vermeten, lichtvaardig, onbedachtlijk.
temeriteit, lichtvaardigheid, rukeloosheid.
temperen, matigen.
temperantie, matigheid.
tempel, kerk, gods-huis.
tempeeft, onweer, ftorm.
temporeel, tijdelijk.
tempeffive, in tijds, by tijds.
tenderen, ftrekken.
temptatie, quelling.
tempteren, quellen.
teneur, inhoud.
tentatie, beproeving, verfoeking, bekoring.
tenteren, beproeven, verfoeken, bekoren.
tergiverfatie, uiffel, tegenftribbeling.
tergiverferen, tegenftribbelen, uiffel foeken.
termijn, bepaling, paal-teken, merk-teken.
termijn houden, gefette ding tijd houden.
termen, bepaalde ende gepafte woorden, in *terminis*, ter sake dienende.
terminatie, einde, uit-einde, bepaling.
termineren, eindigen, bepalen, uitten, vellen.
territorien, landpalen.
teftament, uiterfte-wille, verbond.
teftamenteur, erf-uiter, die geftek is tot de uitvoeringe van yemands uiterfte-wille, anders *executeur*.
teftamentum nuncupativum, een mondelinge-gemaakte uiterfte-wil.
teftateur, uiterfte-wil-maker, willer.
teftatrice, uiterfte-wil-maakfter.
tefteren, uiterfte-wil-maken, betuigen.

teftis

W O O R D E M - B O E K .

TE. TH. TI. TO. TR.

T R.

testificatie, betuiging.
testimonium, getuigenis.
text, inhoud, sin, stelsel, weeffel.
theatre, schouwburg, tooneel, schouw-
 spel-plaats.
thema, gestel, voorstel.
theologie godgeleertheid godsdienst-kunde.
theologus, of *theologant*, godsgelcerde,
 schriftgeleerde.
thesis, stelling, los-geschil.
theorie, kennisse, beschouwing, bespiegling.
thresoor, schar.
thresorie, schatkamer, schatkist.
thresorier, ontfanger, schatmeester, pen-
 nig-meester.
timiditeit, blootheid, vrees.
tincture, verwing, indooping.
tiran, dwingelant, geweldenaar.
tirannie, dwinglandije, geweld, wreetheid.
tiranniseren, wredelijk handelen, geweld
 plegen.
titule, opschrift, by-naam van benaming,
 eernaam, aankomste.
tituleren, bynoemen, eernaam geven.
tolerabel, verdraaglijk.
tolerantie, verdraagzaamheid.
tolereren, verdragen.
tombe, graf.
tome, boek-deel.
torment, pijn.
tormenteren, pynigen. (wringen.)
torqueren, wenden, draaijen, keeren.
torture, pynig, pijnbank.
tortureren, pynigen.
tournoijen, steekspel vechten.
totaal, geheel al.
toucheren, taken, aantaken.
tractaat, handeling.
tractaat van Trevis, bestand-handeling,
 en vrede.

tractabel, handelbaar, rekkelijk, wel
 onthalande.
tracteren, handelen, onthalen, te goet doen.
traderen, leveren, overkren.
traditie, overlevering, levering, opdracht.
traductie, overfetting, bekladding.
traduceren, overfetten, overhalen, be-
 kladden, doorstryken.
trafijcq, koophandel.
trafyqueren, koophandel dryven.
tragadie, treurspel.
tragicomedie, treur-blijend-spel.
train, sleep, nasleep, gevolg.
traineren, slepen, slepende houden.
traiter, verrader.
tranquilliteit, stilligheid, gerustheid.
transactie, overgeving, athandeling, da-
 ding, overkomst, verdrag.
transformatie, gedaante-verandering, vere-
 vorming.
transformeren, gedaante veranderen, vervor-
transgressie, overtreding. (men.
transieren, overgaan, voor by passeren.
transitie, overtred, afired.
transigeren, overkomen; overfetten, ver-
 dragen by willich verdrach.
transcenderen, overklimmen.
transfereren, overdragen.
translateren, overfetten, overdragen.
translatie, overfetting, overdragt.
translateur, overfetter.
transieren, overgaan, en voor by gaan.
transmigreren, verhuisen.
transmigratie, verhuising.
transmissie, oversending.
transmitteren, oversenden.
transmutatie, verwisseling.
transmuteren, verwisselen.
tran port, overdracht, overgift, opdracht.

transporteren, overdragen, overleveren.
transubstantiatie, over-selstandigheid.
travail, arbeid. (aandoen.
travailleren, arbeiden, quellen, moeyten
travers, dwers, kruys weegs.
traverseren, kruysen, dwarsen, dryven.
trebellianique portie, 't vierde part van een
 overhands gemaakte eisenissen in den
 boedel.
trenchée, Loopgrave, voor-schans. (ren.
trepeneren, booren, de kersten-pan doorboor-
trepidatie, schudding, waggeling, beving.
trepideren, schudden, beeven.
trevis, bestand, Stilstand van wapenen.
triangel, drie-hoek. (heid.
tribulatie, verdriet, gequel, wederwaardig-
tribuyt, tol, Schatting, oplage.
triniteyt, drie-eenigheid, drieuldigheid.
triste, treurig, droevig.
tristitie, droefheid, treurigheid.
triumphe, zeege-praal, blijde inkomst.
triumpheren, zege-pralen.
triumphant, overwinner, zegepraler.
tripliceren, driedubbel maken.
triplijq, naaweer, of antwoord op de tweede
tropheen, zegen-teyken. (verweering.
trotteren, draven.
troublersen, beroeren, ontstellen.
trouble, beroerte.
troubel water, onklaar water.
troup, kudde, hoop krijgsvolk.
tumultueren, muyten, oproerig zijn.
tumult, oproer.
tumultueus, oproerig.
turbatie, beroering, verwerring.
turbe, bende, menigte; schare.
turberen, beroeren, werren.
turbulent, onstuymig.

turpe, leelijk, oneerlijk, schandelijk.
tutele, voogdy, momberschap.
tuteur, voogd, momb.
tuteur, testamentair, een voogd' gesteld by
 uysterste wille.
tyrannus, dwingeland, geweldenaar.
tyrannije, dwingelandy.
tyranniseren, geweld bedryven, overlaf doen.

V. A.

V *vacant*, ledig.
vacantie, ledigheid, vier-tijd,
 gerechts stilstant.
vacantie, besigheid, ontleediging, onle-
 digheid, besitting.
vaceren, beleedigen, verleedigen, ont-
 leedigen, bezig zijn, gelegen k o n e n
vacillatie, waggeling, wispeltuerigheid.
vacilleren, waggelen, ongestadig zijn.
vacuatie, leediging, ydelmaking.
vacueren, leedigen, ydel maken.
vagebond, landlooper.
vageren, twermen, omsweeven.
vagus, swervend, onbepaald.
vallam, kloek, koen.
valcur, waardy, prijs.
valise, maal, reys-tack.
valitude, gesontheit.
valideren, gelden.
valuatie, waardering, gelding.
valvaseur, die naaft een baron of vry-
 heer is, achter-leen-man.
vaniteyt, ydelheid.
vanteren, beroemen.
vanterie, beroeming, snoeving.
vanteur, beroemer, poccher.
variabel, veranderlijk, wisseibaar.
variatio, verandering.
varieren, veranderen, verscheiden zijn.

[k]

varieteyt,

varieteyt, verandering.
vassal, leen-man, leen-goet-besitter.
vaccineren, waarleggen.
vehement, hevig, betig, geweldig.
vehementie, hevigheid, geweldigheid.
velociteyt, rasheid, snahheid.
venaal, veyl, te koop.
vendange, wijnoogst.
vendiceren, toe-eygenen, na sich nemen.
vendicatie, toe-eygening.
venditie, verkooping.
vendue, verkooping in 't openbaar.
venerabel, eerwaardig.
venereren, eerbiedigheid betoonen.
veneratie, eering, eerbieding, eerbiedigheid.
vengeren, wrecken.
vengeance, wraake.
venu-en-cour, dach-brief, komt ten hove voor den rechter.
venileren, wannen, reden-siften, betwist-rederen.
verbaal, vertelling, verhaal, twist-faken, moedeling verhaal.
verbaliseren, zijn saake met de mond verdedigen.
verecundie, eerbare schaamte. (ruygen.
verifieren, *verificeren*, waarmaken, waar-
verificatie, *veraciteyt*, waarmaking.
verifimile, waarschijnlijk, de waarheid ge-
 lijk, geloofwaardig.
verferen, verkeerren, offenen, ommegean.
versie, overfetting, omfetting, draaying,
 wending, vertaling.
verteren, overfetten, vertaalen, keeren,
 omkeeren.
vertueux, deugdig, deugzaam.
vestige, spoor, voestap.
vexatie, quelling, moeyte.
vexeren, quellen, plagen.

vicarie, stadhouderschap, prove, geest-
 lijk inkomen.
vicarius, plaatshouder, stadhouder.
vice, beurt: Item, mangel, gebrek, ondeugt.
vicieus, ondeugende, gebreckig.
viceroy, onder-koning.
viciniteyt, gebuertichap.
viftime, slachtoffer.
viftoriferen, zegepraalen.
viftorie, overhand, overwinning, zege.
viftoriens, zegerijk, overwinning.
viftualie, voedsel, leefstocht.
viftualieren, voeden, spiften.
vigeren, groeyen, leven, sterk ende krach-
 tig wefen.
vigour, sterkte, kracht, waarheid.
vigeleren, waken, wacker zijn.
vigilantie, wackerheid.
vigilant, wacker.
vigilie, waak, waaking.
vigoreus, sterk, krachtig, fris.
vint, slecht, gering, onachtbaar, onwaard.
vilain, guytachtig, fchandig, afgunftig.
vilanie, guyterije, afgunftigheid, fchande.
vilipendie, verachting, kleinachting.
vilipenderen, verachten, verfmauen.
vindifte, wraak, straffing.
vindicantif, wraakgieng, wraakzuchtig.
vindemie, wijn-tijd, wijn-oogst.
vindiceren, eygenen, wrecken, vrymaken,
 verlossen, bevryen.
vindicatie, toe-eygening.
violatie, fchoffering, fchending.
violent, geweldig.
violeren, fchofferen, verkrachten, fchenden.
 gewelt doen.
violentie, geweld, fchoffering.

VI. VO.

V O.

visueel, zichtbaar.
visage, aanzicht.
visie, siening, schouwing.
visiel, manlijk.
virginiteit, maagdom.
visier, doorsicht, dat men op de roers zet.
visioen, gezicht, gesigt-spook, toon-ge-
 zicht, verschijning.
visitatie, bezoek.
visiteren, bezoeken, besichtigen.
visie, ondeugt, mangel.
vitiosus, vol fouten, ondeugende, gebreekgig.
vituperabel, versmadelijk.
vituperatie, versmading.
vitupereren, lasteren, verachten, versmaden.
vivaciteit, levendigheid, lang levendheid.
vivandier, soetelaar.
vires, lyfsocht.
vocabulaar, vertaal-boek, Woord-boek.
vocatie, beroep.
voceren, roepen, beroepen, schreeuwen.
vociferatie, roeping, schreeuwning.
vocifereren, luyderoepen, krysten, morren.
voiage, reyse.
vojageren, reysen.
volumen, boek-deel, Rol, boek, boek-band.
voluntaris, vrijwillige, gewillige, willige.
voluptueus, wellustig, dattel.
voluptas, wellust.
voleren, berooven.
voleur, roover, struykrover.
vonnis, gewysde-saak, wysdom.
voltigeren, t'paart-springen.
voraciteit, gulsigheid.
voreren, opdikken, verflinden.
voteren, omstemmen, toestemmen.
votum, toestant, stem.
vinderen, ontledigen, b'slechten.

vulgaar, gemeen, slecht.
vulgeren, gemeen maken, verbreyden.
 UB. UN. UR. OS. UT.
ubi, waar.
ubiquiteit, over-alheid.
ultimo, den laatsten.
umbrage, schaduw.
umbrageren, b'schaduwen.
unanimiteit, eenmoedigheid.
unie, eenigheid, vereeniging.
unieren, vereenigen.
uniform, eenvormig, eengedaantich.
uniformiteit, eenvoudigheid.
univerfalteit, algemeenheid.
univerfeel, algemeen.
univerfiteit, land-school, hooge-school, ge-
 meent-school, algemeenheid.
urbaan, deftig, burgerachtig, beleeft.
urbaniteit, deftigheid, burgerlijkheid.
urgeren, dringen, dwingen, voorwenden.
 aandringen, opstaan.
urinaal, yis-glas.
urine, pis.
usantie, *usage*, gebruyk.
useren, gebruyken, doen.
usufruct, lyfsocht, vrucht-gebruyk, besit-
 neming, inneming.
usurpatie, gebruyk, besit-neming te-
 gens recht.
usurpeven, besit-nemen, gebruyken, in-
 nemen tegens recht en reden.
usus, gebruyk.
usure, woecker.
usurpateur, besitter tegens recht, innemer.
usufructuarius, lyfsochtienaar, vruchtgebruy-
 ker.
uizijl, profijneijk.
uilititeit, profijt, nut.

waardere

177

W A. W I.

Z E.

W *illige* *condemnatie*, een vonnis
op de over-gifte van partijen, ten
weder-zyden onwederroepelijk ge-
daan.

W *ispeltuer*, ongeschadig.

W *ispeltuerigheid*, ongeschadigheid.

Z *elateur*, yveraar.
Z *ele*, yver, lucht.
Z *yl*, sluyse.

Z *odiack*, teeken-ring, t'aard-rond.

Z *ona*, licht-streek, werelt-streek.

Z *enith*, kruyn-slip, top-punt.

Z *awarck*, de wolken.

Z *weemen*, gelijken.

F I N I S

